Проєкт

ПРОФІЛЬ
ЧОРНУХИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Додаток
до Стратегії розвитку Чорнухинської територіальної громади
на період до 2027 року

Чорнухи – 2023

Профіль Чорнухинської селищної територіальної громади розроблено спільними зусиллями створеної в громаді робочої групи з розробки Стратегії розвитку Чорнухинської територіальної громади та експертів проєкту «Підтримка стратегічного планування розвитку територіальних громад Рівненської, Житомирської та Полтавської областей». Реалізація проєкту стала можливою завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проєкт USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цього документу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

ЗМІСТ

Перелік скорочень....4
Перелік таблиць....5
Перелік малюнків, діаграм та картографічних матеріалів....6
ВСТУП....7
1. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА....7
Герби Чорнухинщини....9
ЗМІ та представлення громади в мережі Інтернет....10
Висновки розділу 1....10
2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ....11
Характеристика Полтавської області та Лубенського району....14
Полтавська область....14
Лубенський район....15
Порівняльна характеристика Чорнухинської територіальної громади 16
Висновки розділу 2....17
3. ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ....18
Ландшафтні особливості рельєфу....18
Стан та характеристика ґрунтів....18
Лісові масиви....20
Кліматичні умови....20
Природно-заповідний фонд....21
Водні ресурси....24
Стан водних ресурсів....25
Екологічна ситуація....26
Корисні копалини....26
Поточний стан атмосферного повітря....27
Висновки розділу 3....28
4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ....29
Населення Чорнухинської територіальної громади....29
Зайнятість та доходи населення....33
Висновки розділу 4....35
5. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ....36
5.1. Соціальна інфраструктура....36
Освіта....36
Охорона здоров’я....39
Адміністративні послуги....40
Соціальний захист населення....40
Безбар’єрність та інклюзія....42

Культура....43
Фізична культура та спорт....45
Висновки розділу 5.1....45
5.2. Житлово-комунальна та транспортна інфраструктура....47
Житловий фонд....47
Комунальна інфраструктура та інженерні мережі....48
Водопостачання та водовідведення....49
Поводження з побутовими відходами....51
Транспортна інфраструктура та зв'язок....52
Інфраструктура торгівлі та сфери послуг....55
Туристична інфраструктура батьківщини Григорія Сковороди....55
Інфраструктура безпеки....56
Містобудівна документація....58
Висновки розділу 5.2....58
6. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК....59
Динаміка економічної активності на території громади....59
Підприємницьке середовище....60
Сільське господарство....61
Сприяння економічній активності....63
Промисловий потенціал громади....64
Інвестиційний потенціал громади....65
Висновки розділу 6....67
7. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ....68
Доходи бюджету....68
Видатки....71
Порівняна фінансова спроможність громади....73
Висновки розділу 7....75
8. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ....76
Структура органу місцевого самоврядування та виконавчого комітету....76
Досвід проєктної діяльності....77
Місцеві громадські організації та об’єднання....79
Результати опитування заінтересованих сторін....79
Висновки розділу 8....81
ДОДАТКИ....83
ДОДАТОК 1 Звіт про результати опитування населення Чорнухинської....83
ДОДАТОК 2. Структура витрат зведеного бюджету Чорнухинської ТГ, 2022 рік, грн....89
ДОДАТОК 3 Чинні місцеві програми розвитку....92

Перелік скорочень

АЗПСМ	-	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини
ГО	-	Громадська ораганізація
ДМШ	-	Дитяча музична школа
ДЮСШ	-	Дитячо-юнацька спортивна школа
КЗ	-	Комунальний заклад
КП	-	Комунальне підприємство
КНП	-	Комунальна некомерціне підприємство
МСП	-	Мале та середнє підприємництво
ОВА	-	Обласна військова адміністрація
ОСГ	-	Особисте селянське господарство
ПАТ	-	Публічне акціонерне товариство
ПДФО	-	Податок на доходи фізичних осіб
ПЕТ	-	Поліетилен
ПП	-	Приватне підприємство
РГ	-	Робоча група з розробки Стратегії розвитку
СКП	-	Спеціалізоване комунальне підприємство
СР	-	Селищна рада
СТГ	-	Селищна територіальна громада
СТОВ	-	Сільськогосподарське товариство з обмеженою відпвідальністю
СПТУ	-	Сільськогосподарське професійно-технічне училище
ТГ	-	Територіальна громада
ТОВ	-	Товариство з обмеженою відповідальністю
ТПВ	-	Тверді побутові відходи
ФАП	-	Фельдшерсько-акушерський пункт
ФГ	-	Фермерське господарство
ФОП	-	Фізична особа - підприємець
ЦКіД	-	Центр культури і дозвілля
ЦНАП	-	Центр надання адміністративних послуг
ЦНСП	-	Центр надання соціальних послуг
ЦПМСД	-	Центр первинної медико-санітарної допомоги

Перелік таблиць

Таблиця 1. Територіальна структура Чорнухинської громади.....12
Таблиця 2. Порівняння населення та площі селищної ради з територією району та області , станом на 01 січня 2022 року 15
Таблиця 3. Порівняльна характеристика Чорнухинської СТГ та подібних громад.....16
Таблиця 4. Структура земель громади.....19
Таблиця 5. Найбільші землекористувачі на території Чорнухинської ТГ.....19
Таблиця 6. Кількість опадів та середньомісячна відносна вологість повітря, %.....21
Таблиця 7. Місцеві об'єкти природно-заповідного фонду.....22
Таблиця 8. Кількість мешканців по населеним пунктам громади, на початок року.....29
Таблиця 9. Гендерна структура населення Чорнухинської ТГ.....30
Таблиця 10. Природний та міграційний рух населення громади, по рокам.....32
Таблиця 11. Стан зареєстрованого безробіття на території Чорнухинської громади, осіб.34
Таблиця 12. Структура зареєстрованого безробіття, осіб.....35
Таблиця 13. Заклади освіти на території громади.....37
Таблиця 14. Динаміка освітньої інфраструктури.....37
Таблиця 15. Контингент учнів середніх/старших класів діючих навчальних закладів громади.....38
Таблиця 16. Кадровий потенціал закладів охорони здоров'я 39
Таблиця 17. Структура ЦПМСД Чорнухинської СР.....39
Таблиця 18. Структура Центра надання соціавльних послуг.....41
Таблиця 19. Гендерні категорії отримувачів соціальних послуг.....41
Таблиця 20. Послуги для осіб/сімей, які опинились в складних життєвих обставинах.....42
Таблиця 21. Показники архітектурної доступності споруд комунальної власності 43
Таблиця 22.Структура Центру культури і дозвілля.....43
Таблиця 23. Охоплення дітей громади музичною освітою, станом на 1.01.2023р.....44
Таблиця 24. Структура Публічної бібліотеки ім. Г. С. Сковороди.....44
Таблиця 25. Домогосподарства на території громади.....47
Таблиця 26. Перелік вільних будинків на території громади.....47
Таблиця 27. Показники водокористування, станом на 1 січня 2023 р.....49
Таблиця 28. Споживання питної води в громаді.....49
Таблиця 29. Наявність водопровідних мереж в населених пунктах громади.....50
Таблиця 30. Наявність громадських поверхневих колодязів на території громади.....50
Таблиця 31.Криміногенний стан на території громади.....57
Таблиця 32. Динаміка легалізації суб'єктів господарської діяльності 59
Таблиця 33. Кількість ідентифікованого поголів'я сільськогосподарських тварин станом на 01.09.23 року, голів.....62
Таблиця 34. Дані бюджетних показників Чорнухинської громади, млн грн.....68
Таблиця 35. Динаміка дохідної частини бюджету Чорнухинської громади, тис. грн.....69
Таблиця 36. Показники спроможності громади в частині фінансового забезпечення.....70
Таблиця 37. Динаміка показників виконання бюджету громади 70
Таблиця 38. Доходи бюджету громади на одного мешканця, тис. грн.....71
Таблиця 39. Динаміка показників фінансової спроможності громади за роками.....71
Таблиця 40. Динаміка видатків бюджету на потреби освітньої галузі.....72
Таблиця 41. Динаміка видаткової частини бюджету Чорнухинської громади, тис. грн.....74
Таблиця 42. Структура та загальна чисельність виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради.....76

Перелік малюнків, діаграм та картографічних матеріалів

Рис. 1. Герб Чорнухинського району 9
Рис. 2. Сучасний герб Чорнух 10
Рис. 3. Історичний герб Чорнух 10
Рис. 4. Карта Чорнухинської територіальної громади.....11
Рис. 5. Відстані від центру громади до столиці, обласного центру, км.....12
Рис. 6. Карта Полтавської області 14
Рис. 7. Карта Лубенського району.....15
Рис. 8. Карта рельєфу території Чорнухинської громади.....16
Рис. 9.Структура земель громади за власністю, га.....20
Рис. 10. Показники середньомісячної температури повітря.....21
Рис. 11. Природо-охоронні території громади, які входять до Смарагдової мережі 23
Рис. 12. Карта промислових мінералізованих і мінеральних вод 25
Рис. 13. Показники якості води на водозабірних свердловинах.....26
Рис. 14. Корінні відклади на території Лубенського району.....27
Рис. 15. Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря по районам Полтавської області у 2020 р., тон.....27
Рис. 16. Рух кількості мешканців по населеним пунктам громади з 2019 по 2023 рр.....30
Рис. 17. Статево-вікова структура населення громади, станом на 4.09.2023 р.....31
Рис. 18. Структура старостинських округів громади за населенням.....32
Рис. 19. Гендерно-вікова структура зареєстрованих на території громади внутрішньо переміщених осіб на 22.11.2022.....33
Рис. 20. Ринок зайнятості Полтавської області на 01.08.2023 за видами економічної діяльності.....34
Рис. 21. Обсяг освітньої субвенції в розрахунку на 1 учня (грн), по рокам.....38
Рис. 22. Дані та прогнозні дані кількості учнів в загальноосвітніх закладах громади.....42
Рис. 23. Газопостачальна та дорожня інфраструктура на території громади 48
Рис. 24. Обсяги твердих побутових відходів, що утворюються на території громади 51
Рис. 25. Карта автомобільних доріг на території громади.....52
Рис. 26. Покриття мобільним зв'язком території громади.....54
Рис. 27. Місце народження Григорія Сковороди.....55
Рис. 28. Земська школа в с. Мокіївка.....56
Рис. 29. Пожежна активність на території громади 57
Рис. 30. Структура підприємницької зайнятості за видами економічної діяльності.....60
Рис. 31. Структура підприємницької зайнятості за групами оподаткування.....61
Рис. 32. Структура землекористування за категоріями господарств. 62
Рис. 33. Інвестиційні ділянки комунальної власності для видобутку води (с. Городище) та створення аграрного виробничо-логістичного комплексу (с. Білоусівка).....65
Рис. 34 Розподіл майна на території громади за видами 66
Рис. 35. Розподіл земель громади за цільовим призначенням.....67
Рис. 36. Структура бюджету громади за 2022 рік, %.....68
Рис. 37. Загальна структура видатків бюджету громади та видатки на освітню галузь за 2022 рік, тис. грн., %.....72
Рис. 38. Середня плата за землю, грн./1 жителя.....73
Рис. 39. Частка витрат на оплату праці загальнодержавних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини загального фонду (%).....73
Рис. 40. Ранжування проблем місцевого розвитку визначених населенням громади пріоритетними для вирішення. 81
Рис. 41. Розподіл відповідей респондентів щодо оцінки бізнесклімату в громаді. 82

ВСТУП

Чорнухинська територіальна громада утворена відповідно до Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 721-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Полтавської області».

Чорнухинська селищна територіальна громада належить до Лубенського району Полтавської області, об'єднує 37 населених пунктів загальною площею 622,1 км^2 та чисельністю постійного населення 9818 осіб з адміністративним центром в селищі Чорнухи (КОАТУУ 5325155100).

Соціально-економічний аналіз проведено на основі даних станом на 1 січня 2023 року. Джерелом статистичних даних є матеріали, надані підрозділами Чорнухинської селищної ради, Лубенської районної військової адміністрації, Полтавської обласної військової адміністрації, органів статистики та інформація з відкритих джерел.

Відповідальність за якість даних несуть власники інформаційних ресурсів.

Чорнухинська громада, своєю територією майже співпадає з межами колишнього Чорнухинського району Полтавської області, який існував з 1923 р. по 2020 р. Тому при побудові рядів та виявлення трендів в деяких випадках використовуються статистичні дані колишнього Чорнухівського району.

1. ІСТОРИЧНА ДОВІДКА

Чорнухинщина має багату історію. У 1982 році під час будівництва міжнародного газопроводу «Уренгой-Помари-Ужгород», північніше селища Чорнухи (с. Пізники) було виявлено одну з найдавніших на північному заході Полтавської області і найпівнічніших у Дніпровському Лівобережжі серед відомих об'єктів, пам'ятку доби пізнього енеоліту (ост. третина IV – поч. та кін. III тис. до н.е.).

Пам'ятки археології, виявлені та частково досліджені на території сіл Городище та Постав-Мука, Білоусівка, Богданівка, Бубни, Бондарі, Вороньки, Гайки, Городище, Загребелля, Ковалі, Лісова Слобідка, Луговики, Сухоносівка, свідчать про історію бронзового (сер. II тис. до н.е) та раннього залізного (VII - III ст. до н.е) віків (скіфський час), ранньослов'янських черняхівської (III – поч. V ст.) та пеньківської (V - VII ст.) культур, розвинутого середньовіччя (XI - перша пол. XIII ст.), козацької доби (XVII - XVIII ст.) та часто є багатошаровими. Десятки курганів - матеріальних пам'яток історії - поруч сіл Богодарівка, Бондарі, Голотівщина, Ковалі, Нова Петрівщина, Олександрівка, Пізники, Піски Удайські, Постав-Мука, Синяківщина, Хейлівщина, Яцюкове, Суха Лохвиця залишаються недослідженими.

Внаслідок археологічних обстежень за 2006 - 2016 рр. кількість об'єктів археології на території Чорнухинської громади досягла 384. Це – 5 городищ, 25 поселень, 3 місцезнаходження та 351 курган. Лише близько 30 курганів залишаються задернованими, а решта стародавніх споруд щорічно руйнуються внаслідок сільськогосподарської діяльності.[1]

Щодо часу виникнення Чорнух точні дані відсутні. У сукупності з наявними археологічними свідченнями є підстави для припущення, що населений пункт Чорнухи існував у домонгольський та золотоординський періоди (XII – XIII ст.).

Наприкінці XIII століття під час одного з татарських нападів поселення було повністю зруйноване і відродилося лише через 3 століття. Це була територія старожитностей – курганів, які за пізнього середньовіччя грабувались внаслідок поширення скарбошукацтва та селітроваріння. Зокрема, були пограбованими ще за козацької епохи відомі кургани скіфського часу поблизу сіл Городище та Постав-Мука.

В одному з документів 1641 року згадуються жителі містечка Чорнух, яким належали пасіки по річці Мерло. В інвентарі 1647 року серед володінь князя Вишневецького на Полтавщині значиться старовинне місто Чернов, або Черновка разом з хуторами Харсики,

[1] http://resource.history.org.ua/item/0013916

Кізлівці і Ковалі, що зберегли свої назви до цього часу. У 1648 році Чорнухи стали укріпленим сотенним містечком Лубенського полку, в складі якого перебували до ліквідації полкового устрою України (1782 р.). В Чорнухах до цього часу збереглися та залишаються недослідженими підземелля - частина укріплень, відомих під назвою Чорнухинського лісового городища.

На території громади відбувались події Великої Північної війни, матеріальною пам'яткою про які, залишились Турова могила та земляні вали, насипані 1708 - 1709 поблизу села Піски Удайські.

1722 року в містечку Чорнухи в сім'ї малоземельного козака Сави Сковороди народився мандрівний поет, музикант, основоположник української класичної філософії Григорій Сковорода. Найбільш відомим літературним спадком поета є збірки «Сад божественних пісень», «Байки харківські» та «Вступні двері до християнської добронравності», трактати «Прокинувшись побачив славу його» та «Хай цілує мене поцілунками уст твоїх». У мандрівний період життя Г. С. Сковороди з'явились твори «Наркіс», «Асхань», «Кільце», «Алфавіт», «Ікона Алківіадська», «Боротьба архистратига Михаїла з сатаною», «Убогий жайворонок», «Потоп змійний» та ін.

Григорій Сковорода, відомий як перекладач античних авторів Горація, Овідія, Вергілія, Плутарха, Цицерона, справив значний вплив на творчість І. Котляревського, Г. Квітки-Основ'яненка, Л. Глібова, Є. Гребінки, В. Капніста, Т. Шевченка, В. Наріжного.

1786 року Катерина II передала Чорнухи у вічне володіння графу Безбородьку. На той час Чорнухи були досить великим населеним пунктом з трьома церквами, 4 річковими млинами, селітряним заводом, містили 6 панських будинків та 305 будинків різночинців, духівництва, козаків та селян, які жили з хліборобства і скотарства.

У середині XIX століття на чорнухинських землях вирощували хліб, тютюн, а садівництво і бджільництво було поставлено на високий рівень. Діяли кінні заводи Мартоса, Манька, Савицького, Гамалії. Вироби парусинової фабрики Паульсона (с. Городище) постачались для потреб флоту, а його суконна мануфактура виробляла 7000 аршин сукна. В цьому ж містечку були також водяний млин і гуральня. В луговицькому помісті Савицького було налагоджено виробництво килимів. В Чорнухах і деяких інших селах були цегельні заводи. Продукція сільського господарства перероблялася для власних потреб на місцях. Кожне село мало власний млин[2].

Чорнухи були значним центром ярмаркової торгівлі. Тут щороку відбувалося чотири ярмарки. Жителі Чорнух займалися промисловим садівництвом. Найбільшим підприємством у Чорнухах був винокурний завод. Найбільш поширеними ремеслами серед населення було ткацтво, в'язання рибальських сітей, кравецтво і шевство, обробка дерева тощо.

У 1910 році на території Чорнух працювало два цегельних заводи, три олійниці і паровий млин. Протягом 1909 - 2015 років у зв'язку з прийняттям закону про обов'язкову загальну початкову освіту у сільській місцевості Лохвицького земства, до якого належала територія Чорнухинської громади, за проектами Опанаса Сластіона - архітектора, педагога і етнографа, збудовано ряд унікальних шкільних приміщень, які сьогодні складають комплекс архітектурних пам'яток Чорнухинщини[3].

З 1918 року територія Чорнухинщини була охоплена подіями громадянської війни.

Відбулися значні політичні, господарські, адміністративні зміни.

7 березня 1923 року було створено Чорнухинський район, до складу якого увійшли Білоусівська, Вороньківська волості Лохвицького та Чорнухинська і Мокіївська волості Пирятинського повітів. Селище Чорнухи стали районним центром.

Протягом 1928 - 1933 року було проведено колективізацію. 1940 року розпочалась електрифікація населених пунктів.

З 17 вересня 1941 по 17 вересня 1943 року с. Чорнухи були окуповані німецькими військами. 3901 жителів колишнього Чорнухівського району загинуло на фронтах Другої світової війни.

---

2 http://ch-biblioteka.at.ua/index/istorija_chornukhinskogo_rajonu_1_chastina/0-32

3 https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8_%D0%9B%D0%BE%D1%85%D0%B2%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D1%81%D1%82%D0%B2% D0%B0

Після війни, крім колгоспників, більшість робітників працювали на Чорнухинському нафтопромислі, хлібзаводі та маслозаводі, які були досить потужними підприємствами. Населення обслуговували поліклініка, сільська лікарня на 115 ліжок.

Повоєнне відновлення на території громади відбулось дуже оперативно. Наприкінці 60-х років на угіддях Чорнухинського району працювало чотирнадцять електрифікованих колгоспи, 272 трактори, 70 зернових і 105 інших комбайнів, 178 вантажних автомашин. Основною галуззю господарства було землеробство, спеціалізоване на вирощуванні зернових і технічних культур — озимої пшениці, кукурудзи, гречки, цукрових буряків, соняшнику, махорки. Рівень механізації в рослинництві становив 90%.

Розвинене також м'ясо-молочне тваринництво, птахівництво. За даними статистики на 1 січня 1967 року, колгоспи мали 28,6 тис. голів великої рогатої худоби, 23 тис. свиней, 5,5 тис. овець. У 1966 році у районі було вироблено на 100 га угідь 50,1 центнерів м'яса, 260 центнерів молока та 26 кг вовни.

В цей період територія Чорнухинського району активно забудовувалась: за семирічку споруджено 944 будинки, а у 1966 році — 125 будинків. Багато уваги приділялось поліпшенню торговельно-побутового обслуговування населення. Було відкрито 30 медичних закладів, персонал яких складався з 133 осіб, 37 шкіл (370 педагогічних працівників та 4,2 тис осіб учнів), в т. ч. 4 середні, 15 восьмирічних, 17 початкових і одна заочна середня для працюючої молоді, 31 клуб і Будинок культури, 33 бібліотеки із загальним книжковим фондом в 206 тис. примірників, 13 народних музеїв та 2 університети культури.

1971 року населений пункт Чорнухи отримав статус селище міського типу.

1985 року в смт Чорнухи діяв хлібзавод, комбікормовий завод, цех Пирятинського сироробного заводу, райсільгосптехніка, райсільгоспхімія, комбінат побутового обслуговування. 1995 року рішенням Кабінету Міністрів України розпочато приватизацію виробничих потужностей Чорнухинського району.

На початок 2000-х років населення Чорнухинського району становило близько 16,5 тис осіб. В економіці району переважало сільське господарство - виробництво зерна, цукрових буряків, соняшнику, молока, м'яса, яке забезпечували 15 сільськогосподарських товариств з обмеженою відповідальністю, відкрите акціонарне товариство з виробництва продукції птахівництва, 3 приватні сільськогосподарські підприємства та 10 фермерських господарств.

Комунально-соціальну сферу становили 22 загальноосвітні школи, Воронькiвський філіал Лазірківського професійно-технічного училища № 46, районна центральна та дві дільничні лікарні, районна поліклініка, 19 фельдшерсько-акушерських пунктів, 3 лікарські амбулаторії, районний Будинок культури, 11 сільських Будинків культури, 14 сільських клубів, кінотеатр «Зоря», центральна районна бібліотека для дорослих ім. Г.С. Сковороди, районна бібліотека для дітей, 20 сільських бібліотек-філій та дитяча музична школа, Чорнухинський літературно-меморіальний музей Г.С. Сковороди та 4 сільських громадських музеї. Для потреб гостей та жителів району працював комунальний готель "Многа".

Загалом про унікально багату історико-культурну спадщину Чорнухинської громади свідчить 271 об'єкт археології, історії та культури, про що укладено та видано 2017 року «Звід памяток історії та культури України: Полтавська область Чорнухинський район».

Герби Чорнухинщини

Герб Чорнухинського району, затверджений 27 серпня 2003 року рішенням 8 сесії Чорнухинської районної ради четвертого скликання: у розділеному на червоне і чорне поля щиті — золотий хрест на підніжці із роздвоєним верхнім кінцем, срібна шестипроменева зірка, срібний півмісяць, козацький хрест - знаки, традиційні для козацької геральдики XVI - XVIII ст., що означають перемогу християнства над магометанством; золотий лапчастий хрест у синьому полі - знак прапора Полтавської області, що підкреслює адміністративне підпорядкування району.

Рис. 1. Герб колишнього Чорнухинського району

Про належність цієї території до історичних козацьких земель свідчать дві геральдичні троянди із золотими осердями та листочками - два козацькі сотенні центри – Чорнухи і Курінька (до 2020 року належала до Чорнухинського району); роздвоєний хрест на підніжці — давній символ селища Чорнухи, який ще XVIII ст. використовувала Чорнухинська сотенна канцелярія. Червоний колір підкреслює козацьку традицію, чорний - символізує місцеві чорноземи та асоціативно вказує на назву селища. Синій колір — стійкий, сильний, вірний, надійний (за геральдичними правилами XVIII ст. – боротьба за свободу).

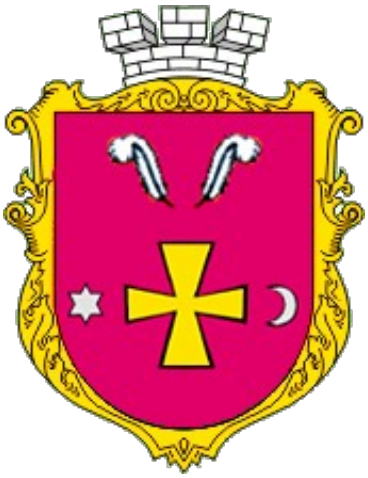

Рис.2. Сучасний герб Чорнухинської селищної ради

Рішенням дев'ятої сесії Чорнухинської селищної ради шостого скликання від 30.08.2011 затверджено геральдику селища Чорнухи.

Основою герба центру громади стала реконструкція герба місцевої ратуші 1720 року: на червленому полі хрест, а над ним - два срібних страусових пера - ознаки козацьких сотень, справа - срібна шестипроменева зірка, зліва - срібний півмісяць.

Сучасний герб Чорнухинської громади, відповідно до «Методичних рекомендацій з питань геральдики і прапорництва областей, районів, районів у містах та територіальних громад міст, селищ і сіл (територіальні та муніципальні символи)» оздоблено та затверджено в традиційних для геральдики картуші та короні з трьома мурованими мерлонами.

Рис.3. Історичний герб селища Чорнухи

До законодавчого врегулювання питання геральдики місцевих адміністративно-територіальних одиниць та населених пунктів для презентації громад та місцевих рад рекомендується використовувати герб і прапор адміністративного центру або титульного населеного пункту громади.

ЗМІ та представлення громади в мережі Інтернет

Чорнухинська селищна рада представлена в Інтернеті офіційним сайтом: https://chornuhynska-gromada.gov.ua/news/1570450903/ та сторінками в соціальній мережі Facebook: Чорнухинська селищна рада, Чорнухинська територіальна громада Лубенського району та інші.

Інші місцеві засоби масової інформації відсутні.

Керівництво громади активно комунікує з мешканцями громади через офіційний сайт, он-лайн інструменти та власні аккаунти.

Висновки розділу 1.:

1) Громада має багату історію, пам'ятки якої сягають пізнього енеоліту. На землях Чорнухинської ТГ було поширене землеробство, локальні виробництва, відбувалось безліч подій, у тому числі воєнних, проте досі історія краю не вивчена та не задокументована належним чином.

2) Видатна постать національного значення - основоположник української класичної філософії Григорій Сковорода - народився та навчався у с Чорнухи. Громада використовує ім'я свого уродженця для брендування громади та підвищення впізнаваності громади в Україні та за її межами.

3) Власних місцевих засобів масової інформації громада не утримує.

4) Офіційний сайт громади має розгладжену структуру, на сайті оновлюється інформація, новини додаються оперативно, в наявності та функціонує розділ «Місцеві петиції», показники прозорості та наповнюваності сайту – на достатньому рівні.

5) Для більш широкого охоплення населення місцева влада використовує соціальну мережу Facebook, інші канали та соцмережі.

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ

Чорнухинська територіальна громада розташована на північному заході Полтавщини. Територія громади межує з Пирятинською, Лубенською міськими територіальними громадами Лубенського району, Лохвицькою міською та Сенчанською сільською територіальними громадами Миргородського району Полтавської області, Варвинською територіальною громадою Прилуцького району Чернігівської області.

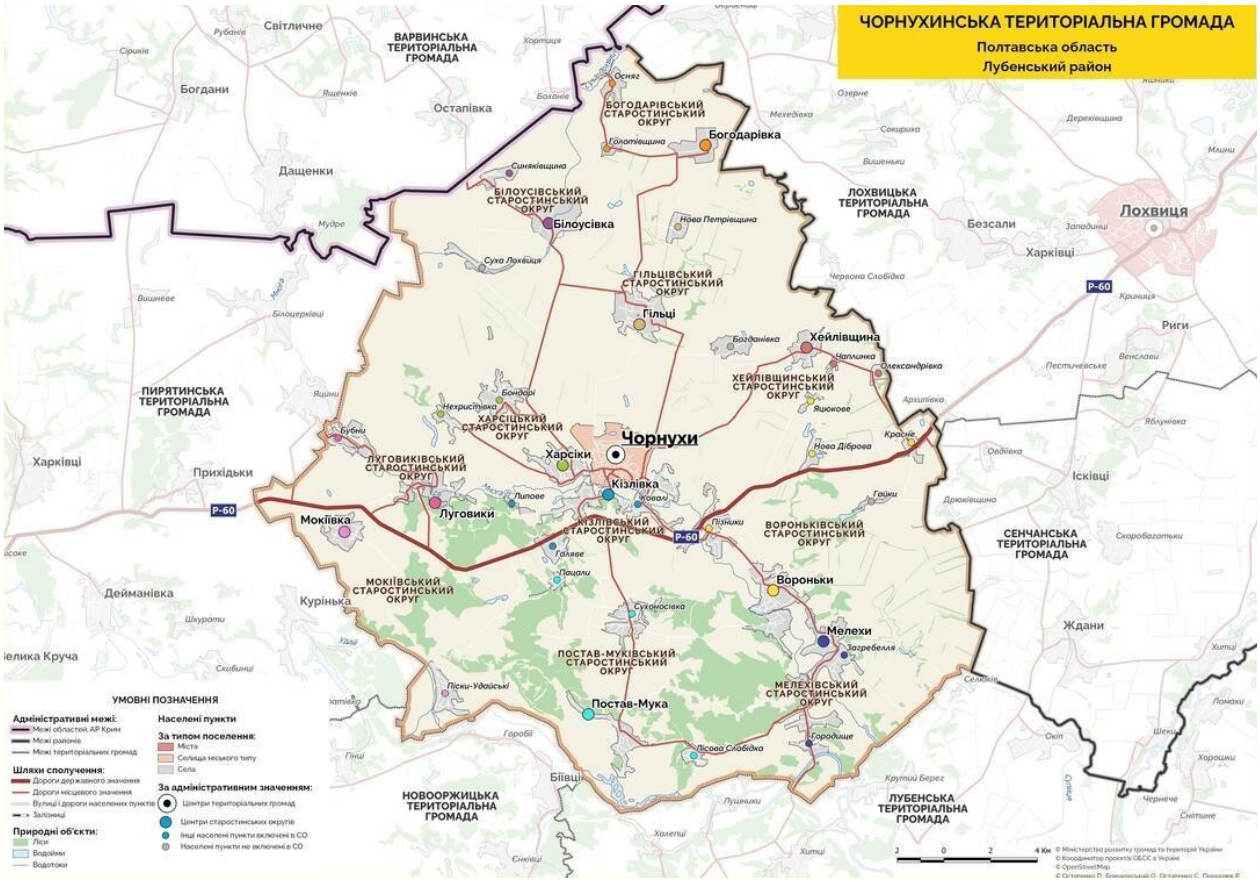

Рис. 4. Карта Чорнухинської територіальної громади

Територія селищної громади є нерозривною та компактною. Мінімальна відстань населених пунктів до адміністративного центру громади складає менше 1 км, максимальна - 28 км.

На виконання Закону України від 14.07.2021 року №1638 «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост» рішенням дванадцятої сесії Чорнухинської селищної ради VIII скликання №1728 від 27.08.2021 оптимізовано адміністративну структуру громади шляхом утворення семи старостинських округів замість одинадцяти. Укрупнено Воронькіівський, Гільцівський та Мокіївський старостати шляхом приєднання колишніх Хейлівщинського, Білоусівського, Богодарівського та Луговиківського старостатів, на території кожного з яких проживали менше 500 жителів.

З огляду на те, що центр громади - селище Чорнухи - рівновіддалене від м. Київ, обласного центру – м. Полтава - та ряду обласних центрів Лівобережної України, громада має вигідне географічне розташування.

Щільність населення не є типовою як для сільських громад - середній показник для України складає майже 24%. Територія Чорнухинської громади перебуває під загрозою депопуляції, оскільки густота місцевого населення має показник менший, ніж 15 осіб на квадратний кілометр.

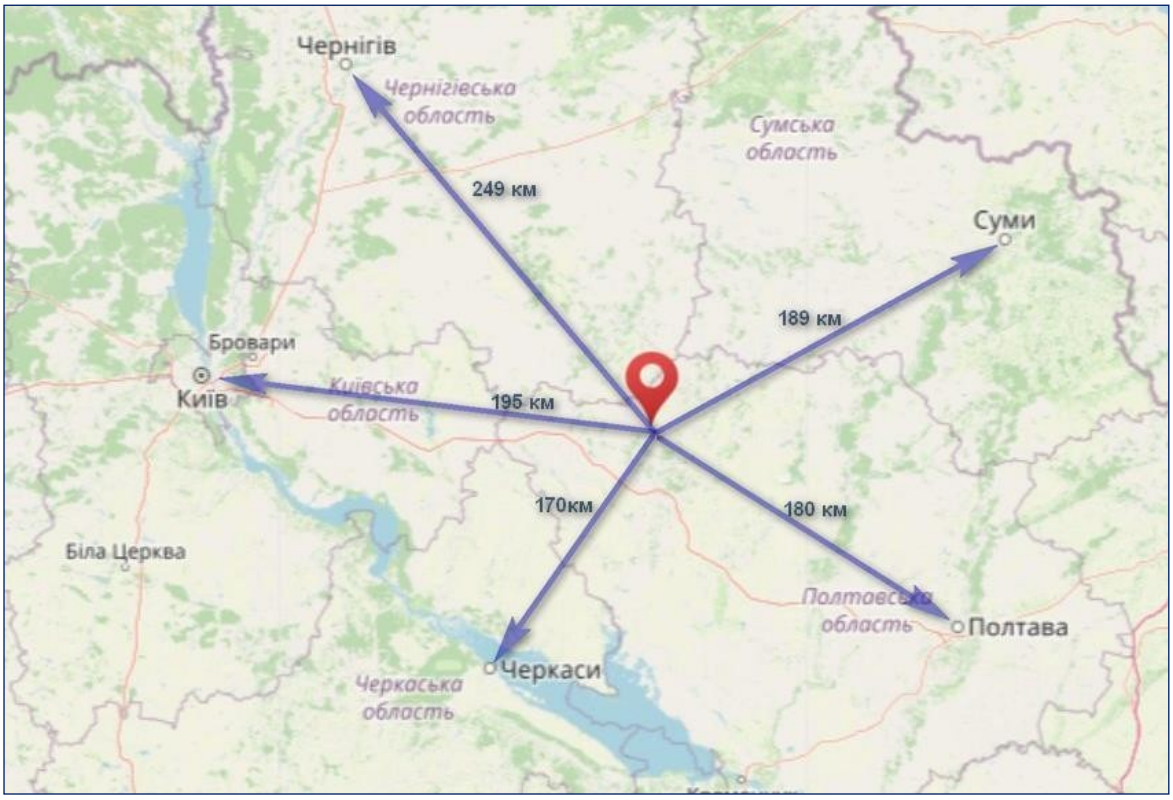

Рис.5. Відстані від центру громади до столиці, обласного центру та великих міст лівобережної України, км.

Постановою КМУ № 695 від 5 серпня 2020 року «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» територія Чорнухинської територіальної громади за функціональним типом віднесена до:

- сільських територій в складних умовах, як район з низькою щільністю і депопуляцією населення, відділений від центру надання послуг;
- економічних центрів, які потребують підтримки;
- смарагдової мережі України.

Таблиця 1. Територіальна структура Чорнухинської громади

№ п/ п	Старостинські округи (старостати) та населені пункти громади	Чисельність населення станом на 01.01.2022, осіб[4]	Відстань до адміністративного центру ТГ, км	Площа округу, км2
1	с. Чорнухи	2384		
2	с. Богданівка	18*	11	
	Вороньківський старостат	1639		129,2
3	с. Вороньки	768	15	
4	с. Гайки	2*	19	
5	с. Красне	143	20	
6	с. Нова Діброва	60	15	
7	с. Олександрівка	66	20	
8	с. Пізники	276	10	
9	с. Хейлівщина	278	24	
10	с. Чаплинка	27	23	
11	с. Яцюкове	1*	19	

[4] *за розрахунковими даними Державної служби статистики України на 01.01.2022*

№ п/ п	Старостинські округи (старостати) та населені пункти громади	Чисельність населення станом на 01.01.2022, осіб[4]	Відстань до адміністративного центру громади, км	Площа округу, км2
	Гільцівський старостат	1286		116,7
12	с. Білоусівка	258	15	
13	с. Богодарівка	208	23	
14	с. Гільці	547	11	
15	с. Голотівщина	27*	24	
16	с. Нова Петрівщина	64	18	
17	с. Осняг	90*	28	
18	с. Синяківщина	67	18	
19	с. Суха Лохвиця	10*	18	
	Кізлівський старостат	1675		54,1
20	с. Галяве	298	7	
21	с. Кізлівка	509	4	
22	с. Ковалі	532	4	
23	с. Липове	28*	7	
	Мелехівський старостат	746		61,7
24	с. Городище	297	22	
25	с. Загребелля	219	19	
26	с. Мелехи	261	18	
	Мокіївський старостат	1032		91,8
27	с. Бубни	190	20	
28	с. Луговики	295	15	
29	с. Мокіївка	304	17	
30	с. Піски-Удайські	212	24	
	Постав-Муківський старостат	506		71,3
31	с. Лісова Слобідка	58	19	
32	с. Пацали	56	10	
33	с. Постав-Мука	303	15	
34	с. Сухоносівка	222	10	
	Харсіцький старостат	856		60,0
35	с. Бондарі	138	7	
36	с. Нехристівка	35	11	
37	с. Харсіки	567	3	
	Всього населення	9818		
	Кількість населених пунктів		37	
	Площа території громади			622,1

**За оперативними даними первинного обліку.*

Характеристика Полтавської області та Лубенського району

Полтавська область

Полтавська область - адміністративно-територіальна одиниця України площею 28,8 тис. км^2, розташована на лівому березі Дніпра.

На півночі Полтавщина межує з Чернігівською та Сумською, на заході - з Харківською, на півдні - з Дніпропетровською та Кіровоградською, на заході - з Київською та Черкаською областями України.

Область має вигідне фізико-географічне положення: рівнинний рельєф, помірний континентальний клімат, чорноземні ґрунти та густу мережу річок і значні запаси мінеральних ресурсів.

Полтавщина розташована в лісостеповій зоні - ліси вкривають 8,5 % території; ґрунти переважно - середньо-гумусовані чорноземи. По території області протікає 146 річок загальною довжиною 5 101 км.

Кількість наявного населення на 1.01.2022 р. за даними Головного управління статистики у Полтавській області становила 1 352,3 тис. осіб, з них 848,1 тис. осіб (62,7%) – міське населення, 504,2 тис. осіб – сільське. Щільність населення - 47 осіб на 1 км^2, менша, ніж в середньому по Україні (69 осіб/км^2).

За структурою господарства Полтавська область належить до індустріально-аграрних. У сукупній валовій промисловості і сільського господарства частка промисловості становить - 60%. Серед областей України Полтавщина виділяється залізорудною, паливною, машинобудівною і легкою промисловістю та агропромисловим комплексом з розвиненою харчовою промисловістю, зерновим господарством та м'ясо-молочним тваринництвом.

Транспортна мережа області доволі розвинута. Протяжність залізниць - 1100 км, з них електрифіковано третина. За даними управління інфраструктури та цифрової трансформації Полтавської обласної державної адміністрації[5] загальна протяжність автомобільних доріг області у 2021 році становила 8 916,878 км, з яких 8 915,978 (майже 100%) – дороги з твердим покриттям.

Рис. 6. Карта Полтавської області

[5] https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Regionalna-dopovid-Poltavskoyi-oblasti-u-2021-rotsi.pdf

Лубенський район

Сьогодні до складу Полтавського регіону входить чотири райони, одним із яких є Лубенський. Він розташований на заході області та межує із Миргородським і Кременчуцьким районами, а також Черкаською, Київською та Чернігівською областями і займає територію площею 5 472,7 км2 (19,1% від площі області). Через територію Лубенського району проходить автошлях міжнародного значення Е40 «Кале - Ріддер» / М03 (Київ - Харків - Довжанський).

Рис. 7. Карта Лубенського району

Лубенський район в сучасному складі створено в процесі реформи адміністративно-територіального устрою України 19 липня 2020 року. У складі району - 4 міські територіальні громади: Лубенська, Хорольська, Пирятинська, Гребінківська, та 3 селищні – Оржицька, Новооржицька, Чорнухинська територіальні громади. Адміністративним центром району є місто Лубни.

Лубенський район – це території ліквідованих Лубенського, Хорольського, Пирятинського, Гребінківського, Оржицького та Чорнухинського районів.

Населення району розміщене нерівномірно. Найбільша його кількість проживає в Лубенській ТГ – 74 459 осіб, у тому числі в м. Лубни - 44 595 осіб. Це місто є одним із основних господарських центрів Полтавщини, має діючі промислові об'єкти, розвинену медичну та побутову сфери, також у ньому знаходяться різні коледжі та училища, комунальні установи. Відповідно до таких міст завжди тяжіє населення як з метою працевлаштування та подальших перспектив, так для задоволення власних побутових та інших потреб.

Таблиця 2. Порівняння населення та площі селищної ради з територією району та області , станом на 01 січня 2022 року

Територія	Площа, км2	Частка площі до площі області/ району	Наявне населення, осіб	Частка населення до населення району/ області	Щільність населення (осіб/км2)
Чорнухинська селищна рада	622,1	-	9 818	-	15,8
Лубенський район	5472,7	11,4	184 616	5,31	34,74
Полтавська область	28 748	2,16	1 413 829	0,69	46,98

Чорнухинська територіальна громада за чисельністю населення є найменшою серед громад Лубенського району.

Порівняльна характеристика Чорнухинської територіальної громади

Для порівняння основних показників розвитку Чорнухинської селищної територіальної громади обрано подібні за статусом та територіально наближені:

Новооржицьку селищну територіальну громаду Лубенського району Полтавської області, яка є сусідньою громадою та має подібну структуру економіки.

Сенчанську селищну територіальну громаду Миргородського району Полтавської області, яка є сусідньою громадою та має подібну структуру економіки.

Варвинську селищну територіальну громаду Прилуцького району Чернігівської області, яка є сусідньою громадою та має подібну структуру економіки.

Основні порівняльні характеристики вище вказаних громад наведено у наступній таблиці.

Порівняння частки витрат на оплату праці загально державних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду наведено на Рис. 38.

Таблиця 3. Порівняльна характеристика Чорнухинської СТГ та подібних громад

Показник	Чорнухинська громада	Новооржицька громада	Сенчанська громада	Варвинська громада
Тип ТГ	Селищна ТГ	Селищна ТГ	Сільська ТГ	Селищна ТГ
Область	Полтавська	Полтавська	Полтавська	Чернігівська
Район	Лубенський	Лубенський	Миргородський	Прилуцький
Площа (кв. км)	621,8	453,1	354,8	588,3
Кількість старостинських округів	7	7	4	7
Кількість селищ	1	1	0	1
Кількість сіл	36	30	23	29
Населення на 01.01.2022, тис. осіб	9,82	9,83	7,53	14,6
Густота населення ТГ (осіб/ кв. км.)	15,8	21,7	21,2	24,8
Середній приріст населення 2001-2022 (%)	-59,4	-35,3	-44,7	-37,6
Населення працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	5691	5616	4251	8079
Населення старше працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	2751	2711	2184	4327
Населення молодше працездатного віку (осіб, станом на 01.01.2022)	1376	1498	1091	2195
Кількість учнів, що навчається в межах ТГ (20-21 нр.)	910	904	694	1477
Кількість дошкільнят, що Відвідують заклади ТГ, осіб	254	155	126	369

Показник	Чорнухинська	Новооржицька	Сенчанська	Варвинська
Бюджет ТГ (2022, загальний фонд без урахування міжбюджетних трансфертів, млн. грн)	75,9	70,83	190,87	152,82
Індекс податкоспроможності	0,67	0,6	0,93	1,17
Базова дотація (тис. грн.)	9 063,50	11 802,20	0	0
Реверсна дотація (тис. грн.)	0	0	0	2 598,50
Кількість загальноосвітніх шкіл	5	8	5	13
Кількість закладів первинної медицини	2	3	5	4
Кількість будинків культури	17	12	15	16
Кількість бібліотек	16	14	10	16
Кількість ЦНАП	1	0	0	1

За даними Фонду «Регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу» Чорнухинська територіальна громада у рейтингу інституційної спроможності і сталого розвитку малих та середніх громад України з чисельністю населення до 150 тис. мешканців зайняла 15 місце серед 58 територіальних громад Полтавської області. Рейтинг громад враховує сорок критеріальних показників і відображає інституційну привабливість громад. Інтегральний показник спроможності Чорнухинської громади перевищує середній показник не лише по Полтавській області, а й по Україні.

Висновки розділу 2.:

1) Чорнухинська територіальна громада сформована на основі колишнього Чорнухинського району. Колишній районний центр - смт Чорнухи - став адміністративним центром Чорнухинської селищної громади, що дозволило громаді зосередити на своїй території важливі об'єкти інфраструктури і управління.

2) Щільність населення в громаді не є типовою як для сільських громад (15,8 осіб на 1 кв. км), середній показник яких в Україні складає майже 24%. Територія громади перебуває під загрозою депопуляції.

3) Згідно[8] Постанови КМУ № 695 від 5 серпня 2020 року «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки» територія Чорнухинської територіальної громади за функціональним типом віднесена до сільських територій в складних умовах, центрів економічного розвитку, що потребують підтримки та смарагдової мережі України.

4) Чорнухинська громада, її адміністративний центр - селище Чорнухи - є рівновіддаленим (автомобільними шляхами) від м. Київ та декількох обласних центрів сходу Лівобережної України, тому громада має вигідне географічне розташування.

5) Аналіз сусідніх та співмірних громад свідчить про наявність об'єктів освітньої, медичної, культурної, управлінської та спортивної інфраструктури.

6) Чорнухинська громада має переваги інституційної спроможності порівняно з іншими громадами Полтавської області.

[6] https://pl.isuo.org/

[7] http://myrgorod.pl.ua/news/myrgorodska-gromada-ocholyla-rejtyng-gromad-poltavschyny

[8] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text

3. ПРИРОДНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ

Ландшафтні особливості рельєфу

Територія громади розташована в межах Придніпровської низовини. Поверхня - плескатохвиляста рівнина, розчленована глибоковрізаними річковими долинами, балками та ярами. Ландшафти лісові, лучні остепнені і солонцюваті у заплавних рівнинах. Переважають розчленовані підвищені лесові рівнини з чорноземами типовими малогумусними і опідзоленими, з дібровами.

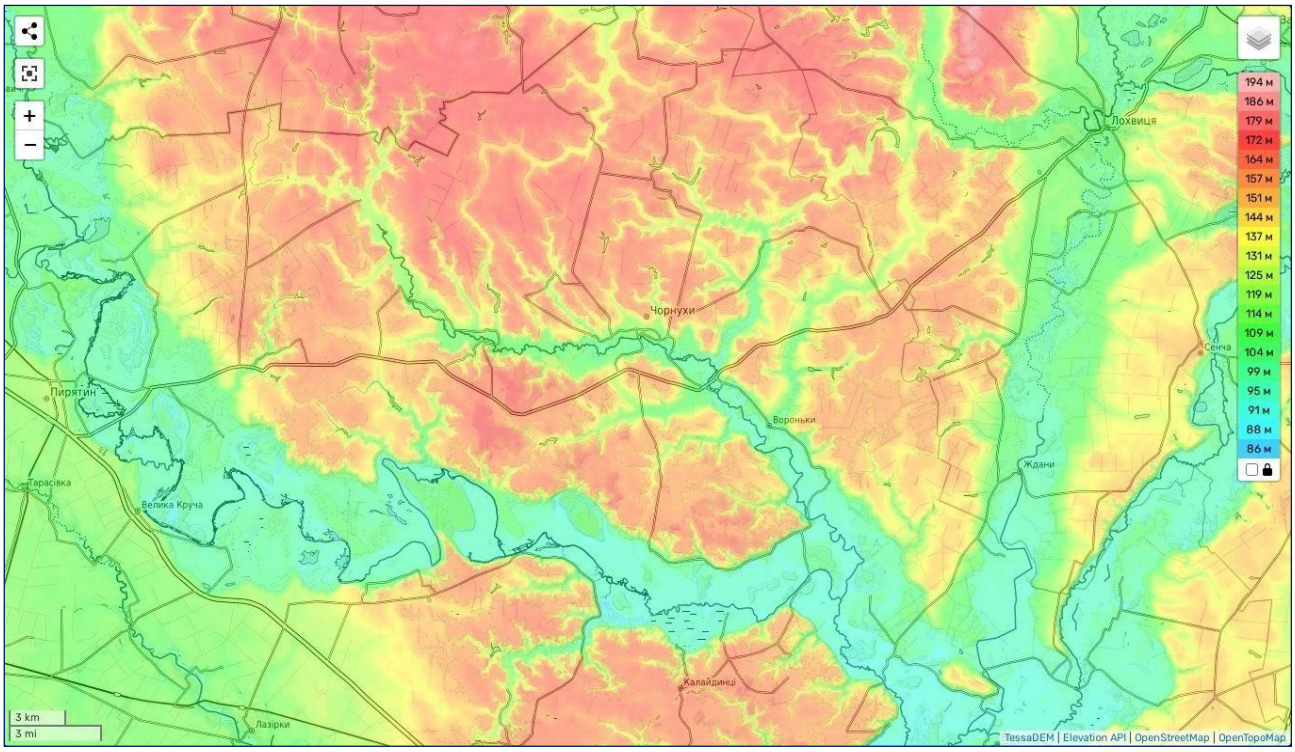

Рис. 8. Карта рельєфу території Чорнухинської громади.

Геохімічні ландшафти мають переважаючу здатність до міграції і накопичення забруднюючих речовин.

Щодо інженерно-геологічної складності освоєння території існує незначна ймовірність зсувів, абразії, підтоплення.

Імовірність перевищення сейсмічної інтенсивності протягом найближчих 50 років становить 10% за макросейсмічною шкалою MSK-64, Т - 500 років.

Стан та характеристика ґрунтів

Сумсько-Хорольський район, рівнинний, в північній частині - підвищений, середньо розчленований, з перевагою типових малогумусних чорноземів.

Чорноземи глибокі малогумусні вилугувані - поширені на півночі, чорноземи глибокі залишково-солонцюваті на лесових породах, вони приурочені до заплав Сули, Удаю. Мають ущільнений солонцюватий горизонт у межах гумусного шару.

Реградовані чорноземи розташовані острівцями у центральній і північній частині та є найсприятливішими для вирощування озимої пшениці.

Головним фактором при оцінці земельних ресурсів території є якість ґрунтів. За 100-бальною шкалою середній показник якості ґрунтів становить 69 балів. В Полтавській області цей показник нижчий, як і по Україні – 65 і 60 балів відповідно.

Значна частка земельних ресурсів припадає на землі сільськогосподарського призначення. Висока розораність громад західної Полтавщини пов'язана головним чином з плоским рельєфом.

Таблиця 4. Структура земель громади.

Показник	Площа, га	%
Загальна площа земель	62212,7	100
Сільськогосподарські землі, у тому числі:		
Сільськогосподарські угіддя, з них:	47216,6	75,9
Рілля	36682,52	59,0
багаторічні насадження	176,2	0,3
Сіножаті	3648,54	5,9
Пасовища	5412,17	8,7
під господарськими будівлями і дворами	720,35	1,2
під господарськими шляхами і прогонами	576,86	0,9
землі, які перебувають у стадії меліоративного будівництва та відновлення родючості		
Землі лісогосподарського призначення, у тому числі:	10827,98	17,4
лісові землі	10454,68	16,8
Чагарники	373,3	0,6
Забудовані землі, у тому числі:	556,12	0,9
землі житлової та громадської забудови	522,12	0,8
землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони інші	34,0	0,1
Землі рекреаційного призначення, в тому числі:		
землі природно заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення	2018,7	3,2
землі оздоровчого призначення		
землі історико-культурного призначення	32,5	0,05
Відкриті заболочені землі	2647,39	4,3
Води	512,5	0,8
Землі запасу	1650,5	2,7

18405 земельних ділянок на території громади перебувають у приватній власності.

Таблиця 5. Кількість та перелік найбільших землекористувачів на території Чорнухинської ТГ

	Назва	Юридична адреса землекористувача	Площа земель в обробітку на території громади, га
1	ТОВ «Баришівська зернова компанія»	За межами громади	7 588,08
2	ТОВ «Райз - Схід»	За межами громади	7 380,07
3	СТОВ «Дружба-Нова»	За межами громади	3 800,00
4	СТОВ «Перемога»	с. Гільці	2 197,69
5	ТОВ «Агрокультура Полтава»	с. Сухоносівка	1 247,13
6	ТОВ «Чорнухинський край»	смт Чорнухи	1123,29

В структурі земельного фонду громади переважають чорноземи, наявні сірі та піщані ґрунти, поклади піску та глини, заплавні та болотні землі містять поклади торфу:

Громада належить до сільськогосподарських територій. В структурі земель за цільовим призначенням переважають:

- 47,2 тис. га – землі сільськогосподарського призначення;
- 2,01 тис. га - землі природно-заповідного фонду;
- 10,8 тис. га - землі лісогосподарського призначення.

На території громади проведено інвентаризацію 9131,48 га земель, які у 2020 році були передані з державної власності у комунальну.

Структура власності земель на території громади наведена у наступній діаграмі.

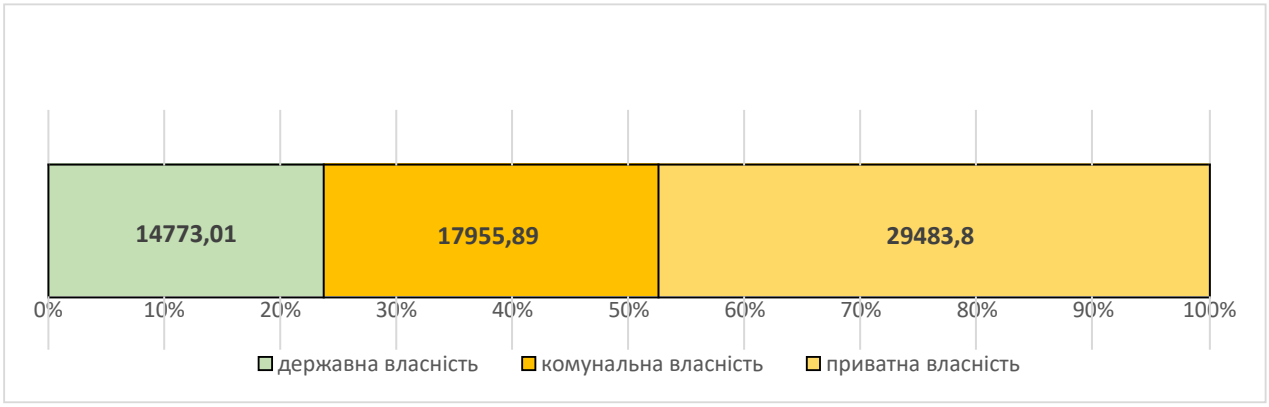

Рис. 9.Структура земель громади за власністю, га

Лісові масиви

Лісистість території громади становить 17,4 %.

Територія належіть до Полтавського округу липово-дубових, соснових, дубово- соснових лісів, остепнених луків, лучних степів та евтрофних боліт.

Ареал поширення бузини лікарської, інших видів лікарських рослин.

Серед мисливсько-промислових видів тварин поширені козуля та лось європейський щільністю від 1 до 5 особин/100 км^2, свиня дика - від 6 до 15 особин/100 км^2, лисиця звичайна - 20-30 особин /100 км^2 . Ареал постійного проживання вовків.

В лісах Чорнухинщини грибники найчастіше збирають маслюки, опеньки, можна знайти білі і польські гриби, лисички, інші їстівні гриби.

Кліматичні умови

Територія громади належить до оптимальної підзони східного кліматичного району Північно-Полтавської височинної області лісостепової зони Лівобережнодніпровського краю.

Тривалість сонячного сяйва - від 1900 до 2000 годин/рік, безморозного періоду - 175 днів/рік. Повторюваність безперервної тривалості сонячного сяйва понад 6 годин на добу взимку - 20-24 %.

Середня температура:

- повітря протягом року - 7-8 С;
- поверхні ґрунту у січні - (-8) - (-7) С;
- поверхні ґрунту у липні - 24-26 С.

Кількість опадів - 640 мм / рік. Кількість днів з вологістю менше 30% - 28, понад 80% - 108, кількість днів із сніговим покривом - 85.

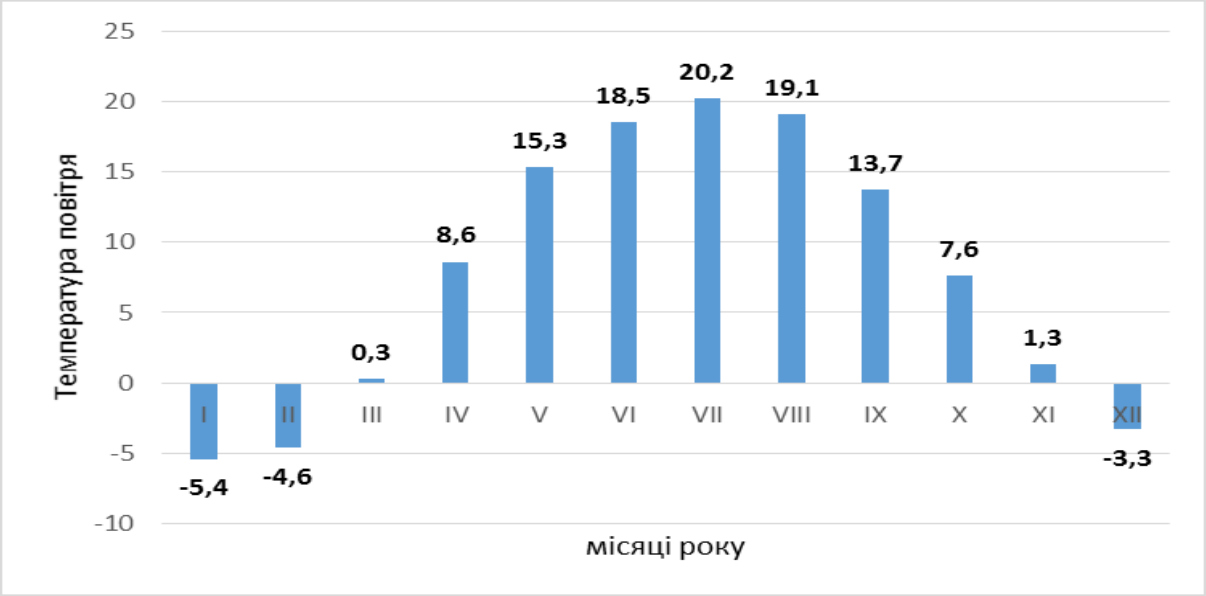

Рис. 10. Показники середньомісячної температури зовнішнього повітря

Середнє значення атмосферного тиску на території громади у січні - 1020 - 1021 гПа, у липні - 1012 - 1013 гПа.

За аграрно-кліматичним районуванням територія громади належить до зони недостатнього зволоження. Кліматологічні показники наведені в наступній таблиці:

Таблиця 6. Кількість опадів та середньомісячна відносна вологість повітря, %

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Середня кількість опадів, мм	45	42	46	47	48	77	68	62	56	46	52	51
Відносна вологість повітря, %	85	83	80	68	63	67	69	69	73	79	87	88

Природно-заповідний фонд

Територія Чорнухинської громади належить до смарагдової мережі України, оскільки має значний рекреаційний ресурс, придатний для відпочинку, туризму та медичної реабілітації - лісові масиви - 17,4% земельного фонду громади та землі водногосподарського та рекреаційного призначення - 4,0%.

Монастирище – ландшафтний заказник місцевого значення, який розташований на північно західній околиці села Постав-Мука.

Тут охороняються соснові та дубові насадження на місцевості з пересіченим рельєфом, у заболочених місцях зростає вільха чорна та береза повисла. У підвищеній частині заказника розташовані «Шведські вали», де частково збереглася природна степова рослинність: ковила волосиста, Гвоздика армерійовидна, дзвоники болонські та широколисті.

Балка Мангаревщина – ландшафтний заказник місцевого значення в Україні, який розташований на околицях села Бондарі.

Таблиця 7. Місцеві об'єкти природно-заповідного фонду[9]

№ п/п	Назва об`єкту	Категорія	Площа, га	Місцезнаходження заповідного об`єкту	Розпорядчий документ про створення об`єкту
1	Монастирище	Заказник ландшафтний	733	Вороньківське лісництво, кв. 15-35, Чорнухинське лісництво, кв. 66	Рішення Полтавської облради від 27.10.1994 р.
2	Балка Мангаревщина	Заказник ландшафтний	16,1	с. Бондарі	Рішення Полтавської облради від 27.10.1994 р.
3	Харсіцька полона	Заказник ботанічний	174	між. с. Харсіки та с. Бондарі, Чорнухинське лісництво, кв. 6-8	Рішення Полтавської облради від 27.10.1994 р.
4	Заплава річки Многа	Заказник гідрологічний	183,3	між смт. Чорнухи та с. Кізлівка	Рішення Полтавської облради від 27.10.1994 р.
5	Піско- Удайський	Заказник гідрологічний	289,6	с. Піски-Удайські	Рішення облвиконкому № 74 від 17.04.1992 р.
6	Липова дача	Заповідне урочище	619	с. Липове, Чорнухинське лісництво, кв.19-31, поблизу автошляху Київ - Шостка	Рішення облвиконкому № 74 від 17.04.1992 р. та рішення облради від 24.12.2002 р.
7	Скибенські дуби	Пам'ятка природи ботанічна	1,5	с. Скибенці	Рішення Полтавської облради від 07.12.2011 р.
8	Хейлівщинський дуб	Пам'ятка природи ботанічна	0,1	с. Хейлівщинці	Рішення Полтавської облради від 28.02. 2013 р.

Балка розташована між полями, має підвищену вологість, де зберіглася лучно- болотна та лучно-степова рослинність. Тут зростають шавлія гайова, лищиця волотиста, залізняк козацький, миколайчики польові, жовтець ілірійський, дзвоники сибірські та болонські, гадючник звичайний, свербіжниця польова, шавлія лучна, підмаренник руський, суниця, вероніка сива, волошка лучна, сон чорніючий, молочай кипарисовий.

У лучному різнотрав'ї представлені важливі кормові трави з родини бобових: люцерна румунська, чина бульбиста, горошок мишачий, конюшина лучна, альпійська, гірська та польова, лядвенець український. Також зростають лікарські рослини: звіробій звичайний, парило звичайне, буквиця лікарська, цмин пісковий, деревій майже звичайний, чебрець Маршалла.

Заказник має цінне наукове значення як найпівнічніший в Полтавській області природний комплекс лучного степу з багатою та різноманітною рослинністю.

Харсіцька Полона – ботанічний заказник місцевого значення в Україні, який розташований між селами Харсіки та Бондарі. Заказник підпорядкований державному підприємству «Пирятинський лісгосп».

Заказник створено з метою охорони та збереження лісового масиву на мальовничих

[9] http://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-16.html

крутосхилах долини річки Босаха (Полонка).

Схили балки заліснені робінією звичайною. Найбільшу площу в заказнику займає неглибоке заболочене днище балки, де зростають очерет звичайний, сідач коноплевий, валеріана висока, осока загострена, півники болотні. Деревно-чагарникова рослинність балки представлена вільхою чорною, вербами білою, попелястою, ламкою, тритичинковою, п'ятитичинковою.

По периферії болота зростають вербозілля лучне, герань лучна, перстач гусячий. Є невелика ділянка насаджень тополі чорної з підліском із свидини криваво-червоної, крушини ламкої, бруслини європейської. Трапляється регіонально рідкісний оман високий.

Запла́ва р. Мно́га — гідрологічний заказник місцевого значення в Україні. Розташований між селищем Чорнухи та селами Кізлівка і Харсіки. Статус присвоєно для збереження цінної водно-болотної ділянки на лівобережній заплаві річки Многа.

Гідрологічний заказник «Піско-Удайський» – місце збереження водно-болотних угідь на заплаві р. Удай, гніздування та перебування під час міграцій птахів біляводного фауністичного комплексу понад 50% видів птахів, перерахованих в Україні). Гідрологічний заказник є стабілізатором клімату, регулятором ґрунтових вод і водного режиму річки Удай. Існують обмеження використання природи в межах існуючих охоронюваних земель.

Західна територія Чорнухинської громади (с. Піски Удайські) межує з гідрологічним заказником загальнодержавного значення «Червонобережжя».

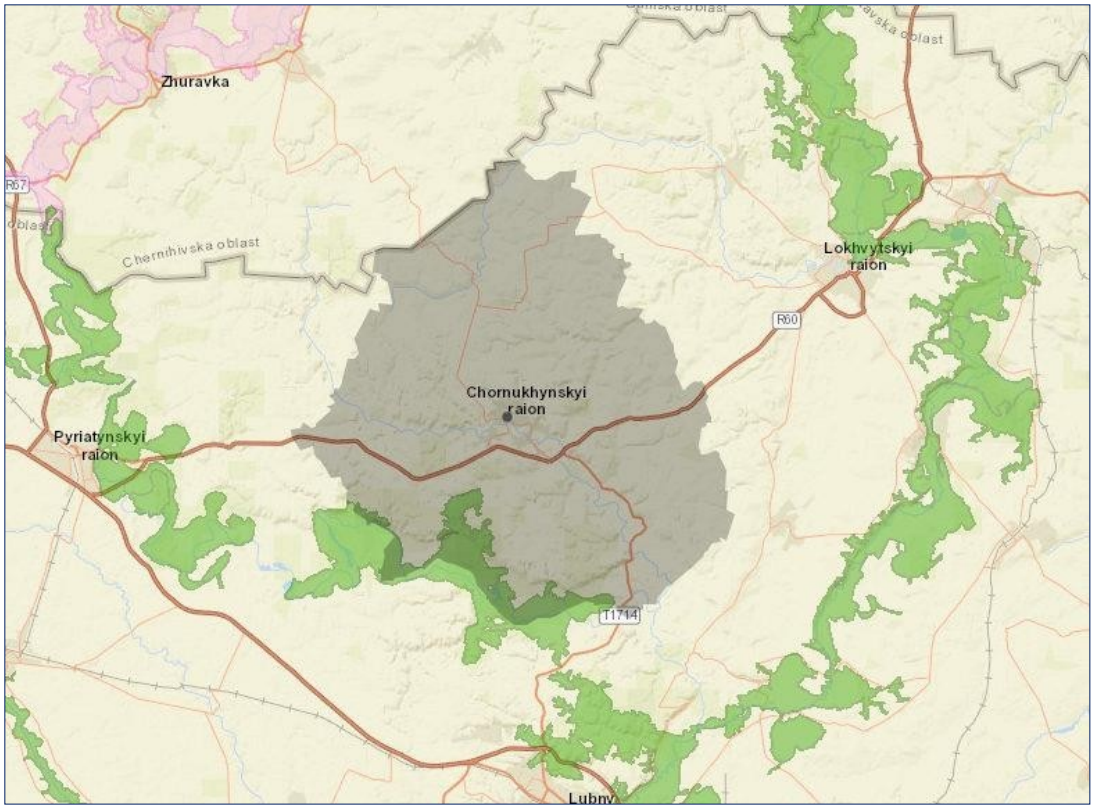

Рис. 11. Природо-охоронні території[9] Чорнухинської ТГ, які входять до Смарагдової мережі Європи.

Відповідно до регіональної схеми формування екологічної мережі Полтавської області Природоохоронні зони громади належать до елементів природоохоронного збереження та місцевих екологічних коридорів Удайський (129,0 км) та річки Многа (50,0 км). Елементами буферної зони екологічних коридорів Чорнухинської громади є болота, луки, болота, луки, широколистяні, тополеві, вільхові, соснові, мішані ліси, пасовища, сінокоси узбережжя річок Удай та Многа.

Водні ресурси

Територія громади належить до Полтавсько-Роменського району Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну, що містить найперспективніші водоносні горизонти та самопливні джерела. Річки громади належать до Сульсько-Ворсклинської підобласті Лівобережно-Дніпровської області достатньої водності.

Серед них середня річка – Удай, та мала - Многа. Також є багато струмків та джерел. Живлення річок переважно снігове – більше 55% від загального об'єму стоку, його роль збільшується з півночі на південь. Хоча максимум опадів випадає у теплий сезон, а мінімум у холодний, все ж таки максимальний стік у річок навесні. Це пояснюється тим, що літні опади, винятком є зливові, просочуються у ґрунт і випаровуються майже не даючи стоку. Випаровуванню сприяють високі температури повітря влітку.

Понад 30% живлення річок припадає на підземні вод. Роль цього типу живлення зростає у літній та зимовий періоди, коли відсутній або незначний стік поверхневих вод.

Близько 10% річного об'єму стоку становить дощове живлення.

В період літньої межені поширені гідрокарбонатно-кальцієво-магнієво-натрієві поверхневі води жорсткістю 6-12 мг-екв/л та 500-1000 іонів мг/л, в період повені - гідрокарбонатно-кальцієві, значно м'якші - 1,5-2,5 мг-екв/л та 100-200 іонів мг/л.

Річка Удай - найбільша права притока Сули. Починається з болота на схід від села Рожнівка Чернігівської області. Довжина і площа басейну в межах громади – 129 км, Живлення переважно снігове. Долина терасована, асиметрична, шириною 2,5-3 км. Русло звивисте, ширина – 20-30 м, глибина – 0,3-1,5 м, місяцями 4,5 м. Коефіцієнт звивистості 3,21. Дно мулисте, зрідка піщане. Похил – 0,2 м/км. Швидкість течії – 0,1-0,2 м/с. Заплава двобічна, в значній мірі заболочена, місцями осушена. Її ширина 400-500 м. Шар стоку – 47 мм (с. Курінька). Правими притоками у межах району є Перевід та Вільшанка, лівою - Многа. У водах Удаю водиться багато видів риб. Трапляються раки.

Річка Многа - ліва притока Удаю. Починається з боліт у Чернігівській області поблизу с. Остапівка. Русло слабозвивисте, шириною до 10 м. Похил - 2,7 м/км. Заплава шириною до 500 м, двобічна, заболочена. Береги річки - місця для відпочинку.

Підземні води є основним джерелом господарського і питного водопостачання населених пунктів району. Залягають підземні води у вигляді водоносних горизонтів, що відрізняються своїми запасами та хімічними властивостями. Водоносний комплекс у відкладеннях канівської та бучакської свит (глибина 80-120 м) використовують для централізованого водопостачання більшості містечок і сіл. Територія Чорнухинської громади має прогнозовані запаси 102,5 тис. м^3/добу.

Вода прісна, переважно гідрокарбонатно-натрієва, м'яка, містить іони фтору. Наявна велика кількість шахтних колодязів, якими користується населення.

Перші від поверхні водоносні ґрунти і комплекси на території громади знаходяться у відкладеннях харківської світи олігоцену і міоцену, алювіальних і озерно-алювіальних антропогенових відкладах надзаплавних терас і заплав річок і середньо-антропогенових флювіогляціальних відкладеннях: піски з прошарками супісків, суглинків і глин, в нижній частині з галькою і гравієм та піски, пісковики, часто прошарки глин

Артезіанські джерела мають воду унікального рівня жорсткості - близького нулю.

Прісні та слабомінералізовані води на території громади мають рівень мінералізації до 1 г/л та найбільший на Полтавщині модуль експлуатаційних запасів від 5 до 2 л/сек із м.кв. Середній багаторічний вміст йоду у ґрунтових водах на території громади становить від 3 до 5 мг/л. Наявні хлоридні, натрієві і натрієво - кальцієві води, мінералізація яких більше 150 г/л, бромні термальні води з концентрацією Br понад 250 мг/л.

На території села Городище розвідано джерела мінеральної води, виділено та сформовано інвестиційну земельну ділянку відповідного цільового призначення.

[10] https://emerald.eea.europa.eu

Стан водних ресурсів

На території Чорнухинської громади знаходиться 49 ставків загальною площею 172 га, частина гідроспоруд яких потребують ремонтних заходів, берегоукріплення та розчистки.

Щодо поверхневих вод, проведене ГО «Еко Дія» дослідження криничної води на території громади, підтвердило значне перевищення показника жорсткості, вмісту нітратів та фосфатів[11], що є наслідком аграрної активності та наближеності сільськогосподарських угідь до населених пунктів, річок та місць рекреації.

Значної шкоди водоносним ґрунтам завдає розробка надр та будівництво газовидобувних свердловин поблизу населених пунктів. На території сіл Білоусівка, Богодарівка, Нова Петрівщина, Синяківщина рівень води в колодязях падає до нульової відмітки, що унеможливлює її використання в побуті, а тим більше – у якості питної.

Неякісна вода в колодязях є однією з причин збільшення захворюваності місцевих жителів на рак, астму, різні форми хвороб шлунково-кишкового тракту, підвищення рівня смертності та знелюднення території, особливо віддалених сіл громади.

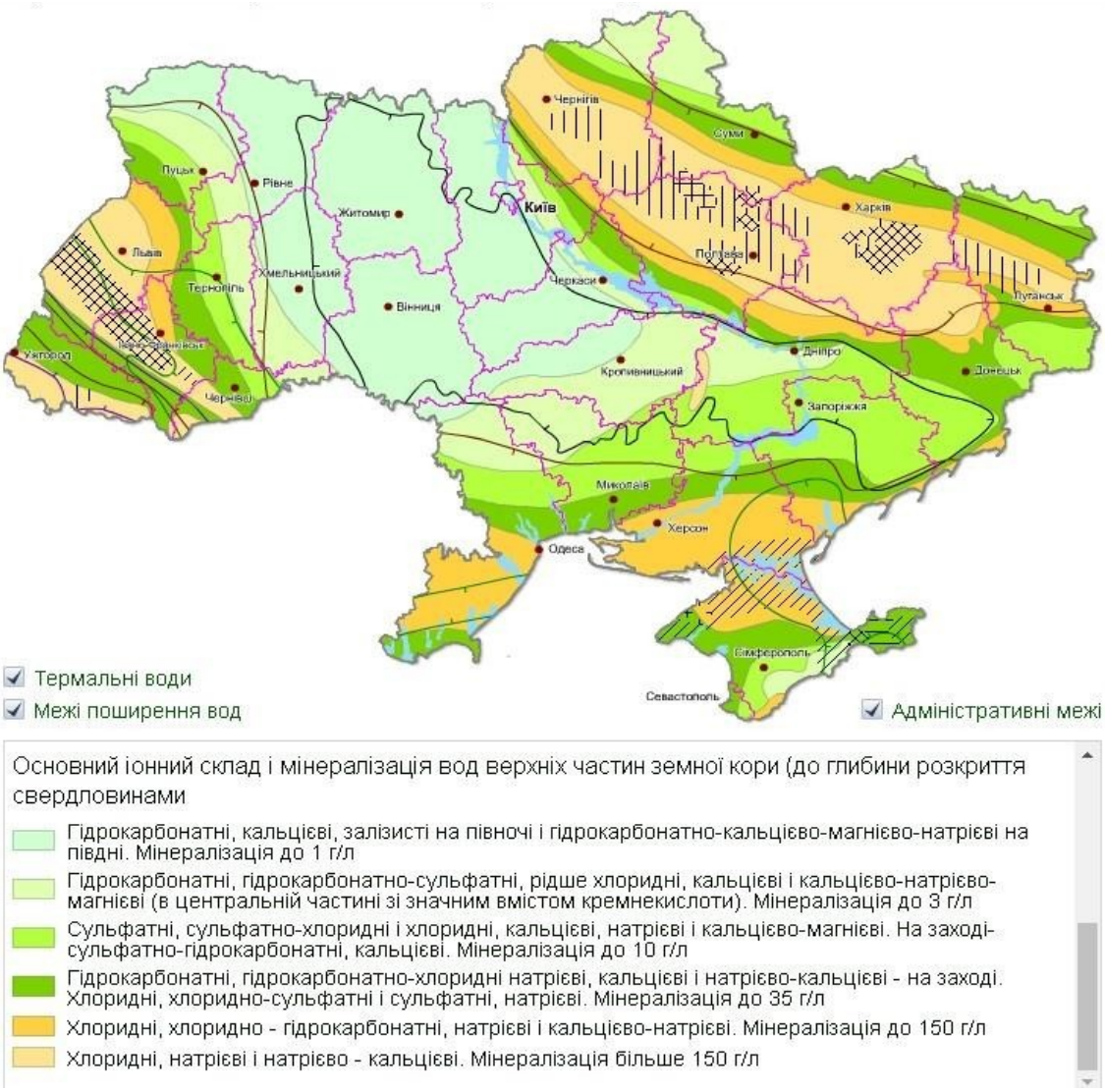

Рис. 12. Карта промислових мінералізованих і мінеральних вод

2021 року Чорнухинська громада стала єдиною на Полтавщині учасницею експедиції «У пошуках чистої води» (ГО «Екодія»), що підтвердила унікально високу якість води, яка піднімається з надр та постачається населенню централізовано (див. Рис 13.).

[11] https://ecoaction.org.ua/brudna-voda-u-gromadah-mif-chy-realnist.html

Екологічна ситуація

Територія громади ніколи не мала великих промислових виробництв і відповідного забруднення. Залишалась проблемою типова для сільської місцевості ситуація - засміченість околиць населених пунктів через відсутність системи цивілізованого поводження з твердими побутовими відходами. 2018 року громада почала вирішувати цю проблему, запровадивши роздільний збір відходів на етапі їх утворення. 2023 року на принципі міжмуніципальної співпраці з сусідніми громадами Північного Полтавського субрегіону за сприяння Програми міжнародного співробітництва GIZ утворене СКП «Екосерсів - 2022» для вивезення, сортування та утилізації відходів на полігоні м. Пирятин.

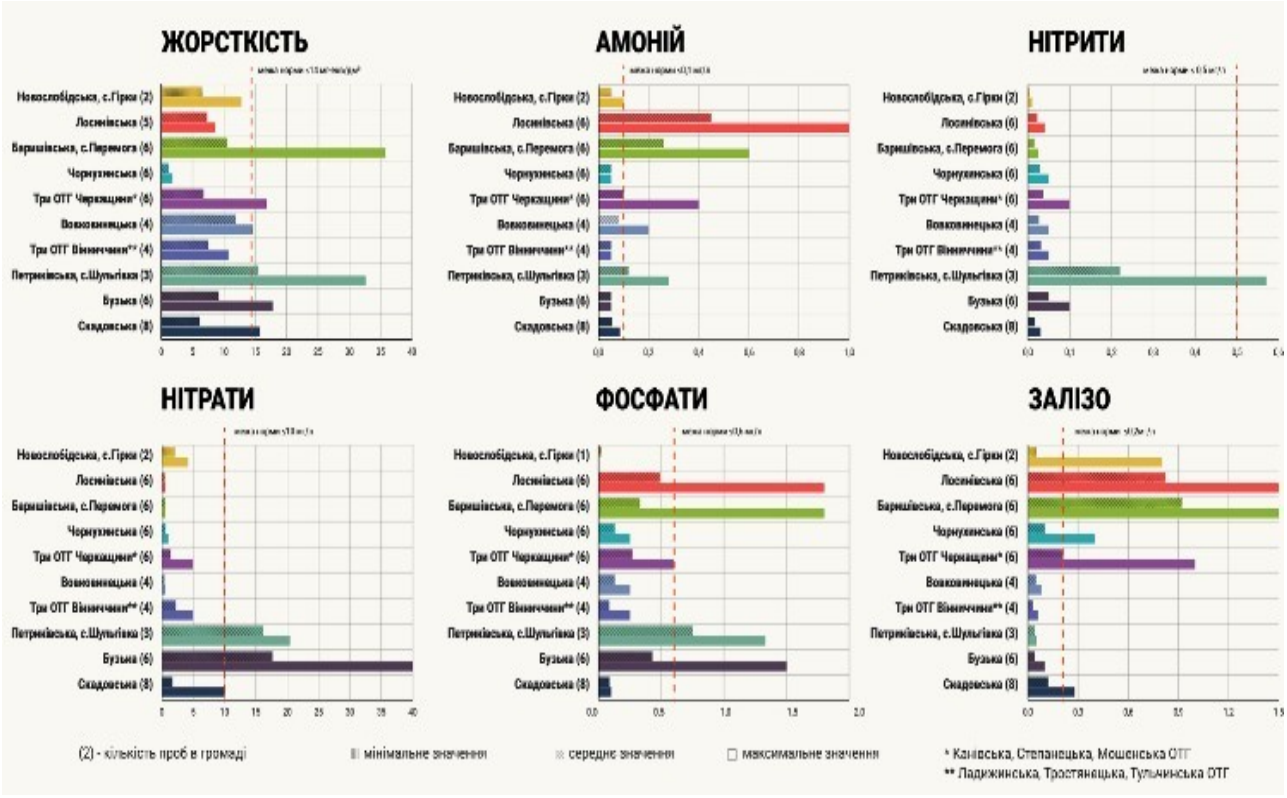

Рис. 13. Показники якості води на водозабірних свердловинах.

На території громади залишаються не утилізованими близько 6-ти тон старих пестицидів (с. Гільці - 0,4 т (законсервовані), с. Харсіки - близько 1,5 т – (безхазяйні), с.Вороньки - близько 2 т (безхазяйні), смт Чорнухи - близько 2 т (безхазяйні). Роботи по утилізації отрутонебезпечних відходів внесено до Плану заходів по реалізації Стратегії розвитку Полтавської області 2021-2027 р. Проте їх утилізація відтермінована.

Залишаються проблемами: відсутність дієвого контролю за використанням засобів захисту рослин та мінеральних добрив аграрними виробниками та стан гідроспоруд місцевих ставків в с. Гільці та с.Луговики, відсутність протипожежних гідрантів та гідроспоруд в достатній кількості, особливо у віддалених населених пунктах.

Корисні копалини

Корисними копалинами на території громади є торф, цегельна сировина, строкаті глини неогена, бурі і червонобурі глини пліоцена і антропогена, піски мономінеральні кварцеві у відкладах полтавської світи. [12]

Полтавщина займає шосте місце в країні за покладами торфу. Територія громади містить поклади торфу у заплавах Удаю. Проте видобуток торфу на території громади не проводиться.

[12] https://geomap.land.kiev.ua/resources-5.html

На території громади наявні паливні корисні копалини - нафта і газ, видобувну діяльність здійснюють суб'єкти нафтогазовидобувної промисловості ТОВ «Надра- Геоінвест», ТОВ «Арабський енергетичний альянс ЮЕЙ», ТЗОВ «ВЕСТ-ГАЗ-ПЛЮС» та ТОВ «Регал Петролеум Корпорейшн Лімітед».

Рис. 14. Корінні відклади на території Лубенського району

Поточний стан атмосферного повітря

Основні забруднювачі повітря на території Чорнухинської громади - транзитний автомобільний транспорт, транспортні та технічні засоби аграрних підприємств. При цьому територія громади - одна з найчистіших територій Полтавщини щодо викидів в повітря забруднюючих речовин.

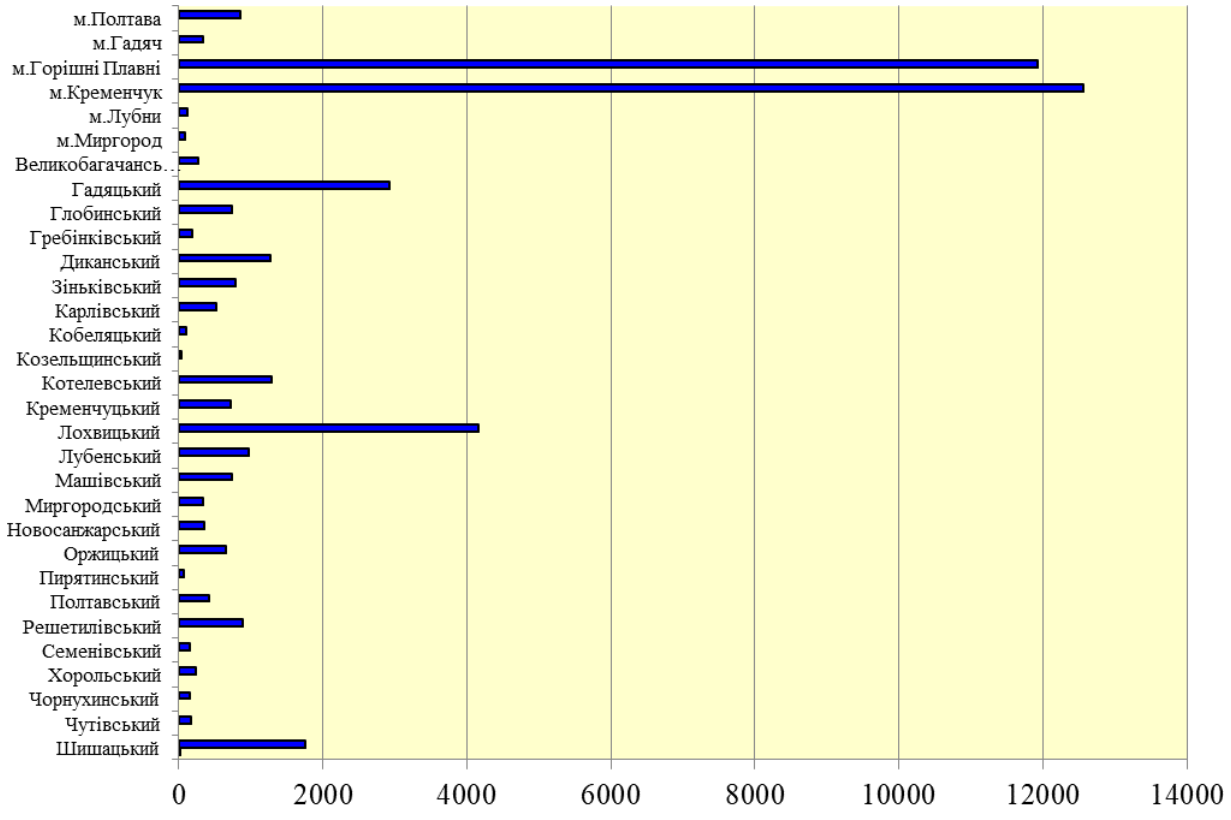

Рис. 15. Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами в атмосферне повітря по районам Полтавської області у 2020 р., тон.

Підприємств, установ та організацій, які експлуатують стаціонарні джерела забруднення атмосферного повітря, на території громади не зареєстровано, відповідна діяльність не здійснюється.

На території громади працюють 2 автозаправні станції ТОВ "ТАТНЄФТЬ-АЗС-УКРАЇНА" та ТОВ "МАРС 2018" ("АВІАС").

Висновки розділу 3.:

1) Поверхня території громади - плескатохвиляста рівнина, розчленована глибоковрізаними річковими долинами, балками та ярами.

2) Майже 76% усіх земель громади мають сільськогосподарське призначення.

3) Землі природно заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення складають більше 2 тис. га.

4) Лісистість території громади становить 17,4%, де знаходиться ареал постійного проживання диких тварин, поширене грибництво.

5) На території громади розташовано 6 заказників та дві природні пам'ятки.

6) Частина природно заповідних територій Чорнухинської ТГ входять до європейський поясу природоохоронних земель «Смарагдова мережа».

7) Територія громади багата на водні ресурси (річки, водойми, підземні, в тому числі питні, слабо мінералізовані та мінеральні).

8) Вода прісна, переважно гідрокарбонатно-натрієва, м'яка, містить іони фтору. Значної шкоди водоносним ґрунтам завдає розробка надр та будівництво газовидобувних свердловин поблизу населених пунктів.

9) Корисні копалини на території громади - торф, строкаті глини неогена, бурі і червонобурі глини, мономінеральні кварцеві піски.

10) На території громади видобуваються паливні корисні копалини - нафта і газ.

11) Кліматичні умови – помірний клімат височинної області лісостепової зони Лівобережнодніпровського краю.

12) Екологічна ситуація в громаді є достатньо сприятливою. Відсутність великих промислових підприємств-забруднювачів та аграрна спеціалізація економіки позитивно впливають на якість атмосферного повітря, стану водних ресурсів.

13) Для Чорнухинської громади характерна наявність низки проблем екологічного характеру, основними з яких є: незадовільний стан каналізаційних та водопровідних мереж в місцях компактного проживання населення, низькій рівень забезпечення сільського населення послугами централізованого водопостачання та водовідведення, відсутність контролю за використанням засобів захисту рослин сільськогосподарськими виробниками, відсутня система екологічного та енерго- моніторингу, наявність залишків старих пестицидів.

4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Населення Чорнухинської територіальної громади

За даними Державної служби статистики України, на 01 січня 2022 року чисельність населення громади становила 9818 осіб, з них - 7434 осіб проживає в сільських населених пунктах громади.

Таблиця 8. Кількість мешканців за населеними пунктами громади на початок року

Назва населеного пункту	2019	2020	2021	2022	2023 [13]
смт Чорнухи	2491	2442	2403	2384	2852
с. Богданівка	19	19	18	18	0
с. Вороньки	816	799	783	768	758
с. Гайки	2	2	2	2	4
с. Красне	151	148	145	143	143
с. Нова Діброва	64	62	61	60	14
с. Олександрівка	70	69	67	66	52
с. Пізники	294	288	282	276	270
с. Хейлівщина	296	289	284	278	332
с. Чаплинка	28	27	27	27	14
с. Яцюкове	1	1	1	1	0
с. Білоусівка	275	269	264	258	245
с. Богодарівка	221	216	212	208	199
с. Гільці	582	570	558	547	639
с. Голотівщина	28	28	27	27	1
с.Нова Петрівщина	67	66	65	64	60
с. Осняг	96	94	92	90	32
с. Синяківщина	72	71	69	67	60
с. Суха Лохвиця	11	11	11	10	0
с. Галяве	317	310	304	298	353
с. Кізлівка	541	530	519	509	638
с. Ковалі	565	554	543	532	662
с. Липове	30	29	29	28	22
с. Городище	316	309	303	297	242
с. Загребелля	234	229	224	219	213
с. Мелехи	278	273	267	261	259
с. Бубни	202	198	194	190	172
с. Луговики	313	306	300	295	274
с. Мокіївка	323	316	310	304	394
с. Піски-Удайські	225	220	216	212	170
с. Лісова Слобідка	62	60	59	58	32
с. Пацали	60	59	57	56	21
с. Постав-Мука	321	315	309	303	237
с. Сухоносівка	237	232	227	222	180
с. Бондарі	146	143	141	138	77
с. Нехристівка	38	37	36	35	16
с. Харсіки	604	591	579	567	763

[13] за оперативними даними первинного обліку населення

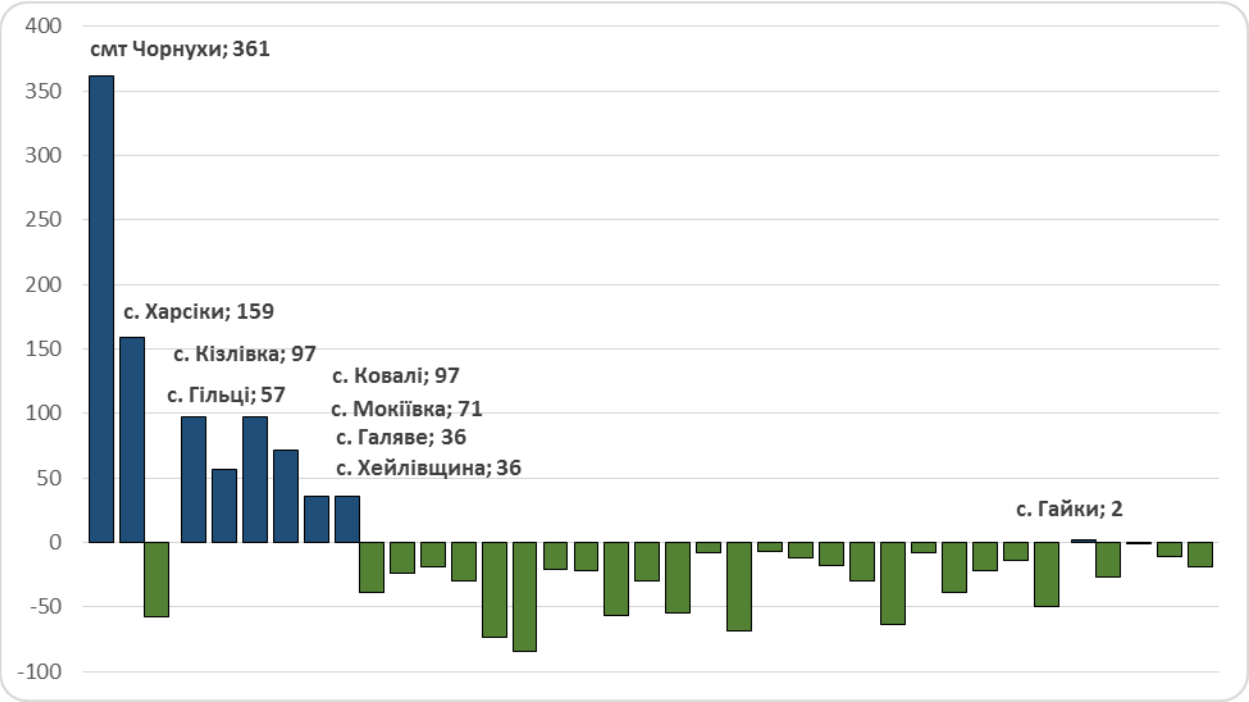

Рис. 16. Рух кількості мешканців по населеним пунктам громади з 2019 по 2023 рр.

На рис. 16. Наведено рух кількості мешканців поміж населених пунктів громади, де зліва направо розташовані населені пункти, в залежності від чисельності населення. Позитивний приріст населення мали лише декілька населених пунктів громади (с. Чорнухи, с. Харсіки, с. Ковалі, с. Гільці, с. Кізлівка, с. Мокіївка, с. Галяве, с. Хейлівщина, с. Гайки), інші – від'ємний.

Тобто незначний приріст відбувався у крупніших селах (крім с. Вороньки), зменшення та, навіть, залишення – у відносно маленьких населених пунктах.

Статево-віковий розподіл населення

У розрізі гендерних груп відповідно до оперативних даних первинного обліку населення на 01.10.2022 року за старостинськими округами Чорнухинської громади має наступну структуру (Табл. 9).

Таблиця 9. Гендерна структура населення Чорнухинської ТГ

Старостат	Всього	Стать		Вікова категорія					
		Жін.	Чол	0-6	7-17	18-35	36-55	56-65	66+
Вороньківський	1587	821	766	64	151	357	452	289	274
Гільцівський	1236	630	606	52	121	293	359	216	195
Кізлівський	1675	882	793	74	170	466	477	242	246
Мелехівський	714	368	346	27	31	108	273	136	139
Мокіївський	1010	599	411	45	69	239	271	189	197
Постав-Муківський	470	252	218	21	33	88	130	65	133
Харсіцький	856	471	385	44	75	142	304	148	143
Чорнухи	2852	1368	1484	190	371	657	775	443	416
Всього	10400	5394	5006	518	1022	2352	3041	1727	1740

Частка населення молодшого працездатного віку становить близько 11%. Понад 26% населення становлять люди, старші пенсійного віку.

Статево-вікова піраміда населення (Рис. 17) сформована на підставі інформації про подані декларації про вибір лікаря первинної медичної допомоги. За інформацією офіційного сайту Національної служби здоров'я України мешканцями населених пунктів Чорнухинської ТГ укладено 8191 декларації (при загальній кількості 9818 мешканці), що дозволяє говорити, що статево-вікові характеристики декларантів відповідають (з певною похибкою) характеристикам населення громади.

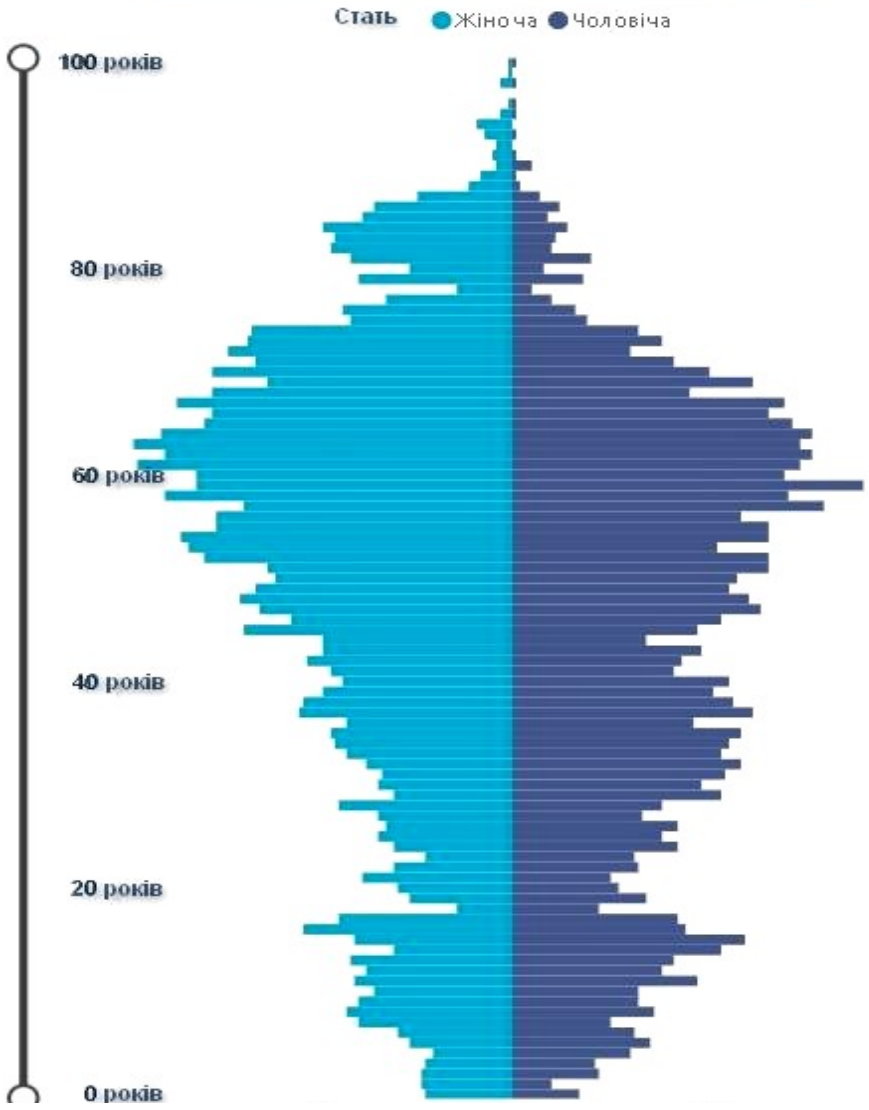

Рис. 17. Статево-вікова структура населення громади[13], станом на 4.09.2023 р.

Статистика національного та мовного складу населення не ведеться. За даними загальнодержавного перепису[14], проведеного в 2001 році в Чорнухинській громаді частка українців та українок тоді складала 98%.

Громада має складну демографічну ситуацію: динаміка чисельності населення Чорнухинської громади від'ємна та за 2001 – 2021 роки склала – 50,8 %. Одна з проблем, які негативно впливають як на демографічну ситуацію в громаді, так і на її територіальний розвиток - високий рівень фактичного безробіття, що є причиною відтоку економічно активного населення за межі громади/країни. Видатки на соціальні потреби, особливо у сфері охорони здоров'я та освіти зростають щороку, але не сприяють відтворенню населення і не вирішують проблеми демографії.

Очікувана середня тривалість життя складає 70,9 років: 63,7 - чоловіки, 72,8 - серед жінок. Смертність населення на території громади в рази перевищує народжуваність.

[14] На основі інформації про укладені декларації мешканцями, зареєстрованими в населених пунктах громади Офіційний сайт НСЗУ https://nszu.gov.ua/

Таблиця 10. Природний та міграційний рух населення громади15

Показники	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Народжені, у тому числі	105		39	42	46	40
Чоловіки			18	20	22	21
Жінки			21	22	24	19
Померлі	275		205	243	234	220
Природний приріст	-170		-166	-201	-188	-180
Прибулі		200	540	352	408	271
Вибулі		234	409	416	462	443
Сальдо міграції		-34	131	-64	-54	-172
Загальна динаміка			-35	-265	-242	- 352

На демографічну ситуацію в громаді має значний вплив еміграція населення працездатного/репродуктивного віку з метою працевлаштування та забезпечення добробуту, у тому числі за межі країни, зумовлена високим рівнем фактичного безробіття на території громади. Протягом 2022 року населення громади дещо поповнили особи з числа тимчасово внутрішньо переміщених з територій ведення бойових дій. Ймовірний приріст населення за рахунок внутрішньо переміщених осіб, у випадку їх інтеграції у громаду, сприятиме її омолодженню, збільшенню частки жіночого населення.

В структурі громади сформовано сім старостинських округів (Табл.1), серед яких найбільшим за кількістю (1675 осіб) та густотою (31 особа/1 км^2) постійного населення є наближений до адміністративного центру громади Кізлівський, найменшим – Постав-Муківський (відповідно 506 осіб та 7 осіб//1 км^2) старостати.

Найбільшим за площею (20,8% або 129,2 км^2) та кількістю охоплених населених пунктів є Вороньківський старостинський округ. На його території проживає 1639 осіб та густота - 12 осіб /1 км^2.

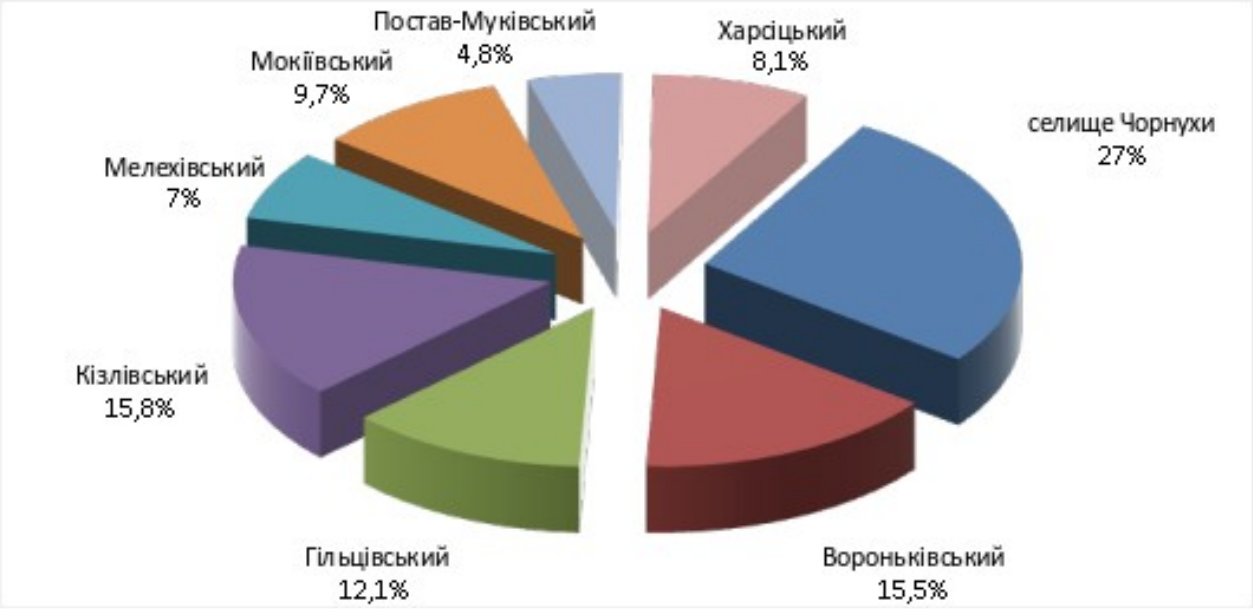

Рис. 18. Структура старостинських округів громади за населенням

http://surl.li/kvabt

[15] https://www.pl.ukrstat.gov.ua/

Внутрішньо переміщені особи

Протягом 2022 року у зв'язку з військовими діями на південно-східних територіях України, до громади прибуло 1762 внутрішньо-переміщених осіб, у тому числі 518 дітей. Всі вони були рівномірно розподілені поміж населених пунктів Чорнухинської громади.

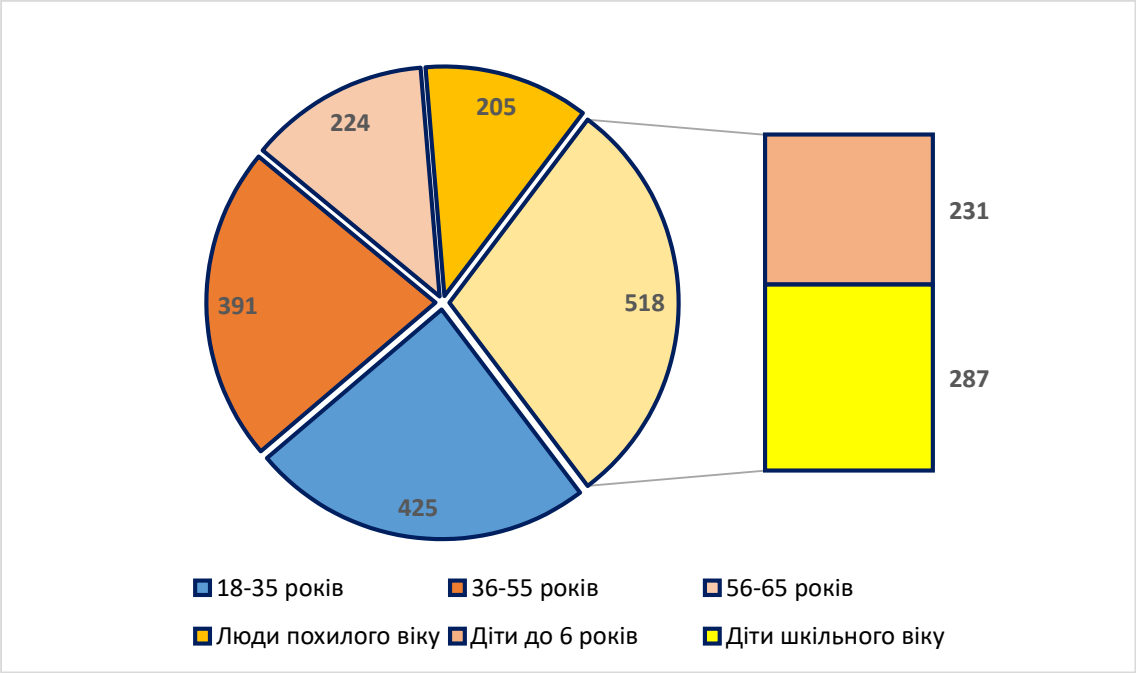

Рис. 19. Гендерно-вікова структура зареєстрованих внутрішньо переміщених осіб .

Станом на 01 серпня 2023 року на території громади зареєстровано 1263 внутрішньо переміщені особи.

За фаховою підготовкою серед внутрішньо переміщених осіб переважають працівники освіти, медицини, економісти та менеджери рівного рівня, будівельники, фахівці IT та робітничих спеціальностей.

Зайнятість та доходи населення

Частка осіб працездатного віку, за даними первинного обліку населення громади, складає близько 65 % постійного населення (понад 6 тис. осіб). Проте середньооблікова кількість штатних працівників на території колишнього Чорнухинського району складала протягом 2019 року - 1022 особи, протягом 2020 року - 811 осіб[16]. За таких умов зберігається високий рівень конкуренції серед працездатного населення.

Структура зайнятості населення за видами діяльності відповідає структурі економічної активності на території громади: найбільша кількість робочих місць, у тому числі сезонних, функціонує в сільськогосподарській галузі та бюджетних сферах, частково населення самозайняте у сфері торгівлі, надання послуг, виробництві.

Ринок праці на території Чорнухинської громади характеризується значним дисбалансом: пропозиція робочої сили значно перевищує попит. Значна частка безробітних, які активно шукають роботу, покинули попереднє місце роботи через її сезонний характер. 2021 року пропозиція на ринку праці поповнилась через вивільнення працівників установ та організацій, ліквідованих у зв'язку зі зміною адміністративно- територіального устрою.

Ця ситуація типова для Полтавської області За даними Полтавського обласного центру зайнятості ситуація на ринку праці Полтавської області за січень - липень 2023 року має наступний вигляд (Див. наступну діаграму).

Основними проблемами місцевого ринку праці, що негативно впливають на соціально-економічну ситуацію в громаді загалом, залишаються:

- низький рівень працевлаштування неконкурентоспроможних на ринку праці гендерних груп, що потребує додаткового соціального захисту їх на випадок безробіття;

[16] За даними Головного управління статистики у Полтавській області.

- «тіньова» зайнятість, що зменшує гарантії соціального захисту;
- низький рівень оплати праці, що посилює трудову міграцію працездатного та кваліфікованого населення;
- високі ризики підприємницької діяльності, що посилює її «тінізацію» та бюджетні втрати.

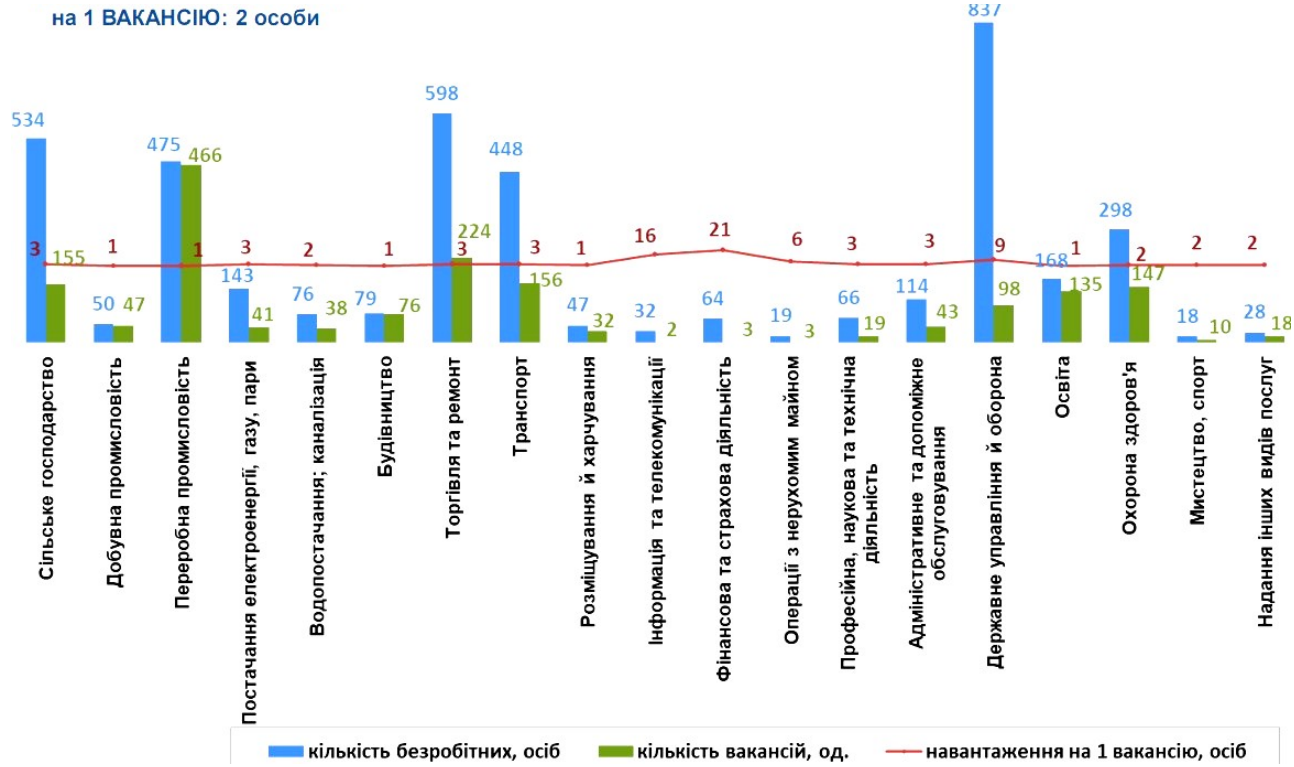

Рис. 20. Ринок зайнятості Полтавської області на 01.08.2023 за видами економічної діяльності[17].

Ситуація, що склалась на місцевому ринку праці протягом 2019 - 2022 років, значною мірою погіршує соціальний клімат в громаді та потребує запровадження додаткових заходів із сприяння зайнятості населення.

Чорнухинська селищна рада у якості інструменту сприяння зайнятості населення з числа безробітних, використовує організацію громадських робіт в межах реалізації місцевої програми зайнятості. З іншого боку цей суспільно корисний вид зайнятості сприяє забезпеченню поточних потреб роботодавців трудовим потенціалом, у тому числі фаховим. Крім того, застосування такої форми активної зайнятості є одним з інструментів зниження соціальної напруги у громаді.

Таблиця 11. Стан зареєстрованого безробіття на території Чорнухинської громади, осіб.

Показник	2019р.	2020р.	2021р.	2022р.	2023р. прогноз
Чисельність громадян із статусом безробітного	649	907	829	417	120
Чисельність громадян із статусом безробітного, забезпечених роботою	352	342	331	328	87
Чисельність громадян, залучених до участі у громадських роботах	361	109	51	63	28

[17] https://pol.dcz.gov.ua/analitics/65

Динаміка зареєстрованого безробіття та тимчасової зайнятості жителів Чорнухинської громади на громадських роботах має наступну структуру за роками.

Таблиця 12. Структура зареєстрованого безробіття, осіб

Рік	Зі статусом безробітного			Праце-влашто вано	Взяли участь у	
	Всього протягом року	На початок року	Отримали статус протягом року		Громад ських роботах	Інших тимчасових роботах
2020 р.	907	330	577	58	76	30
2021 р.	820	350	479	331	51	0
2022 р.	417	81	417	328	63	30

Протягом 2021 - 2022 року пройшли професійне навчання 230 осіб з числа безробітних, що перебували на обліку Чорнухинської філії Полтавського обласного центру зайнятості.

Кількість безробітних на 1 вакансію на території Чорнухинської громади становила 2021 року - 83 особи, 2022 року - 63 особи.

Для забезпечення економічної спроможності громади та створення умов зайнятості населення, забезпечення належного надання послуг, утримання населених пунктів та лісового господарства громади важливе значення має робота місцевих комунальних підприємств: КП «Чорнухи комунгосп», КП «Чорнухи Благоустрій», СКП «Чорнухи Зеленбуд». На базі комунальних підприємств селищної ради функціонує 70 постійних робочих місць.

Висновки розділу 4.:

1) Проблема демографії - загроза депопуляції - головна для Чорнухинської громади.

2) Загалом за 20 років з 2001 по 2022 рр. зменшення чисельності населення громади склало - 59,4%.

3) В складі громади - декілька сіл без мешканців або села з кількістю до 10 реально проживаючих осіб.

4) З 2019 по 2022 рік лише декілька населених пунктів громади (с. Чорнухи, с. Гайки, с. Харсіки, с. Ковалі, с. Гільці, с. Кізлівка, с. Мокіївка, с. Галяве, с. Хейлівщина,) мали позитивний приріст населення, інші - від'ємний.

5) Очікувана середня тривалість життя складає 70,9 років: 63,7 - чоловіки, 72,8 - серед жінок. Смертність населення на території громади більш, ніж утричі перевищує народжуваність.

6) Протягом 2022 року у зв'язку з військовими діями на південно-східних територіях країни, до громади прибуло 1762 внутрішньо-переміщених осіб, у тому числі 518 дітей.

7) Одна з основних проблем громади - безробіття, відсутність можливості працевлаштування. На ринку праці наявний дисбаланс - пропозиція робочої сили значно перевищує попит. Так, кількість безробітних на 1 вакансію га території Чорнухинської громади у 2022 році становила63 особи.

8) Громада активно використовує метод громадських робіт для залучення безробітних до оплачуваних соціально значущих робіт.

9) Зважаючи на аграрний напрямок виробництва більшість запропонованих робочих місць мають сезонний тип зайнятості.

5. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ

5.1. Соціальна інфраструктура

Чорнухинська територіальна громада, утворена на базі колишнього Чорнухинського району Полтаської області, має розгалужену мережу закладів освіти та галузі культури, охорони здоров'я та соціального захисту населення.

Освіта

Серед соціальних секторів відділ освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради належить до найбільших платників ПДФО на території громади.

В структурі освітньої мережі функціонує Інклюзивний ресурсний центр та заклади позашкільної освіти: Дитячо-юнацька спортивна школа та Будинок дитячо-юнацької творчості.

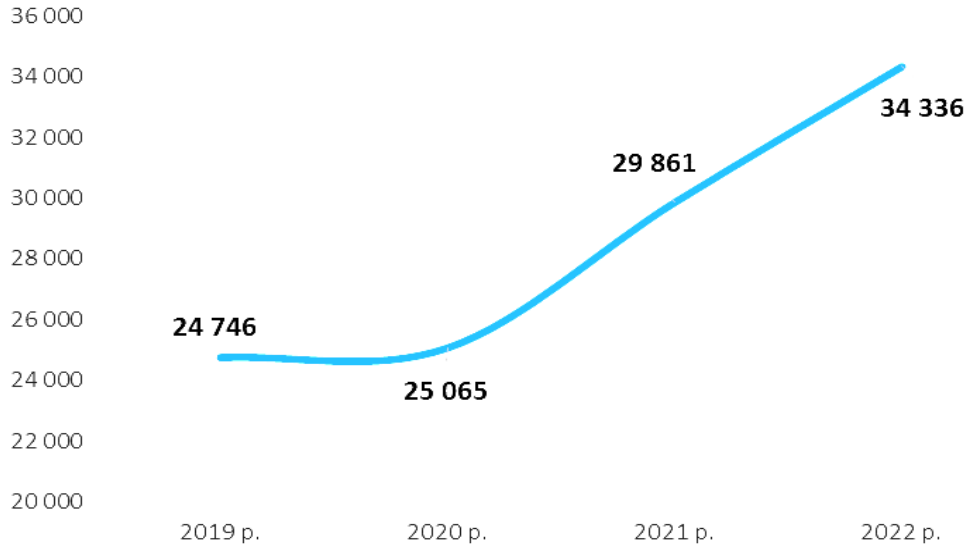

Рис. 21. Обсяг освітньої субвенції в розрахунку на 1 учня (грн) за роками.

Обсяг освітньої субвенції зростає як в абсолютному (в 1,6 рази) та і в відносному значеннях. Освітня субвенція в розрахунку на 1 учня зросла з 24746 грн. у 2019 до 34336 грн. у 2022 році.

Протягом 2021 року реалізовано ряд проєктів, направлених на покращення матеріально-технічної бази закладів освіти: реалізовано протипожежні заходи, на базі Чорнухинського ліцею ім. Г. С. Сковороди та його Харсіцької школи-філії реалізовано перші учнівські проєктні ініціативи - переможці обласного Шкільного громадського бюджету 2020 року - покращено освітні простори та технічну спроможність закладів.

2020 року громада стала учасницею Проекту «Велике будівництво»та за спів фінансування з державного та обласного бюджетів реалізовано проект «Тепло у кожен клас: реконструкція приміщення Чорнухинського ліцею ім.. Г. С. Сковороди». Придбано обладнання для харчоблоку ліцею. Покращено матеріальну базу Вороньківського ліцею ім.. О.Д. Перелета: обладнано вентиляційну систему, збудовано основу мультифункціонального спортивного майданчика. Придбано шкільні автобуси.

При цьому проблема моральної та технічної зношеності матеріально-технічної бази більшості закладів освіти, особливо їх енергоємність, відсутність обладнання STEM-лабораторій та профільних класів, зношеність шкільного автопарку залишається актуальною для більшості закладів громади.

Таблиця 13. Заклади освіти на території громади

	Назва та місце розташування	Рік побудови/ капремонту	Проєктна потужність	Напов-неність
1	Чорнухинський заклад дошкільної освіти (ясла- садок) "Берізка" смт. Чорнухи, вул. Мележика, буд. 10	1975 р.	103	96
2	Кізлівський заклад дошкільної освіти (ясла-садок) " Сонечко" с. Кізлівка, вул. Центральна, буд. 77	1989 р.	67	33
3	Гілецький заклад дошкільної освіти ясла-садок "Берізка" с. Гільці, вул. Молодіжна, буд. 9	2003 р.	30	20
4	Харсіцький заклад дошкільної освіти «Ромашка», с. Харсіки, пров. Мирний, буд. 12	1992 р.	59	19
5	Чорнухинський ліцей імені Г.С. Сковороди, смт Чорнухи, вул. Центральна, 45	1972/1894 р.	560	359
6	Вороньківський ліцей імені О.Д. Перелета с. Вороньки, вул. Перелета, 1	1971 р.	460	184
7	Гілецький ліцей с. Гільці, вул. Шкільна, буд. 1	1960 р.	160	95
8	Кізлівський ліцей імені В.П. Лугового с. Кізлівка, вул. Шкільна, буд. 2	1987 р.	320	136
9	Мокиївська гімназія с. Мокіївка, вул. Центральна, буд. 7-А	1979 р.	178	69
10	Білоусівська початкова школа с. Білоусівка, вул. Мележика, буд. 52	1931 р.	54	15
11	Хейлівщинська початкова школа Чорнухинської селищної ради	1937 р.	180	0

З метою вирішення проблеми технічного забезпечення закладів освіти та надання навичок з проектного менеджменту та партисипативних практик широко використовуються можливості конкурсів громадських ініціатив Полтаввської обласної ради. Протягом 2022 - 2023 року тимчасово призупинено фінансування, але заплановано до реалізації за спів фінансування з обласного бюджету проектні ініціативи-переможці обласного Шкільного громадського бюджету 2021 року:

- «STEAM-лабораторія: навчання через дослідження» - 199, тис. грн..;
- «Безпечна велопарковка» - 155,0 тис. грн..;
- Музичний клас-студія «Веселкові барви» - 113,3 тис. грн..

Таблиця 14. Динаміка освітньої **інфраструктури**

Показники	2020	2021	2022
Кількість дошкільних закладів, одиниць	5	4	4
Кількість дошкільних підрозділів в структурі ЗНЗ	4	5	3
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	267	246	242
Завантаженість дошкільних закладів (дітей на 100 місць)	74	69	73
Кількість закладів загальної середньої освіти, одиниць	6	7	6
Кількість учнів у закладах загальної середньої освіти, ос	852	834	831
Кількість вчителів у закладах загальної середньої освіти, осіб	140	128	125

-

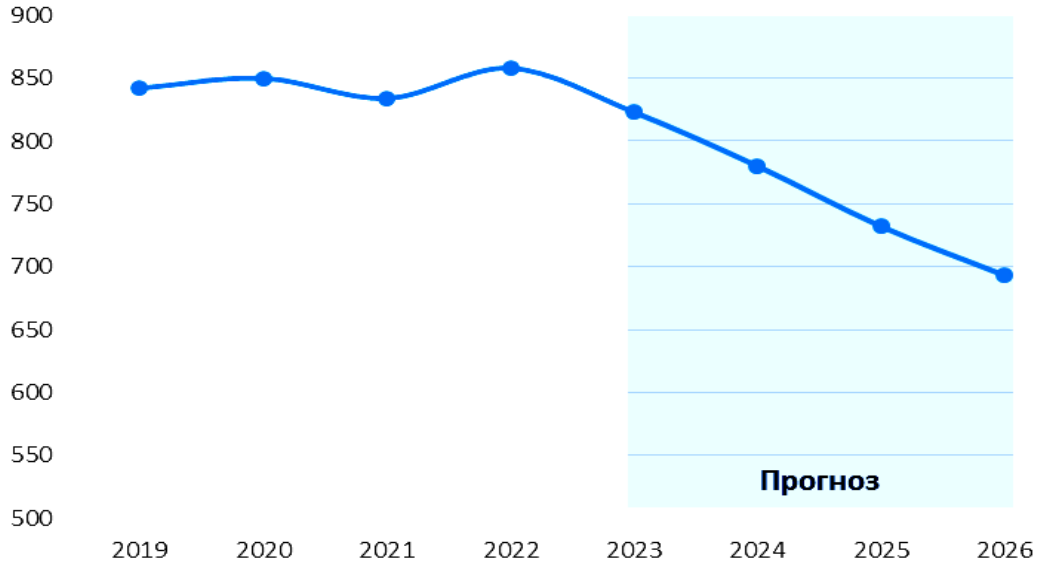

Рис. 22. Дані та прогнозні дані кількості учнів в загальноосвітніх закладах громади.

Незадовільна демографія у громаді створює проблему низької наповнюваності освітньої інфраструктури. У 2021 року було оптимізовано мережу дошкільних навчальних закладів - припинив роботу Галявський заклад дошкільної освіти «Веселка».

Проведені розрахунки (Рис.22) вказують на прогнозоване зменшення кількості учнів в найближчі три роки. Розрахунки були проведені без впливу міграційних процесів військового часу.

Схема розселення на території Чорнухинської громади та низька щільність населення ускладнює територіальну доступність загальноосвітніх послуг.

Для забезпечення територіальної доступності до освітніх послуг та підвозу дітей до закладів освіти задіяні 10 шкільних автобусів.

Таблиця 15. Контингент учнів середніх/старших класів діючих навчальних закладів громади

Назва ЗЗСО	середні класи		старші класи		Разом		
	разом	потребують підвезення	Разом	потребують підвезення	разом	потребують підвезення	%
Чорнухинський ліцей імені Г.С. Сковороди	187	72	53	17	240	89	37,1
Вороньківський ліцей імені О.Д. Перелета	81	54	19	11	100	65	65,0
Мокиївська гімназія	27	13	0	0	27	13	48,1
Кізлівський ліцей імені В.П. Лугового	73	37	25	17	98	54	55,0
Гілецький ліцей	56	17	15	8	71	25	35,2
Разом	**424**	**193**	**112**	**53**	**536**	**246**	**45,9**

Заклади фахової та професійно-технічної освіти на території Чорнухинської громади відсутні.

Охорона здоров'я

Згідно статистичних даних, Чорнухинський район Полтавської області у 2018 році мав один з найгірших показників смертності в Україні - 2365 померлих на 100 тис. осіб[18]. Серед найпоширеніших причин смерті були: хвороби системи кровообігу – 73,75%, новоутворення - 14,29%, травми, отруєння та деякі інші наслідки дії зовнішніх чинників - 4,25%.

Таблиця 16. Кадровий потенціал закладів охорони здоров'я Чорнухинської ТГ

Показник, од.	КНП «ЦПМСД»[19]	КНП «Чорнухинська лікарня»[20]
Штатних одиниць	63,0	99,5
Лікарі	8,25	22
Середній медичний персонал	31	35
Молодший медичний персонал	10,5	15
Адміністративно-управлінський персонал	2	21
Інші працівники	10,25	5,5

Надання медичних послуг населенню Чорнухинської громади забезпечують КНП «Чорнухинська лікарня» та КНП «Чорнухинський Центр ПМСД».

Всього в структурі закладів охорони здоров'я Чорнухинської селищної ради - 162,5 штатних одиниць, у тому числі лікарів - 30,25 од., середнього медичного персоналу - 66 од., молодшого медичного персоналу - 25,5 од., 38 -адміністративного та іншого персоналу.

Таблиця 17. Структура ЦПМСД Чорнухинської СР

№	Назва закладу	Місце розташування	Чисельність медичного персоналу	
			Лікарів	Середній медперсонал
1	Чорнухинська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини	смт. Чорнухи	4	9
2	Гільцівський ФАП	с. Гільці		1
3	Вороньківська амбулаторія загальної практики-сімейної медицини	с. Вороньки	1	2
4	Мелехівський ФАП	с. Мелехи		1
5	Мокіївський ФАП	с. Мокіївка		1
6	Білоусівський ФАП	с. Білоусівка		1
7	Пізницький ФАП	с. Пізники		1
8	Ковалівський ФАП	с. Ковалі		1
9	Галявський ФАП	с. Галяво		1
10	Постав-Муківський ФАП	с. Постав-Мука		1
11	Сухоносівський ФАП	с. Сухоносівка		1
12	Бондарівський ФАП	с. Бондарі		1
13	Піски-Удайський ФАП	с. Піски-Удайські		1
14	Городищанський ФАП	с. Городище		1
15	Луговиківський ФАП	с. Луговики		1
16	Богодарівський ФАП	с. Богодарівка		1
17	Оснягівський ФАП	с. Осняг		1
18	Хейлівщинський ФАП	с. Хейлівщина		1

[18] https://socialdata.org.ua/death

В структурі захворюваності мешканців громади випадки травмування, отруєння та інші наслідки зовнішньої дії складають 9,8%, випадки злоякісних новоутворень - 3,3%. На динаміку загального рівня захворюваності великою мірою вплинула пандемія COVID-19.

Протягом 2021 року на території Чорнухинської громади було підтверджено 257 випадків захворювання, з них було госпіталізовано - 63, летальний випадків - 8, рівень летальності захворювання на COVID-19 на території громади склав 3,2%.

У 2021 року видатки на утримання (оплату праці, комунальних послуг та енергоносіїв) закладів охорони здоров'я склали 5234,0 тис грн. Крім того проведено поточний ремонт та підготовку до опалювального сезону терапевтичного відділення, відремонтовано ФАП в селі Луговики, на базі ЦПМСД обладнано приміщення для збору відходів, придбано комп'ютерну техніку, придбано медикаменти, продукти харчування, витрати на забезпечення роботи транспорту.

Адміністративні послуги

У березні 2021 року розпочав роботу відділ Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради. Матеріально- технічні база та кадрова спроможність ЦНАП була створена у партнерстві з Програмою «U- LEAD з Європою».

За фінансової підтримки з обласного бюджету шляхом реалізації проєкту-переможця обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області 2020 року «Створення умов стабільної та ефективної роботи Центру надання адміністративних послуг виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради» покращено технічний стан та естетичний вигляд будівлі ЦНАП, створено умови для її енергоощадного утримання в холодну пору року.

З метою забезпечити доступність належного адміністративного обслуговування сільського населення, у тому числі віддалених населених пунктів, на базі старостинських округів створено 11 віддалених робочих місць.

Загальна кількість адміністративних послуг, надання яких запроваджено через ЦНАП на 01.10.2023 року складає 271 од. за 9 місяців 2023 року відділом ЦНАП надано 7672 послуги, у тому числі 6499 послуг, суб'єктом надання яких є селищна рада та її виконавчий комітет.

ЦНАП виконавчого комітету селищної ради розширює перелік адміністративних послуг та цільових груп та потребує розширення та оновлення матеріально-технічної бази, компетентностей та програмних інструментів.

Соціальний захист населення

На території Чорнухинської селищної ради проживає 2228 осіб пільгових та соціально вразливих категорій, у тому числі 32 % - ветеранів праці, 24% - дітей війни, 11% - ветеранів війни, 7 % – особи, потерпілі внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Близько 26 % цієї категорії населення громади – особи з інвалідністю різних груп і категорій. До категорій населення, які потребують соціальної підтримки, належать 96 багатодітних сімей.

В системі соціального захисту населення громади важливе місце займає надання соціальних послуг особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах.

На території Чорнухинської селищної ради цей сектор послуг надає Центр надання соціальних послуг, який має в структурі чотири профільні відділення.

Соціальними послугами Центру надання соціальних послуг Чорнухинської селищної ради щороку отримують близько 1800 соціально незахищених осіб, або таких, що перебувають в складних життєвих обставинах.

Понад 15 % клієнтів ЦНСП Чорнухинської селищної ради отримують соціальну послугу «догляд вдома». Понад 50 % отримувачів соціальних послуг надаються послуги інформування, консультування, переклад жестовою мовою, денного догляду, соціальної адаптації, тощо.

[19] https://rada.info/upload/users_files/22550119/docs/aa182ef574cbce3668f3bbcfef8a2deb.pdf

[20] https://xnsbb3aictbgugix2az2g.xn--j1ab5f.xn--j1amh/wp-content/uploads/2021/04/ilovepdf_merged.pdf

Таблиця 18. Структура Центру надання соціальних послуг

Відділення	Чисельність отримувачів соціальних послуг, осіб	Кількість працівників, осіб
Відділення соціальної допомоги вдома	252	28
Відділення денного перебування	841	6
Відділення організації надання адресної натуральної та грошової допомоги	563	6
Відділення соціальної роботи	152	2

Щороку працівниками ЦНСП проводиться близько 25 виїздів в сільські населені пункти Чорнухинської селищної ради. В трьох старостах - Вороньківському, Гільцівському та Мокіївському - діють віддалені робочі місця, що сприяє наближенню соціальних послуг до сільського населення.

Майже 34 % клієнтів ЦНСП Чорнухинської селищної ради отримують соціальну послугу «натуральна допомога»: послуги перукаря, швачки, прання білизни та одягу, розпилювання дров, косіння трави тощо. Для послуг населення - пункт прокату технічних та інших засобів реабілітації.

Близько 100 осіб на рік користуються засобами реабілітації Ц Н С П .

Таблиця 19. Гендерні категорії отримувачів соціальних послуг

Стать, осіб		Категорія отримувачів соціальних послуг, осіб				
Жін.	Чол.	Особи похилого віку	Особи з інвалідністю	Вете рани війни	Вете рани праці	Постра ждалі ЧАЕС
1161	495	1544	200	51	206	6

Соціальні послуги надаються вразливим групам населення, спрямовані на покращення рівня життя, попередження ризиків виникнення складних життєвих обставин, захист прав та інтересів дітей з інвалідністю, громадян які потрапили в кризові ситуації, малозабезпечених сімей, багатодітних сімей, дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування, сімей з дітьми, сімей опікунів, піклувальників, дитячих будинків сімейного типу, прийомних сімей, сімей патронатних вихователів, осіб, осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.

Щороку таких послуг надається близько 150 сім'ям або особам, які знаходяться в складних життєвих обставинах.

ЦНСП охоплює супроводом 7 осіб, що скоїли злочини та відбувають покарання без позбавлення волі та перебувають на обліку в Центрі Пробації, а також працює з організації відпочинку (надання оздоровчих послуг) військовослужбовцям, які проходили службу в районах проведення антитерористичної операції/ операції об'єднаних сил та членів їх сімей, які потребують особливої уваги та підтримки.

Рішенням виконавчого комітету №160 від 20.12.2021 створено службу з перевезення осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та інших мало мобільних груп населення «Соціальне таксі».

З початком бойових дій 2022 року на територію громади переїхало понад 1,7 тис внутрішньо переміщених осіб з територій, охоплених бойовими діями, що стало окремим напрямком соціальної роботи селищної ради. 2023 року громада охопила соціальним супроводом сім'ї мобілізованих та загиблих військовослужбовців.

Таблиця 20. Послуги для осіб/сімей, які опинились в складних життєвих **обставинах**

Вразливі групи населення	Надані у 2022 р. соціальні послуги, (кількість сімей)						Всього (осіб)
	Консультування	Гуманітарна допомога (одяг, взуття та ін.)	Соціальний супровід	Надання продуктових наборів	Оздоровчі послуги	Інформування	
Багатодітні сім'ї	49	12				19	80
Сім'ї з дітьми (з особливими фізичними можливостями)	3	3		33			39
Одинока мати (батько)	10	2	2			4	18
Діти позбавлені батьківського піклування	5	2					7
Прийомні сім'ї	2		2				4
Сім'ї в складних життєвих обставинах	11		11				22
Особи, які відбувають покарання	7						7
Військовослужбовці та члени їх сімей					12		12

Безбар'єрність та інклюзія

2022 року на території Чорнухинській територіальній громаді розпочато та частково проведено обстеження безбар'єрності споруд закладів комунальної власності з метою визначення рівня архітектурної доступності для громадян маломобільних груп, людей з інвалідністю та встановлення пріоритетності виконання відповідних робіт.

Таблиця 21. Показники архітектурної доступності споруд комунальної **власності**

Споруди та заклади, од.	Загальна кількість об'єктів	Кількість об'єктів, що обстежено	Без-бар'єрні	Частково безбар'єрні	Бар'єрні
Об'єкти загалом	25	14	0	7	7
Закладів охорони здоров'я	6	н/д	-	-	-
Закладів освіти	14	11	0	4	7
Закладів культури	н/д	-	-	-	-
Центр надання адміністративних послуг	1	1	0	1	0
Віддалених робочих місць ЦНАП	11	0	-	-	-
Інших об'єктів	4	2	0	2	0

Культура

Центральним закладом культури Чорнухинської громади є Центр культури і дозвілля, який має 19 філій-клубних закладів, при яких діє 64 творчих колективи (611 учасників). Щороку ЦКіД забезпечує проведення ряду заходів з нагоди календарних свят та пам'ятних дат, а також обласного літературно-мистецького свята «Благословенні ви, сліди мандрівника Сковороди».

Проблемою Чорнухинського Центру культури і дозвілля залишається відсутність належного обладнання сцени та компетентного технічного персоналу, репетиційного простору для хореографічних колективів, фахівців з підготовки вокалістів. З іншого боку залишається проблемою низька активність сільських клубних закладів, втрата мотиваційних традицій: розвиткових заходів, творчої звітності та фестивального руху, творчої конкуренції між аматорськими колективами.

Таблиця 22. Структура Центру культури і дозвілля

Заклад	Кількість відвідувачів	Кількість працівників	Кількість творчих колективів	Кількість учасників
Комунальний заклад «Центр культури і дозвілля» Чорнухинської СР та філії:	250	16	13	253
філія «Білоусівський сільський будинок культури»	150	1	2	11
філія «Богодарівський сільський клуб»	150	1	2	10
філія «Бондарівський сільський клуб»	80	0		
філія «Бубнівський сільський клуб»	150	1	3	21
філія «Вороньківський сільський будинок культури»	450	3	6	37
філія «Галявський сільський клуб»	200	0		
філія «Гілецький сільський будинок культури»	250	2	6	62
філія «Загребельський сільський будинок культури»	150	2	4	27
філія «Кізлівський сільський будинок культури»	150	2	4	26
філія «Ковалівський сільський клуб»	150	2	2	14
Філія «Краснівський сільський клуб»	100	0		
філія «Луговиківський сільський будинок культури»	150	2	3	22
філія «Мокіївський сільський будинок культури»	150	2	3	13
філія «Пізницький сільський клуб»	80	1	3	16
філія «Піско-Удайський сільський клуб»	100	1	2	11
філія «Постав-Муківський сільський будинок культури»	150	2	3	25
філія «Сухоносівський сільський клуб»	150	1	3	28
філія «Харсіцький сільський будинок культури»	200	3	3	20
філія «Хейлівщинський сільський будинок культури»	250	3	2	15

Близько 8 % дітей шкільного віку охоплено естетичним вихованням, що забезпечує

комунальний заклад «Дитяча мистецька школа» Чорнухинської селищної ради. Приміщення ДМШ потребує проведення ремонтних робіт, впровадження протипожежних заходів, оновлення матеріально-технічної бази. 9 викладачів ДМШ забезпечують здобуття музичної освіти 92 вихованцям за 6 спеціальностями (10 класів). При цьому діти віддалених населених пунктів громади не мають доступу до музичної освіти та творчої самореалізації, що, поряд з безробіттям батьків, є однією з причин еміграції сімей з дітьми до інших, більш розвинених, територій.

Таблиця 23. Охоплення дітей громади музичною освітою, станом на 1.01.2023р.

Спеціальність	Кількість викладачів	Кількість учнів (вихованців)	У тому числі за сільськими населеними пунктами						
			с. Галяво	с. Гільці	с. Ковалі	с. Кізлівка	с.Білоусівка	с.Хейлівщина	с. Харсіки
Фортепіано	3	37		6	3	4	2		3
Баян	1	10			2	1			
Акордеон	1	1			1				
Бандура	1	11				1			
Гітара	1	12	1	2	2	1			1
Духові інструменти	1	11	1		3			1	1
Всього	8	81	2	8	11	7	1	1	5

Значним попитом місцевого населення користуються бібліотечні послуги. Після об'єднання громади колишня районна бібліотека була трансформована в комунальний заклад «Публічна бібліотека ім. Г.С. Сковороди Чорнухинської селищної ради», що має 17 бібліотек-філій. Крім традиційної бібліотечної справи даним закладом здійснюється активна клубна робота.

Таблиця 24. Структура Публічної бібліотеки ім. Г. С. Сковороди

Заклад	Кількість відвідувачів за 2021 р., осіб	Кількість працівників, осіб
КЗ «Публічна бібліотека ім. Г.С. Сковороди»[21]	6628	7
Білоусівська сільська бібліотека-філіал	939	1
Богодарівська сільська бібліотека-філіал	1316	1
Вороньківська сільська бібліотека-філіал	4156	1
Галявська сільська бібліотека-філіал	1689	1
Гілецька сільська бібліотека-філіал	3648	1
Загребельська сільська бібліотека-філіал	1350	1
Кізлівська сільська бібліотека-філіал	3081	1
Луговиківська сільська бібліотека-філіал	1897	1
Мелехівська сільська бібліотека-філіал	1189	1
Мокіївська сільська бібліотека-філіал	1400	1

Піско-Удайська сільська бібліотека-філіал	1132	1
Постав-Муківська сільська бібліотека-філіал	1526	1
Сухоносівська сільська бібліотека-філіал	1827	1
Харсіцька сільська бібліотека-філіал	2561	1
Хейлівщинська сільська бібліотека-філіал	2068	1

За фінансової підтримки з обласного бюджету в адміністративному центрі громади реалізовано проект-переможець обласного конкуосу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області «До 300-літнього ювілею: створенн конференц-простору та краєзнавчої експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди». До конференц-залу, що став невеликим культурним центром громади, перенесено з аварійного приміщення картинну галерею музею.

Фізична культура та спорт

Спортивну та фізкультурну діяльність на території громади забезпечує Дитячо-юнацька школа селищної ради та місцеве відділення ВГО «Колос».

На даний час в Чорнухинській ДЮСШ працює 15 груп по трьох спортивних напрямках:

- «Футбол» - п'ять гуртків на базах Кізлівського, Чорнухинського, Гілецького та Воронківського ліцеїв, охоплено 92 дітей;
- «Настільний теніс», п'ять секцій на базі Кізлівського та Чорнухинського ліцеїв і охоплює 60 дітей;
- «Спортивний туризм» - чотири секції у Чорнухинському, Вороньківському та Кізлівському ліцеях - охоплено 64 дитини.

На території громади проводяться змагання з волейболу, пляжного волейболу, баскетболу, спортивного туризму, спортивної риболовлі, настільного тенісу, міні-футболу, шахів, шашок, з легкоатлетичного чотириборства в рамках спартакіади «Дружба».

В 2022-2023 начальному році в секціях ДЮСШ тренувалося та покращувало свою спортивну майстерність 216 вихованців. Дітей тренують та навчають спортивній майстерності чотири тренери.

Всього різними видами фізкультурно-оздоровчої роботи займаються близько 1300 осіб, що становить 15 % від загальної кількості наявного населення в громаді.

До належного стану приведено футбольне поле, санітарні та інші приміщення Чорнухинського селищного стадіону.

Висновки розділу 5.1. :

1) Матеріально-технічна база освітніх закладів частково є морально та технічно зношеною, енергоємність будівель є проблемою для більшості закладів громади.

2) В закладах освіти не вистачає комп'ютерного та STEM- обладнання.

3) Обсяг освітньої субвенції зростає як в абсолютному (в 1,6 рази) і в відносному значеннях. Освітня субвенція в розрахунку на 1 учня зросла з 24746 грн. у 2019 до 34336 грн. у 2022 році.

4) В громаді проведена оптимізація закладів освіти. У зв'язку з цим значна кількість учнів потребує довезення автобусами до місць навчання.

5) В громаді функціонує власний Центр надання адміністративних послуг.

6) У сфері охорони здоров'я на території громади стоять питання якості та доступності медичних послуг для населення, особливо віддалених населених пунктів, кадрового забезпечення, оптимізації управлінської системи та покращення матеріально-технічного стану мережі ФАПів та АЗПСМ.

7) На території громади налагоджено дієву мережу широкого спектру соціальних послуг. При цьому потребує оновлення фонд засобів реабілітації, покращення кадрового забезпечення, шляхом залучення додатково трьох фахівців із соціальної роботи, створення ВРМ на території Вороньківського, Гільцівського та Мокіївського старостатів.

8) Аналіз дозволяє констатувати відсутність належної матеріальної бази Чорнухинського Центру культури і дозвілля: потреба ремонту репетиційних приміщень, вентиляції приміщення глядацької зали, відсутність простору для роботи хореографічних колективів, відсутність фахівців з підготовки вокалістів, відсутність територіального доступу до музичної освіти дітей з віддалених населених пунктів.

9) Відсутність фахових спеціалістів призводить до пасивності сільських клубних закладів, втрати мотиваційних традицій: творчої звітності та фестивального руху, конкуренції між аматорськими колективами за розвиткові можливості.

10) Громада має розгалужену мережу бібліотек.

11) До 300-річчя зі дня народження Г. Сковороди у громаді реалізовано проект-переможець обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області «До 300-ї річниці: створення конференц простору та краєзнавчої експозиції Чорнухинського літературно-меморіального музею ім. Г. С. Сковороди».

5.2. ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНА ТА ТРАНСПОРТНА ІНФРАСТРУКТУРА

Житловий фонд

На території Чорнухинської громади налічується понад 5 тис. особистих домогосподарств (Табл. 25), у тому числі жилих приватних будинків – 4674; багатоквартирних (від трьох) – 47. Більшість домогосподарств ведуть незначне присадибне господарство.

Громада має незначний, але переважно зношений житловий фонд комунальної власності. Місця тимчасового розміщення на території громади відсутні. 2021 року сертифікована перша гостьова садиба в с. Піски Удайські.

Внутрішньо переміщені особи з місць бойових дій на території громади розселені в приватних садибах та квартирах, у тому числі на умовах оренди.

Таблиця 25. Домогосподарства на території громади

№ п/п	Назва старостинського округу	Особисті домогосподарства	Приватні будинки	Багатоквартирні будинки
1	Вороньківський	683	667	7
2	Гільцівський	487	483	1
3	Кізлівський	798	792	2
4	Мелехівський	334	333	1
5	Мокіївський	386	371	4
6	Постав-Муківський	226	226	0
7	Харсіцький	601	590	3
8	Селище Чорнухи	1502	1212	29
	Всього:	5017	4674	47

У зв'язку з кризовими демографічними явищами, характерними для території Чорнухинської громади, та низькою щільністю населення на території сільських населених пунктів наявна значна кількість вільних садиб, у тому числі придатних для проживання та ведення підсобного господарства. На території громади, в різних населених пунктах, наявні 143 вільних житлових будинки, придатних для проживання.

Таблиця 26. Перелік вільних будинків на території громади

№ п/п	Населений пункт	Кількість будинків	№ п/п	Населений пункт	Кількість будинків
1	с. Білоусівка	5	13	с. Липове	2
2	с. Хейлівщина	9	14	с. Гільці	5
3	с. Олександрівка	5	15	с. Нова-Петрівщина	1
4	с. Луговики	12	16	с. Загребелля	3
5	с. Бубни	12	17	с. Мелехи	5
6	с. Постав-Мука	15	18	с. Городище	4
7	с. Сухоносівка	8	19	с. Вороньки	8
8	с. Лісова-Слобідка	3	20	с. Мокіївка	15
9	с. Пацали	1	21	с. Піски Удайські	10
10	с. Галяве	4	22	с. Харсіки	2
11	с. Кізлівка	7	23	с. Бондарі	1

12	с. Ковалі	6			

Комунальна інфраструктура та інженерні мережі

Населені пункти Чорнухинської територіальної громади переважно газифіковані. Територією громади проходять газогін «Уренгой-Памари-Ужгород» (рис. 23). До мережі газопостачання не мають доступу малонаселені віддалені сіла та у повному складі - населення Постав-Муківського старостату – всього приблизно 6,2% населення.

Загальна протяжність мережі вуличного освітлення по населених пунктах громади становить 108,1 км. На території громади протягом 2,19 – 2,21 років проведено значний обсяг робіт з реконструкції вуличного освітлення на суму 42,84 тис. грн.

Чорнухинською селищною радою прийняті та виконуються правила благоустрою території Чорнухинської територіальної громади.

Рис. 23. Газопостачальна та дорожня інфраструктура на території громади.

Важливе значення для розвитку громади має економічна спроможність місцевого комунального господарства. Чорнухинська селищна рада є засновником КП «Чорнухи комунгосп», КП «Чорнухи Благоустрій» та СКП «Чорнухи зеленбуд».

Після утворення Чорнухинської територіальної громади, у її власність та управління було передано районне комунальне підприємство КП «Чорнухи комунгосп», яке надає послуги з водопостачання, водовідведення та видалення відходів. На підприємстві створено 15 постійних робочих місць. З метою покращення якості, розвитку мережі надання послуг з водопостачання та водовідведення, зменшення їх енерговитратності, підприємство потребує розвитку та осучаснення існуючої матеріально-технічної бази.

2019 року з метою забезпечення якісного благоустрою території громади, технічного обслуговування та утримання автодорожнього господарства створено комунальне підприємство КП «Чорнухи благоустрій». У розпорядженні підприємства перебуває спецтехніка, придбана 2019 року за рахунок субвенції з державного бюджету на розвиток інфраструктури об'єднаних громад. 2020 року для формування належної бази підприємства та створення умов для його розвитку, за рахунок селищного бюджету на території селища

Чорнухи придбано майновий комплекс. На підприємстві створено 28 постійних робочих місць, у тому числі 13 віддалених, що функціонують в сільських населених пунктах громади. Протягом 2023 року на базі підприємства було додатково створено 14 тимчасових робочих місць для виконання суспільно-корисних громадських робіт.

2021 року селищною радою створено спеціалізоване комунальне підприємство СКП «Чорнухи зеленбуд», що займається на території громади санітарною розчисткою посадок, дикорослого рослинного ресурсу, забезпеченням паливним матеріалом з місцевої сировини закладів бюджетних установ та населення соціально незахищених груп. В штаті підприємства 7 робочих місць.

Водопостачання та водовідведення

Проблема якісного водопостачання сільського населення залишається актуальною. Близько 9 % населення громади не мають доступу до централізованих систем водопостачання. Це – жителі малих віддалених сіл, які традиційно забезпечували себе водою, користуючись поверхневими колодязями. У літній період населення цих сіл позбавлене доступу до якісної води.

Таблиця 27. Показники водокористування, станом на 1 січня 2023 року

Показник	Значення
Кількість водокористувачів, які звітують (одиниць)	45 юридичних осіб, 2046 фізичних осіб
Забрано із природних водних об'єктів, всього у т. ч.	147,1
із підземних водних об’єктів	147,1
Використано свіжої води, всього у т. ч.	105,8
на питні і санітарно-гігієнічні потреби	8,0
на виробничі потреби	-
на потреби зрошення	-
на інші потреби	-
Загальне водовідведення	11,0
Скинуто в поверхневі водні об'єкти зворотних (стічних) вод, всього у т. ч.	11,0

Послуги зі збору та централізованого постачання води, водовідведення та вилучення відходів на території селища Чорнухи, сіл Галяве, Кізлівка, Ковалі, Харсіки надає КП «Чорнухи комунгосп».

Більшість водопостачальної інфраструктури громади на 01.01.2023 обслуговуванням КП «Чорнухи комунгосп» не охоплена. Частину віддалених сіл централізованим водопостачанням забезпечують громадські організації (ГО «Удай», ГО «Джерело», ГО «Водограй») або місцеві суб’єкти господарювання (СТОВ «Перемога», ТОВ «Райз Схід»).

Таблиця 28. Споживання питної води на території громади

Показники	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Протяжність мереж водопостачання, км	19,0	19,0	19,0	47,8	47,8	47,8	47,8
Протяжність мереж водовідведення, км	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Споживання питної води разом, тис. м^3	62,6	85,3	96,1	92,8	108,6	98,7	105,8
- населення, тис. м^3	56,9	80,0	91,3	88,1	103,6	94,1	99,8
- підприємства, тис. м^3	5,7	5,3	4,8	4,7	5,0	4.6	6,0

Загальна протяжність водопровідних мереж громади - 98,3 км, в тому числі на території адміністративного центру – в смт Чорнухи – 13,1 км. Система водовідведення облаштована

лише на території смт. Чорнухи, протяжність мережі становить 1,69 км.

Таблиця 29. Наявність водопровідних мереж в населених пунктах громади

Населений пункт	Протяжність, км	Населений пункт	Протяжність, км
с. Білоусівка	5	с. Мокіївка	5,8
с. Бондарі	0,8	с. Нехристівка	0,4
с. Богодарівка	6,0	с. Нова Петрівщина	2,5
с. Вороньки	5	с. Пізники	2
с. Галяве	2,2	с. Піски-Удайські	5,6
с. Гільці	21	с. Олександрівка	1,4
с. Загребелля	2	с. Сухоносівка	1
с. Кізлівка	4	с. Харсіки	7
с. Ковалі	1,3	с. Хейлівщина	3,1
с. Красне	2	смт Чорнухи	13,7
с. Луговики	2,8	Разом	98,3
с. Мелехи	2,8		

Проблема якісного водопостачання сільського населення залишається актуальною.. Із 37 населених пунктів громади у 20-ти змішане водокористування (централізоване водопостачання, індивідуальні свердловини, колодязі); у 17-ти потреби населення у воді забезпечують шахтні колодязі та індивідуальні свердловини.

Загальна кількість діючих громадських колодязів на території громади складає 79 шт.

Таблиця 30. Наявність громадських поверхневих колодязів на території громади

№	Населений пункт	Навантаження на водозабір, осіб	Кількість, од
1.	смт. Чорнухи	340	7
2.	с. Білоусівка	86	3
3.	с. Синяківщина	67	1
4.	с. Богодарівка	208	1
5.	с. Осняг	0	9
6.	с. Вороньки	128	6
7.	с. Пізники	138	2
8.	с. Нова Діброва	60	2
9.	с. Гільці	182	3
10.	с. Нова Петрівщина	7	10
11.	с. Кізлівка	509	1
12.	с. Ковалі	266	2
13.	с. Липове	0	4
14.	с. Луговики	59	5
15.	с. Бубни	190	1
16.	с. Харсіки	114	5
17.	с. Хейлівщина	25	11
18.	с. Чаплинка	14	2
19.	с. Олександрівка	17	4
Всього			79

Для створення технічної та економічної спроможності комунальних підприємств 2020

року було розроблено та включено до Плану заходів з реалізації Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2023 роки проєкт «Створення дорожньо-ремонтного підрозділу комунального підприємства «Чорнухи Благоустрій» Чорнухинської селищної ради».

Поводження з побутовими відходами

На території Чорнухинської громади відсутні полігони ТПВ, паспортизовані сміттєзвалища, потужності з сортування та переробки вторинної сировини.

За Субрегіональною стратегією поводження з ТПВ для Полтавської області Чорнухинська громада належить до Північно-Західного (Пирятинського) округу, на території якого збудовано, але не введено в експлуатацію утилізаційні потужності.

Вивезення ТПВ від частини населених пунктів Чорнухинської селищної ради (селище Чорнухи, с. Галяве, с. Кізлівка, с. Ковалі, с. Харсіки) здійснює комунальне підприємство «Чорнухи комунгосп», з яким частина населення громади (50,5%) уклала договори про надання відповідних послуг. Безоплатно для населення (за бюджетний рахунок) здійснюється вивезення ТПВ від населення Постав-Муківського старостинського округу.

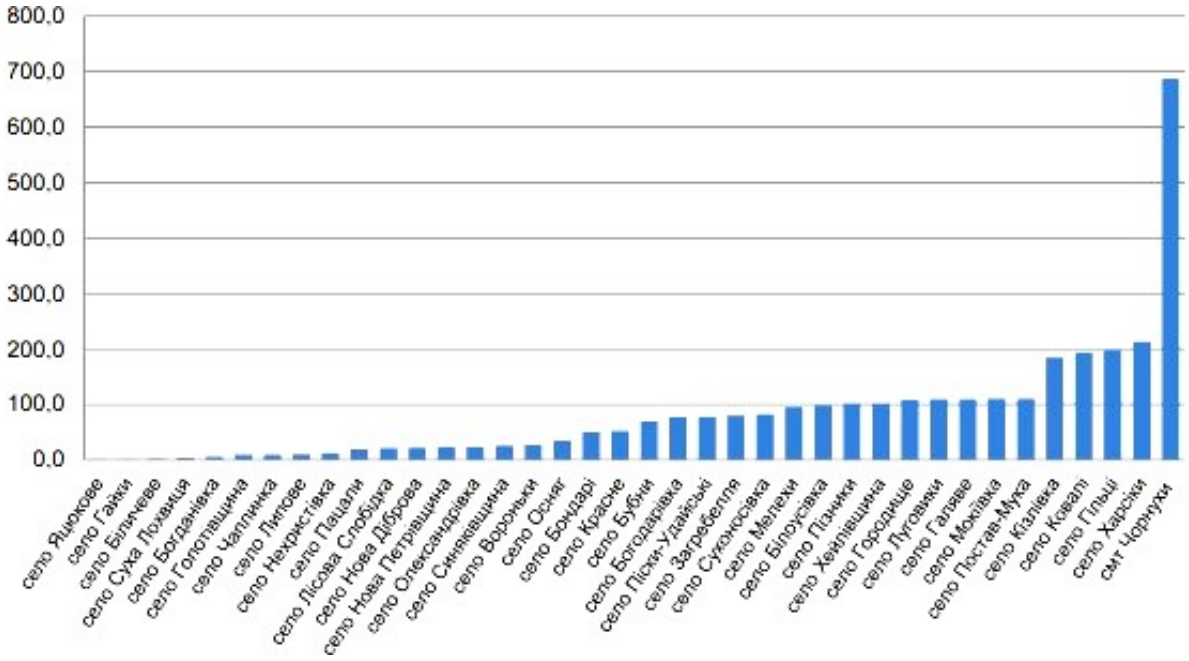

Рис. 24. Обсяги твердих побутових відходів, що утворюються на території громади, т/рік

2018 року в межах реалізації громадської ініціативи - переможця обласного конкурсу «Бюджет участі Полтавської області» - вперше запроваджено практику роздільного збору ТПВ, придатного для рециклінгу. Для збору та вивезення зібраної сировини було зареєстровано відповідну підприємницьку діяльність.

2019 року в межах реалізації проекту-переможця обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області «Удосконалення системи збирання твердих побутових відходів шляхом запровадження роздільного збору сміття на території Чорнухинської територіальної громади» за спів фінансування з обласного бюджету було збудовано та обладнано спеціальними контейнерами 29 стаціонарних критих майданчиків для роздільного збору ТПВ в більшості населених пунктів громади.

Населені пункти, приєднані до Чорнухинської громади лише у 2020 році (Богодарівський, Луговиківський, Хейлівщинський старостинські округи) не обладнані майданчиками для роздільного збору ТПВ. На більшості території громади ТПВ централізовано не вивозяться. Особливих збитків від забруднення зазнають околиці віддалених населених пунктів, у тому числі на території природоохоронних зон.

[22] https://ecoaction.org.ua/brudna-voda-u-gromadah-mif-chy-realnist.html

Протягом 2020 - 2021 років та 2023 року Чорнухинська селищна рада скористалась послугами обласного Екобуса[22] та за рахунок коштів екологічного фонду та

співфінансування з обласного бюджету з території громади вивезено для утилізації частину небезпечних відходів - 221,7 кг відпрацьованих батарейок, 33 ртутних термометрів, 1638 люмінесцентних ламп.

2022 року на принципі міжмуніципальної співпраці з Гребінківською, Новооржицькою, Пирятинською громадами Лубенського району Чорнухинська громада взяла участь у створенні спільного комунального підприємства КП «Екосервіс - 2022» на території Пирятинської ТГ. «Рішеннями 8 сесії восьмого скликання під час дії воєнного стану від 03.11.2022 № 358 та № 359 схвалено проєкт договору про співробітництво у формі утворення спільного комунального підприємства «Екосервіс-2022» та затверджено його статут. Проект реалізовано за методичної та технічної підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ, яким для КП було поставлено техніку та обладнання. Власний фінансовий внесок Чорнухинської територіальної громади у створене комунальне підприємство 2023 року склав понад 800,00 тис. грн.

Перший етап роботи КП «Екосервіс-2022» - роздільний збір та вивезення, сортування твердого сухого сміття, наступні етапи - поступове запровадження збору, сортування, переробки та утилізації всіх видів сміття. У перспективному результаті планується ліквідація усіх сміттєзвалищ на території громади. Оформлення правовстановлюючих та розробка проєктних документів на місця видалення відходів та будівництво полігонів для відходів на території громади не доцільне.

Транспортна інфраструктура та зв'язок

Найдовший європейський автошлях «Кале - Ріддер» (Франція, Бельгія, Німеччина, Польща, Україна, Росія, Казахстан, Узбекистан, Туркменістан і Киргизстан) Е40 / М03 «Київ - Харків» проходить за 16 км від межі Чорнухинської громади.

Найближчий транспортний вузол на автошляху Е40/М03 - м. Пирятин - знаходиться за 32 км від центру громади - смт Чорнухи.

Чорнухинська громада має сполучення з ним автомобільною дорогою державного значення Р-60 «Кролевець - Пирятин», протяжністю по території громади - 33,84 км.

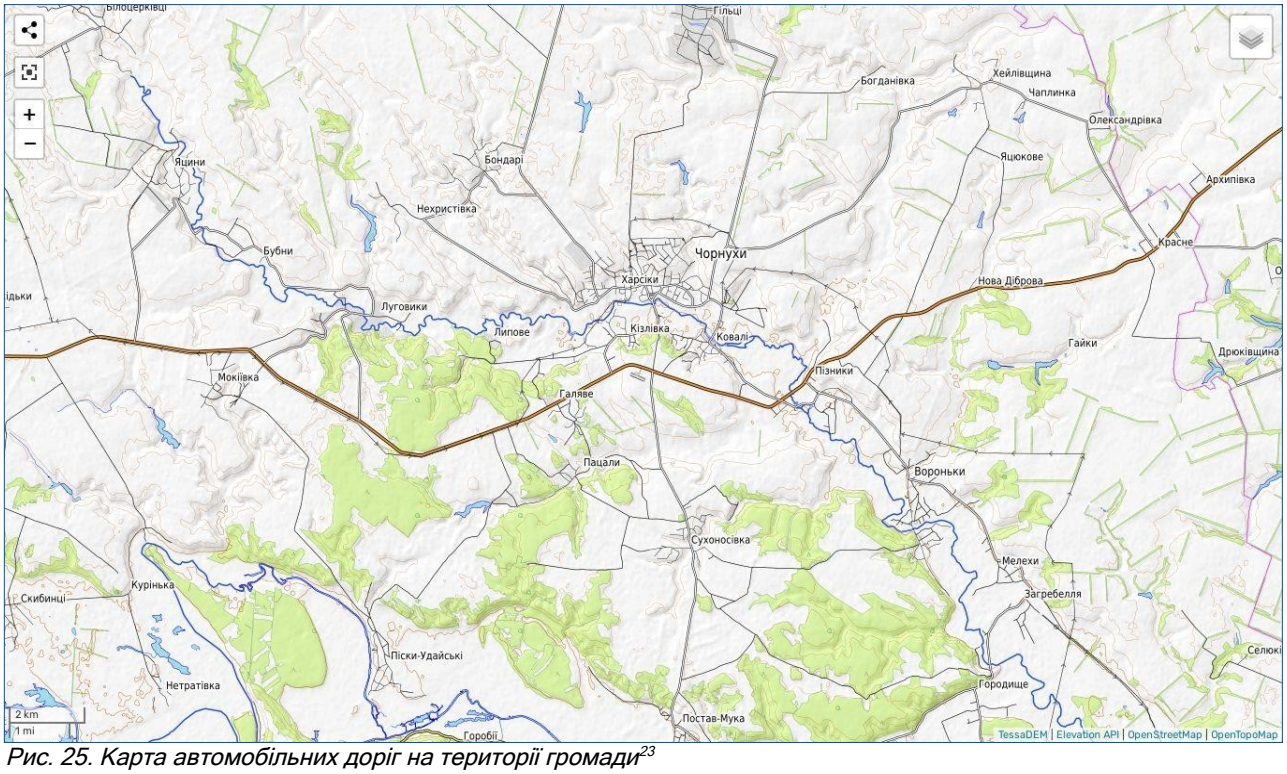

Рис. 25. Карта автомобільних доріг на території громади[23]

Протяжність мережі автомобільних доріг загального користування, що проходять територією територією громади складає 191,44 км.

[23] https://amd.pl.ua/karta-dorig

Переважна більшість доріг місцевого значення має тверде покриття, але потребує ремонту, місцями - капітального. Обласні та районні автомобільні дороги місцевого значення

мають протяжність 157,6 км^2, в тому числі: обласні 78,8 км, територіальні - 78,8 км.

Перелік місцевих доріг на території громади:

О1723326 Чорнухи - Білоусівка - Синяківщина, 19,6 км,
О1723327 Чорнухи - Гільці, 8,7 км,
О1723328 Чорнухи - Р-60, 3,5 км,
О1723329 Гільці - Чорнухи - Синяківщина, 2,8 км,
О1723330 Хейлівщина - Р-60, 6,7 км,
О1723331 Чорнухи - Лубни - Вороньки, 3,2 км,
О1723332 Р-60 - Постав-Мука, 9 км,
О1723333 Луговики - Р-60, 4,3 км,
О1723334 Р-60 - Мокіївка, 0,9 км,
О1723375 Чорнухи - Лубни, 20,1 км,
С172301 Р-60 - Яцини, 0,8 км,
С172302 Бубни - Луговики, 4,9 км,
С172303 Липове - Кізлівка, 3,6 км,
С172304 Харсіки - Нехристівка - Бондарі, 11,3 км,
С172305 Білоусівка - Суха Лохвиця, 4,9 км,
С172306 Осняг - Богодарівка, 6,9 км,
С172307 Гільці - Богодарівка - Мехедівка, 12,63 км,
С172308 Нова Петрівщина - Гільці - Мехедівка, 1,5 км,
С172309 Богданівка - Чорнухи - Гільці, 3 км,
С172310 Чорнухи - Лубни - Ковалі, 1,2 км,
С172311 Яцюкове - Нова Діброва, 3,7 км,
С172312 Красне - Ісківці, 0,75 км,
С172313 Постав-Мука - Лісова Слобідка, 3,9 км,
С172314 Р-60 - Пізники - Чорнухи - Лубни, 1,5 км,
С172315 Р-60 - Пацали, 2,5 км,
С172316 Р-60 - Піски-Удайські, 9,5 км

Протяжність дорожньо - вуличної мережі населених пунктів Чорнухинської громади становить 277,6 км., з них з асфальтовим покриттям - 91,8 км, з твердим покриттям - 44,9 км., ґрунтові дороги – 140,9 км.

В межах Чорнухинської громади проходить 20,88 км обласної автомобільної дороги місцевого значення О1723375 (колишня Т-1714), яка перебувала в аварійно-небезпечному стані та протягом 2020 - 2021 року була відновлена за кошти Державного дорожнього фонду та інвестиційних запозичень з державного Укрексімбанку.

Залізнична транспортна мережа на території громади відсутня, пасажирські та вантажні транспортні перевезення здійснюються автотранспортом приватних перевізників. Діють маршрути автотранспортного сполучення громади з обласним центром м. Полтава, містами Лубни, Пирятин, Лохвиця, Харків. Через адміністративний центр громади проходить транзитний маршрут сполучення з м. Київ.

2019 року Чорнухинська селищна рада через загрозу ліквідації автостанції в селищі Чорнухи та припинення автобусного сполучення з боку ТДВ «Полтаваавтотранс» придбала автостанційне приміщення у комунальну власність. На сьогодні приміщення автостанції, розташоване в центрі селища, перебуває у критичному технічному стані, потребує термінових заходів з його реконструкції.

Діюча маршрутна мережа регулярних пасажирських перевезень не забезпечує транспортним сполученням віддалені села Білоусівка, Синяківщина, Гільці, Нова Петрівщина, Постав-Мука, Лісова Слобідка, Сухоносівка, Мокіївка, Піски Удайські, Луговики, Бубни, Хейлівщина, Олександрівка, Чаплинка.

В незадовільному стані залишається частина дорожньої та пішохідної інфраструктури населених пунктів громади, у тому числі – частина вулиць адміністративного центру селища Чорнухи.

Поштовий зв'язок

Послуги поштового зв’язку на території громади надають оператори поштового зв’язку «Нова пошта» та «Укрпошта».

Послуги поштового зв’язку ДП «Укрпошта» надаються в селах Вороньки, Пізники, Кізлівка, Постав-Мука, селище Чорнухи, Мокіївка, Білоусівка, Хейлівщина, Богодарівка. Решту населених пунктів забезпечує пересувне відділення центру поштового зв’язку ДП «Укрпошта».

Відділення «Нової пошти» (№ 1) знаходиться в адміністративному центрі громади - селищі Чорнухи, вул Центральна, 38.

Мобільний зв'язок та інтернет

Населення громади забезпечене мобільним та стаціонарним телефонним зв’язком. Доступ до мережі Інтернет забезпечують провайдери ПАТ «Укртелеком», «Аватор», «Red Factory», «Five Group».

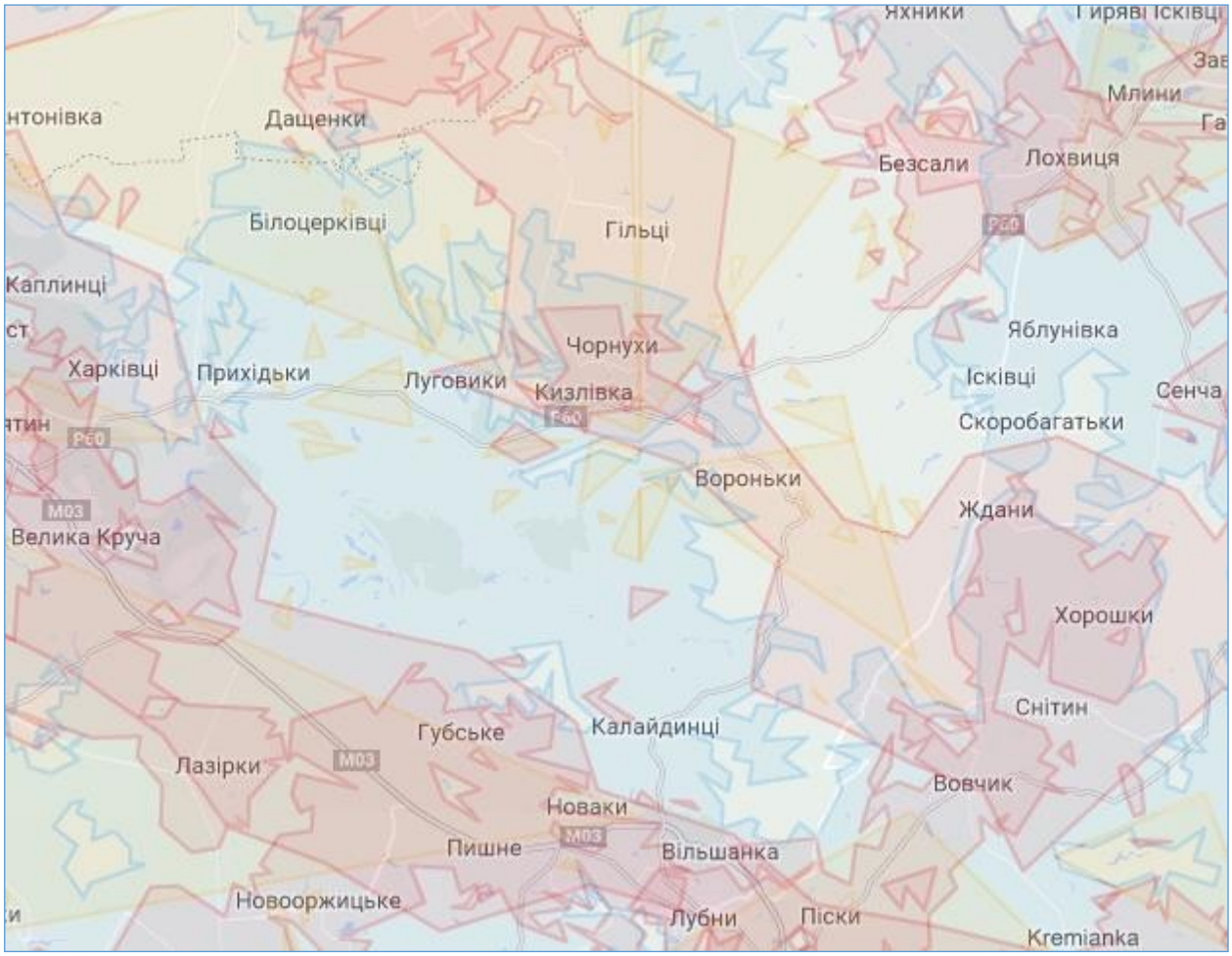

Рис. 26. Покриття мобільним зв’язком території громади

Мобільний зв’язок 4G від національних операторів Vodafone, Київстар, Lifecell покриває більшість території громади. Віддалені населені пункти мають якість зв’язку нестійкою.

Протягом 2021 - 2022 року проведено значний обсяг робіт з розвитку мережі широкосмугового інтернету з метою підвищення цифрової доступності. 2022 року підключено віддалені населені пункти громади - с. Богодарівка, с. Бондарі, с. Осняг.

Інфраструктура торгівлі та сфери послуг

Роздрібна торгівля значно переважає в структурі підприємницької зайнятості громади за видами економічної діяльності. Значно слабше представлено надання сервісних послуг.

На території громади функціонує 81 торговий заклад, 4 автозаправні станції; 2 станції технічного обслуговування, товариство з індпошиву одяку, 6 аптек (у тому числі 2 ветеринарні); надають послуги 3 заклади громадського харчування, 2 перукарні та 2 гостьові садиби.

Ряд підприємців забезпечує місцеве населення медичними, фармацевтичними та ветеринарними товарами, послугами громадського харчування, зі збору та вивезення твердих побутових відходів, придатних для рециклінгу.

Загалом на території Чорнухинської громади зареєстровано підприємницьку діяльність у 67 видах економічної діяльності.

Банківські послуги на території громади надає відділення Полтава-банк.

Туристична інфраструктура батьківщини Григорія Сковороди

Основним об'єктом матеріальної культурної спадщини є місцевий літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди, який містить меморіальну експозицію - пам'ятку національного значення - батьківську садибу філософа.

Літературно-меморіальний музей ім. Г. С. Сковороди перебуває у комунальній власності місцевої громади.

Протягом 2017 – 2019 років з метою розвитку матеріально-технічної бази та туристичної привабливості музею, за підтримки обласного бюджету було реалізовано проєкти-переможці обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області:

- «Новий путівець: створення літературної частини експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди»;
- «До 300-літнього ювілею: створення конференц-простору та краєзнавчої експозиції літературно-меморіального музею Г. С. Сковороди».

шляхом реалізації проєктів-переможців обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області тут створено якісну літературну експозицію музею, сучасний конференційний простір, розроблено та оформлено туристичні маршрути, випущено промоційну продукцію. Громадськими зусиллями створено ландшафтну частину експозиції - «Сад Божественних пісень». В перший рік по реалізації проекту «Новий путівець» відвідуваність музею зовнішніми туристами зросла майже на 30%.

Рис. 27. Місце народження Григорія Сковороди

За останні роки відвідуваність музею зовнішніми туристами зросла майже на 30%.

У 2022 року на загально-національному рівні було проведено святкування 300-ліття зі дня народження Г. С. Сковороди.

Одним з переможців обласного конкурсу розвитку територіальних громад Полтавської області 2021 року став проєкт «До трьохсотої річниці: створення транспортної та інформаційної доступності батьківщини Григорія Сковороди». Результатом проекту стане оцифрування матеріалів та оснащення QR-кодами експозиції.

Комплекс архітектурних пам'яток - земські школи архітектора О. Сластіона.

На початку XX ст, маючи великий профіцит бюджету, Полтавське губернське та повітові земства розробили і втілили в життя унікальну програму зі спорудження шкіл. Було розпочато

та побудована мережа земських шкіл за проєктом видатного архітектора і художника Опанаса Сластіона. Найбільша група цих пам'яток знаходяться на території Чорнухинської громади - 14 з 54 об'єктів, що належать до цінних зразків українського архітектурного модерну, збереглись та задокументовані на сьогодні на Полтавщині, Сумщині та Чернігівщині.

Рис. 28. Земська школа в с. Мокіївка

В селищі Чорнухи збереглися в задовільному стані будинки земського лікаря та земської лікарні авторства О. Сластіона а приміщення земської двокомплектної школи в с. Гільці ще використовується за первинним призначенням.

Послуги гостинності

2021 року пройшла програму категоризації перша на території громади агросадиба «Бузина» в с. Піски-Удайські та зареєстровано відповідну підприємницьку діяльність. Садиба зареєстрована на міжнародному туристичному сервісі Airbnb, має високий рейтинг та попит серед туристів з Австрії, Канади, Німеччини, США, Франції, Швейцарії. На сьогодні в с. Піски - Удайські створено ще дві гостьові садиби та формується повноцінний осередок сільського туризму. Практика першої агросадиби виявила потребу ведення значного натурального господарства або кластеризації дрібних виробників та надавачів інших супутніх послуг навколо осередку гостьового туризму, адже гостьова діяльність крім забезпечення якісного харчування туристів потребує цілого ряду супутніх сервісів, благоустрою та якісної організації дозвілля.

Враховуючи наявність вільного житла в сільській місцевості, високий зовнішній попит на тимчасове проживання в селах, сприятливу екологію, зручну геолокацію громади та цілий ряд інших факторів привабливості, послуги сільського туризму можуть бути перспективними та для ведення успішної підприємницької діяльності на території громади та стратегічно важливими для її збереження та забезпечення економічної спроможності.

Інфраструктура безпеки

Протирадіаційні та найпростіші цивільні укриття[24]

На території громади наявна 21 захисна споруда, у тому числі 16 протирадіаційних та 5 найпростіших укриттів загальною потужністю 2908 осіб. Серед протирадіаційних укриттів обмежено придатні - 5 од. та потребують проведення ремонтних робіт – 10 од.

В закладах освіти облаштовані 4 протирадіаційних та 4 найпростіших укриттів. Один заклад охорони здоров'я має найпростіше укриття.

Оповіщення населення сільських населених пунктів відбувається засобами мобільного зв'язку. В центрі громади – смт Чорнухи – функціонує центральна автоматизована система оповіщення.

Розглядається можливість забезпечення засобами оповіщення сільських населених пунктів громади.

Правопорядок та криміногенний стан

Правопорядок на території громади забезпечує місцевий сектор поліцейської дільниці № 2 відділення поліції № 1 Лубенського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Полтавській області (СПД №2 ВПП№1 Лубенського РВП ГУНП в Полтавській області). 27.08.2021 року рішенням дванадцятої сесії восьмого скликання №1730 затверджено програму протидії злочинності та правопорушень на території Чорнухинської селищної ради на 2021- 2024 роки.

[24] https://www.google.com/maps/d/u/0/viewer?ll=50.24889045763791%2C32.84913814270073&z=12&mid=10wBVAAKCTHdPXYODiUbhjTTrJoY

Таблиця 31. Криміногенний стан на території громади

Вид правопорушень та злочинів		2019	2020	2021	2022
Усього заяв та повідомлень		1114	1576	1346	1116
З них про кримінальні правопорушення		92	105	80	79
Повідомлено про підозру в злочинах		59	58	48	46
з них тяжких та особливо тяжких		4	15	3	13
Обрано запобіжний захід		3	11	1	4
Крадіжка		35	35	42	20
Летальні випадки		27	30	34	19
з них	очевидне вбивство	0	0	1	0
	природна смерть	20	23	22	11
	Самогубство	1	6	4	2
	зникнення безвісті	3	0	2	4
	нещасний випадок	4	1	5	2
Шахрайство		2	11	6	13
самозахоплення земельної ділянки та самовільне будівництво		2	3	1	0
незаконне поводження зі зброєю та БП		4	9	2	4
порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують ТЗ		3	3	3	11
у тому числі що спричинило смерть потерпілого		1	2	1	4
усього злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів		24	19	2	5
Виявлено адміністративних правопорушень (всього)		1384	1662	1534	1746
За порушення громадської безпеки		417	564	705	639
Домашнє насильство		3	16	15	13
Невиконання обов'язків щодо виховання дітей		19	16	6	4
У сфері забезпечення безпеки дорожнього руху		967	1098	829	1107
Керування транспортними засоби в стані сп'яніння		26	34	35	44
Порушення ПДР, що спричинило пошкодження ТЗ, вантажу, автомобільних доріг		18	13	12	15

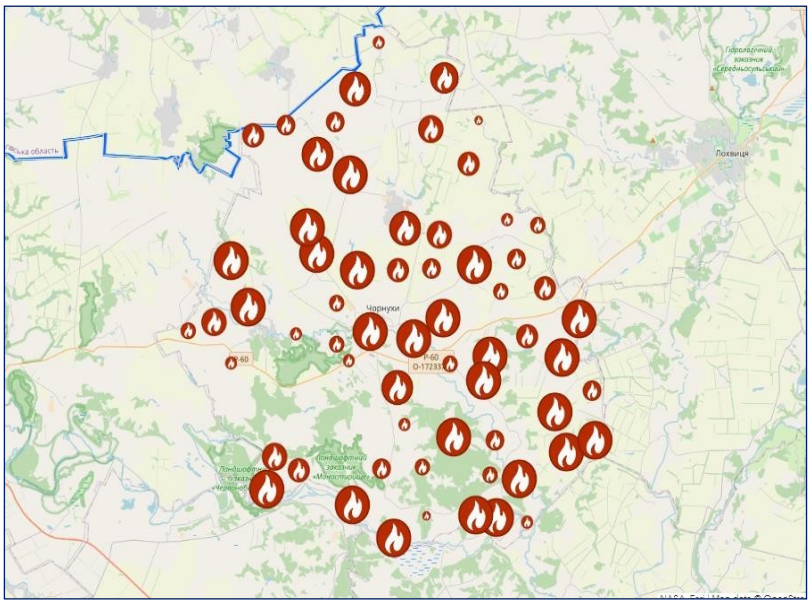

Рис. 29. Пожежна активність на території громади

Пожежна безпека

На території селища Чорнухи розміщено 9 ДПРП З ДПРЗ ГУ ДСНС України у Полтавській області та місцева пожежна охорона.

Значної шкоди довкіллю, ботанічному, орнітологічному, рекреаційному ресурсу території громади та збитків бюджету громади щорічно завдають масштабні ландшафтні пожежі на торф'яниках. З 2018 по 2023 рік зафіксовано 512 пожеж на території громади[25]. Громадою для запобігання стихійному лиху прийнято та впроваджується «Цільова соціальна програма пожежної безпеки та розвитку цивільного захисту Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки».

Містобудівна документація

Рішенням п'ятнадцятої сесії восьмого скликання № 889 від 25.05.2023 затверджено генеральний план та план зонування смт Чорнухи.

Інші населені пункти громади чинної містобудівної документації не мають.

В громаді прийнята та виконується Програма розробки Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території Чорнухинської селищної ради на 2021- 2025 роки, де заплановано виготовлення Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади Чорнухинської селищної ради та генеральних планів сіл Чорнухинської селищної ради Лубенського району Полтавської області.

Висновки розділу 5.2.:

1) Чорнухинська громада має розгалужену, але місцями зношену, морально застарілу та енергоємну технічну інфраструктуру.

2) У комунальній власності перебуває житловий фонд, який знаходиться переважно у незадовільному технічному стані.

3) На території громади, в різних населених пунктах, знаходиться 143 вільних житлових будинка.

4) Мережа водопостачання є недостатньою. 9% мешканців громади не мають доступу до централізованого водопостачання,

5) На території Чорнухинської громади відсутні паспортизовані сміттєзвалища. Послугою централізованого вивезення ТПВ територія громади охоплена частково. Укладено договір міжмуніципальної співпраці з іншими громадами Лубенського району у формі створення спільного комунального підприємства, що у перспективі забезпечить видалення відходів з відповідних територій.

6) Територія громади має артезіанську воду унікальної якості, але частина населення не має доступу до централізованого водопостачання. Поверхневі води на території громади значно забруднені внаслідок недобросовісної сільськогосподарської активності. На території громади залишається актуальною проблема доступу населення віддалених населених пунктів до якісного водопостачання.

7) Проблемою залишається низька технічна та економічна спроможність комунального підприємства з водопостачання.

8) Частина доріг, які сполучають населені пункти Гільцівського, Вороньківського, Мокіївського, Постав-Муківського старостатів громади, має тверде покриття, але потребує ремонту, місцями - капітального, оскільки ускладнює роботу шкільного та медичного, у тому числі екстреного спецавтотранспорту.

9) Діюча маршрутна мережа регулярних пасажирських перевезень не забезпечує транспортним сполученням села Вороньківського, Гілецького, Мокіївського та Постав-Муківського старостинських округів. Не вирішене питання транспортного сполучення з віддаленими та малонаселеними територіями.

10) Криміногенний стан громади - типовий для сільських територій Полтавської області. В останні роки зменшується кількість важких злочинів.

11) Активно відновлюється мережа цивільних укриттів та сховищ.

12) Маючи цінні природні, ландшафтні, архітектурні об'єкти, відомих постатей, в громаді майже відсутня сучасна туристична інфраструктура, інтернет- мапування та якісна промоція, туристична галузь не розвинена.

13) Відсутня пожежно-охоронна сигналізація приміщень музею Г.С. Сковороди, у тому числі меморіальної експозиції, відсутня краєзнавча експозиція музею, паркувальні майданчики, супутня інфраструктура, продаж сувенірної продукції.

---

[25] https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=97842aedcbdd4eefbd55c91aa2b47433&extent=2375066.8874%2C5506467.9841%2C4845511.6416%2C6886003.4706%2C102100

14) До територіальних особливостей Чорнухинської громади належить її зручна геолокація, доступ до якісної дорожньої інфраструктури, наявність вільних інвестиційних ділянок Greenfield та Brownfield, багата сукупність природних та історико-культурних ресурсів, здатних, за умови їх розумного використання та якісного планування, сприяти розвитку економічної активності у сфері органічного виробництва, туризму та супутніх сервісів, реабілітації фізичного і духовного здоров'я людини, тощо.

15) Адміністративний центр громади - селище Чорнухи - має генеральний план та план зонування. В громаді прийнята та виконується Програма розробки Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території Чорнухинської селищної ради на 2021- 2025 роки.

6. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

Динаміка економічної активності на території громади

На території Чорнухинської громади на 01 вересня 2023 року було зареєстровано 519 суб'єктів господарської діяльності, у тому числі 292 фізичних особи-підприємця.

Порівняно з відповідним показником 2019 року, враховуючи міграційну динаміку, на території громади кількість фізичних осіб-підприємців збільшилась на 46 осіб. Крім того, свою господарську діяльність на території громади здійснюють 58 суб'єктів – юридичних осіб та 14 фізичних осіб-підприємців, зареєстрованих за межами громади.

Таблиця 32. Динаміка легалізації суб'єктів господарської діяльності

Рік	Зареєстровано		Припинено	
	юридичні особи	фізичні особи - підприємці	юридичні особи	фізичні особи - підприємці
2013	6	51	6	28
2014	7	10	2	37
2015	6	21	5	29
2016	8	45	6	75
2017	3	39	12	37
2018	9	38	6	19
2019	5	24	7	37
2020	6	44	3	38
2021	4	59	25	35
2022	2	47	2	32
2023	1	50	2	12

Основною економічною спеціалізацією території Чорнухинської громади завжди було і залишається сільськогосподарське виробництво. Станом на грудень 2022 року 42 місцевих економічно активних суб'єкти господарювання та 23 - зареєстрованих за межами громади, здійснюють основну діяльність в аграрній сфері, переважно – рослинництві.

На території громади здійснюють розробку надр та газовидобування ТОВ «Надра-Геоінвест», ТОВ «Арабський енергетичний альянс ЮЕЙ», ТЗОВ «ВЕСТ-ГАЗ-ПЛЮС» та ТОВ «Регал Петролеум Корпорейшн Лімітед». Доходи бюджету громади від рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення становлять 0,4 - 0,7 % податкових надходжень до бюджету громади.

Структуру підприємницької діяльності громади наглядно характеризує сплата єдиного податку:

- єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників - 56,65 %;
- єдиного податку з фізичних осіб – 41,40%;
- єдиного податку з юридичних осіб – 1,92%.

Підприємницьке середовище

В структурі підприємницької зайнятості громади переважає роздрібна торгівля товарами продовольчої та промислової груп, будівельними матеріалами, надання сервісних послуг. Ряд підприємців забезпечує місцеве населення медичними, фармацевтичними та ветеринарними товарами, послугами громадського харчування, зі збору та вивезення твердих побутових відходів, придатних для рециклінгу, переробкою сільськогосподарської продукції. Загалом на території Чорнухинської громади зареєстровано підприємницьку діяльність у 67 видах економічної діяльності.

Рис 30. Структура підприємницької зайнятості за видами економічної діяльності

На території громади має низький рівень підприємницької пропозиції і зростаючий попит сервісна сфера, яка є показником рівня комфортності проживання в кожному населеному пункті зокрема та рівня життя в громаді вцілому. На території Чорнухинської громади залишається відсутньою пропозиція послуг пасажиро-транспортних перевезень, готельних послуг, роздрібна торгівля у віддалених населених пунктах громади, виробництво крафтової продукції, видовищно-розважальна діяльність, тощо. Залишається нереалізованим потенціал природних рекреаційних зон для туризму та медичної реабілітації. Не використовуються принципи кластеризації та кооперації бізнесу.

Залишаються нерозвиненими інші напрями, доступні для мікро та малої підприємницької діяльності, які на сьогодні користуються попитом на території громади, але не мають пропозиції: овочівництво та декоративне садівництво, виробництво олії та тваринних жирів, будівельні роботи, діяльність у сфері права, бухгалтерського обліку і аудиту, консалтингу.

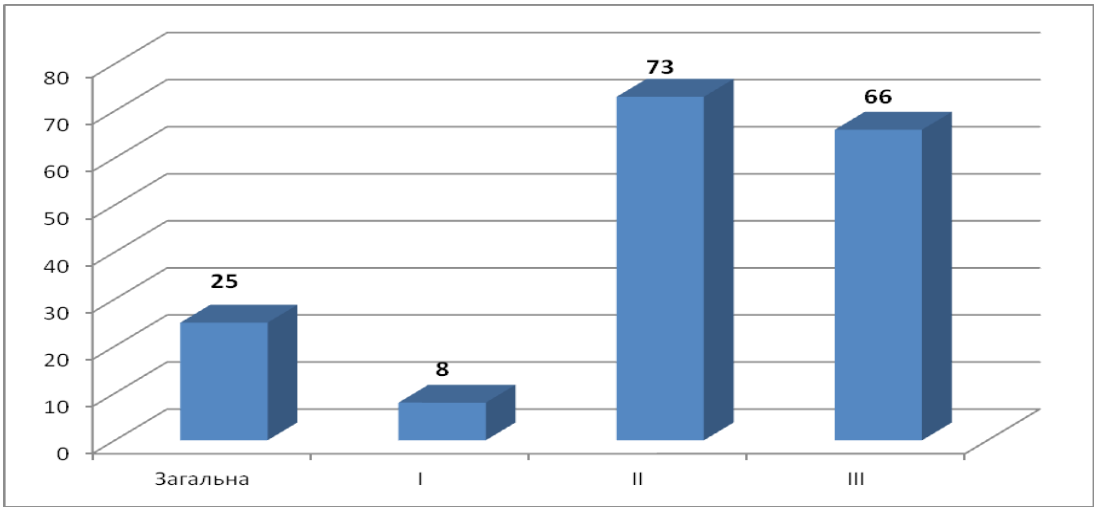

Рис 31. Структура підприємницької зайнятості за групами оподаткування

У сфері підприємництва на території Чорнухинської громади залишаються не вирішеними цілий ряд проблем, пов'язаних з високими зовнішніми ризиками підприємницької діяльності, тарифним (в енерговитратних видах діяльності) та податковим навантаження на собівартість основної діяльності, низькою платоспроможністю та скороченням місцевого споживчого ринку. Ризики підприємництва, в свою чергу, ведуть до його «тінізації» та, як наслідок, бюджетних втрат, зменшення соціальних гарантій працівників, здешевлення робочої сили, трудової міграції, поглиблення демографічної кризи.

На території Чорнухинської громади в межах реалізації програми розвитку підприємництва на території Чорнухинської селищної ради на 2021 рік проведено конкурс підприємницьких ініціатив, в результаті якого фізичні особи-підприємці отримали фінансову допомогу на поворотній основі на створення робочих місць та розвиток підприємницької діяльності у сфері агротуризму та створенні доданої вартості у молочному виробництві. Загалом місцевим підприємцям надано 250,0 тис. грн. фінансової допомоги на поворотній основі на реалізацію бізнес-планів:

- «Розширення виробничих можливостей Чорнухинської громади шляхом створення сироварні для виробництва крафтових сирів» (ФОП Журавльов В. В.);

- «Розширення туристичних можливостей Чорнухинської ТГ шляхом створення садиби-музею зеленого туризму»(ФОП Ліщенюк О. Ф.).

В процесі реалізації відповідних підприємництких ініціатив зареєстровано діяльність за відповідними напрямками та створено нові робочі місця у сфері агротуризму та тваринництва (молочного господарства та переробки молока).

Рішенням чотирнадцятої сесії восьмого скликання сесії під час дії воєнного стану 20.04.2023 затверджено програму розвитку підприємництва Чорнухинської територіальної громади на 2023 - 2024 роки.

В процесі підготовки проекту Стратегії для аналізу підприємницького середовища та визначення факторів впливу на бізнес-середовище громади проведено опитування підприємців (розділ 11).

Сільське господарство

Землі сільськогосподарського призначення громади становлять 47 216,6 га, серед яких рілля - переважно чорноземи – 36 682,5 га.

Земельні площі розподілено поміж користувачами нерівномірно. Більше 14800 га (це 46,6% сільськогосподарських земель) обробляються 2 агропідприємствами, тобто в середньому по 7400 га.

Найбільшими землекористувачами на території громади є підприємства, зареєстровані за межами громади: ТОВ «Баришівська зернова компанія» (смт Баришівка, Київська область) - 7360,7 га, ТОВ «Райз - Схід» (м. Лохвиця) - 5737,9 га та СТОВ «Дружба-нова» (смт Варва, Чернігівська область) – 2 936 га.

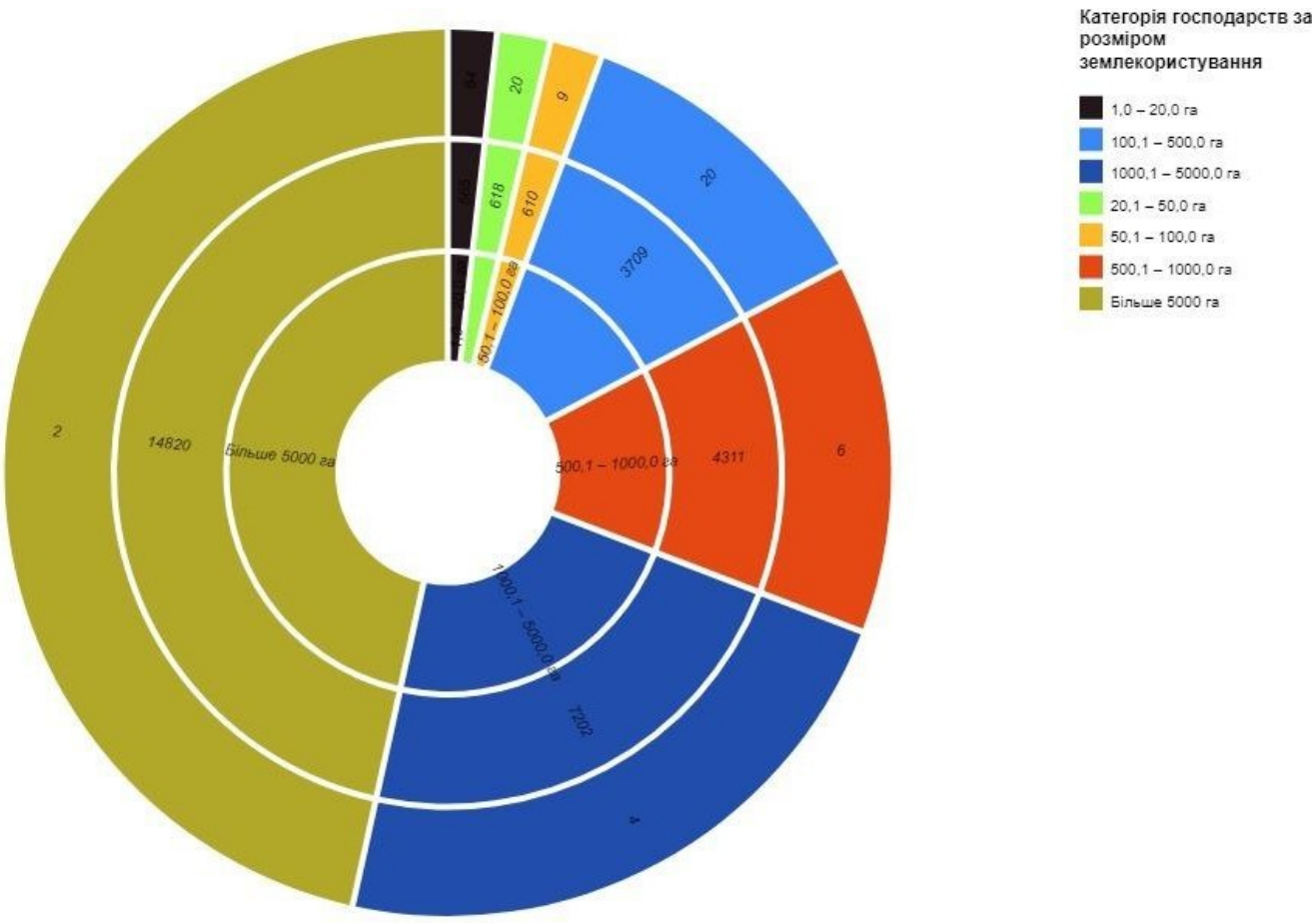

Рис. 32. Структура землекористування за категоріями господарств.

Серед місцевих господарств найбільшими землекористувачами є фермерське господарство «Слобожанщина» (с. Лісова Слобідка), СФГ «Світоч» (с. Харсіки), СТОВ «Перемога» (с. Гільці). При цьому СТОВ «Перемога» - єдине місцеве (середнє) підприємство - утримує поголів'я корів, свиней та пасічне господарство.

На території громади 974,6 га відведено для громадських пасовищ 197,9 га для сінокосіння та випасання худоби надано в оренду фізичним особам, 199,0 га надано в оренду фізичним особам для огородництва. 42,3 га становлять громадські сади, у тому числі земельна ділянка 2,5 га перебуває в оренді фізичної особи.

Територія громади має всі природні передумови для розвитку економічної активності у сфері тваринництва, бджільництва, садівництва, ягідництва, городництва, розвитку агротуризму, у тому числі серед населення.

Таблиця 33. Кількість ідентифікованого поголів'я сільськогосподарських тварин станом на 01.09.2023, голів

Категорія господарств	ВРХ/корів	Вівці, кози	Свині	Птиця	Бджолосім'ї
Сільськогосподарські підприємства	1474	-	1109	-	220
Господарства населення	489	280	1050	28000	1833
Всього	1963	280	2159	28000	2053

При цьому зернова, овочева, фруктово-ягідна, молочна та інша аграрна продукція, вирощена та заготовлена місцевими фермерами, одноосібниками та домогосподарствами не має організованого та стабільного збуту, реалізується як сировина, без підвищення доданої вартості. На території громади відсутня переробка вирощеної/виробленої сировини. Вільні земельні майданчики Brownfield, придатні для розміщення переробного виробництва та включені до інвестиційного паспорта громади, налічують 73 га. Наявні вільні приміщення

різних форм власності, придатні для створення потужностей та реалізації відповідних підприємницьких ініціатив:

- зберігання та переробка сільськогосподарської продукції;
- виробництво продовольчих товарів;
- виробництво кормів, кормових добавок та ветеринарних матеріалів;
- переробка відходів деревини та рослинництва на твердопаливні матеріали;
- переробка вторинної ПЕТ сировини на будівельні та інші матеріали;
- виробництво готових ґрунтів, органічних добрив та біодобавок;
- виробництво тарної/пакувальної продукції;
- виробництво та організація логістики;
- інші види бізнесу, що створюють умови зайнятості місцевого населення, реалізації місцевої сировинної продукції.

Протягом 2022 року за підтримки донорських програм та проєктів проведено значну роботу з метою підтримки економічної активності, у тому числі місцевого населення з метою забезпечення продовольчої безпеки на території громади.

Сприяння економічній активності

Заради економічного розвитку, створення умов зайнятості місцевого населення та підвищення доданої вартості продукції, виробленої на території громади протягом 2022 року сформовано та заявлено для публікації на профільних WEB-ресурсах анкети земельних ділянок колишніх виробничих та господарських дворів загальною площею 73 га, частини вільних приміщень різних форм власності, придатних для реалізації інвестиційних проєкт ів зі створення виробничих потужностей з переробки та збереження сільськогосподарської сировини, розвитку тваринництва, інших видів бізнесу, що дозволять не лише реалізувати внутрішній інвестиційний потенціал, а й сприяти продовольчій безпеці громади.

Виконавчим комітетом підготовлено, заявлено до департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації пропозиції щодо підтримки активності особистих селянських господарств у сфері тваринництва. Пропозиції враховано в рішенні четвертої сесії обласної ради VIII скликання від 06.07.2021 року №200 при внесенні змін до Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року.

Рішенням 12 сесії селищної ради VIII скликання №1710 від 27.08.2021 затверджено програму розвитку аграрного виробництва на території Чорнухинської селищної ради на 2021 – 2024 роки. В межах програми надано фінансову підтримку особистим селянським господарствам на розвиток молочного тваринництва та механізацію праці. 2023 року до Програми внесено зміни та розширено напрямки підтримки активних домогосподарств, які утримують корів: передбачено часткову компенсацію втрат населення від здачі на забій худоби, хворої на лейкоз.

Проведено роз'яснювальну роботу серед населення щодо можливостей залучення фінансового ресурсу на розвиток господарств з обласного та державного бюджетів.

Загальна сума фінансової підтримки на виконання заходів Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямами на період до 2027 року склала 129,4 тис. грн., на виконання Програми розвитку аграрного виробництва на території Чорнухинської селищної ради на 2021 – 2024 роки – 68,15 тис. грн.

Учасниками державної програми підтримки та розвитку аграрного комплексу 2021 року стали 56 власників 2512 бджолосімей. Загальна сума нарахованої дотації на утримання бджолосімей становить 502,4 грн. Фактично з державного бюджету виплачено 54,66% нарахованої суми дотації.

На території громади визначені громадські пасовища, чим забезпечується безперешкодний доступ до випасання великої рогатої худоби тим особистим селянським господарствам, які не виявили бажання отримати такі ділянки у користування на умовах оренди.

Значний обсяг роботи на території громади проведено у зв'язку з формуванням та початком роботи Державного аграрного реєстру (ДАР). Дрібні виробники

сільськогосподарської продукції громади, які працюють легально та взяли участь у формуванні ДАР, в грудні 2022 року вперше отримали субсидії на обробку землі (від 1 до 120 га - 3100 грн/1 га) та на утримання поголів'я корів (більше трьох - 5600 грн/1 гол). Участь у програмі субсидіювання, крім суб'єктів господарювання, взяли понад 20 домогосподарств, що самостійно обробляють орендовані або власні угіддя, а також власники молочного стада. Протягом 2023 року суб'єкти господарювання у галузі рослинництва отримували засоби захисту рослин, мінеральні добрива та насіннєвий матеріал.

В рамках співпраці Програми USAID з аграрного і сільського розвитку – АГРО та Об'єднання кооперативів «Господар» за сприяння громадської організації «Інноваційне фермерство та кооперація» фізичній особі-підприємцю, що утримує молочне стадо, надано посівний матеріал кукурудзи на силос для посіву на площі 10 га, двом фермерським господарствам - посівний матеріал кукурудзи на зерно для посіву на площі 27 га і десятьом особистим селянським господарствам - посівний матеріал кукурудзи на зерно для посіву на площі 11 га.

Центром фермерських компетенцій в рамках Проєкту «Програма підвищення рівня обізнаності малих та середніх фермерів щодо якості та безпечності молока та молочних продуктів», реалізованого в рамках швейцарсько-української програми Quality FOOD Trade Program, що впроваджується Дослідним інститутом органічного сільського господарства (FiBL, Швейцарія) у партнерстві із SAFOSO AG (Швейцарія) для 1 ФОП та 10 особистих селянських господарств, в яких утримуються 3 і більше корів, надано ветеринарні засоби.

2022 року надано допомогу суб'єктам господарювання та населенню, що займаються рослинництвом/городництвом, у вигляді насіннєвого матеріалу:

- в межах проєкту КартопелькаUA (Агріко Україна та Програма USAID з аграрного і сільського розвитку – АГРО) 103 місцевих домогосподарства отримали 6500 кг. насіннєвої картоплі;
- в межах проєкту з підтримки ММСП галузі овочівництва у забезпеченні продовольчої безпеки ГородинаUA (Асоціація «Ягідництво України», за підтримки Програми USAID з аграрного і сільського розвитку – АГРО) надано посівний матеріал овочевих культур капусти, моркви буряка, цибулі, огірків, томатів, перцю, баклажанів. Насіннєвий матеріал було розподілено між 98 отримувачами, серед яких 2 ФОП та 96 особистих селянських господарств.

2022 року Чорнухинська територіальна громада стала однією з восьми пілотних громад - учасниць проєкту «Німецько-український агрополітичний діалог» (APD), що реалізується у партнерстві Міністерства аграрної політики та продовольства України, Всеукраїнської асоціації громад та Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України «Дорада» за фінансової підтримки Міністерства продовольства та сільського господарства Федеративної республіки Німеччина, впроваджується ТОВ ІАК Аграр Консалтинг і Лейбніц Інститутом аграрного розвитку в країнах перехідної економіки та підтримується Центром Міжнародної міграції та розвитку. Проект APD працює з пілотними громадами щодо розробки інструментів сталого сільського розвитку, створення ефективної переробки сільськогосподарської сировини, виробництва конкурентоздатної продукції, відповідно до принципів ринкової та регуляторної політик та з урахуванням потенціалу розвитку, який виникає в рамках Угоди про асоціацію між ЄС та Україною.

Промисловий потенціал громади

Чорнухинська громада - традиційно аграрна, ніколи не мала великого промислового виробництв, але має власні ресурси для виробництва цегли та інших будівельних матеріалів. На початок 2022 року в с. Вороньки функціонувало виробництво цегли ПП Олімп. У зв'язку з високою енерговитратністю та та іншими ризиками, зумовленими подіями, що відбуваються з початку 2022 року, виробнича діяльність підприємства призупинена.

Важливе для громади не лише економічне, а і соціальне, іміджеве значення має робота ТОВ «Чорнухи хліб». Підприємство не лише створює робочі місця, розширює асортимент та вдосконалює якість продукції, а й сприяє продовольчій безпеці в громаді, здійснює її якісну промоцію, працюючи на ринку Полтавської, Сумської, Київської областей. Підприємство має

можливість розширення виробництва та потребує якісного маркетингу продукції.

Територія громади, враховуючи її аграрну спеціалізацію, якість земельного ресурсу, геолокацію та ряд інших факторів, має можливість не лише формувати якісну сировинну базу для переробної промисловості, а створювати власні виробництва з переробки сільськогосподарської продукції на продукти харчування, корми, біодобавки та органічні добрива, паливну сировину, тарну, будівельну, крафтову продукцію, інше.

Інвестиційний потенціал громади

З метою покращення інвестиційної привабливості території громади, пожвавлення економічної активності, у тому числі розвитку аграрної сфери та підприємницької діяльності у пріоритетних для громади напрямках, в межах ініціативи Клубу ділових людей України «Громада, дружня до бізнесу. Інструменти сприяння бізнесу у громадах» за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» розроблено, публічно презентовано та розміщено на офіційному сайті селищної ради інвестиційний паспорт громади та інвестиційні пропозиції[26].

Територія Чорнухинської громади має ряд факторів, сприятливих для залучення інвестицій в економічний розвиток та покращення соціального клімату:

- вигідне географічне розташування на півночі Полтавщини (громада рівновіддалена від столиці та обласного центру), та кліматичні умови Придніпровської низовини, сприятливі для вирощування продовоовочевих, зернових та зернобобових культур;
- доступ до автошляхів міжнародного значення (Е40/М03) «Кале-Ріддер» та загальнодержавного значення (Р60) «Пирятин - Кролевець», розвинена інфраструктура місцевих доріг;
- розвинена інфраструктура освітлення, водопостачання, широкосмугового інтернету;
- екологічність території, яка належить до смарагдової мережі України, наявність системи роздільного збору відходів та їх утилізації за межами території громади;
- висока туристична привабливість громади через природно-рекреаційний потенціал та унікально багату історико-культурну спадщину, у тому числі національного значення (батьківщина Григорія Сковороди);
- близько 100 га господарських, виробничих та інші майданчиків колишніх підприємств/господарств, які потребують інвентаризації, належного оформлення та можливі для використання в реалізації бізнесових інвестиційних проектів;
- розвинена соціальна інфраструктура, та висока пропозиція трудового ресурсу;
- доступний земельний ресурс високої якості (продуктивні чорноземи);
- висока якість та продуктивні горизонти артезіанських вод;
- наявність споживчого попиту у вільних ринкових секторах (переробка, сфера послуг);
- сприятлива внутрішня політика та досвід проектної діяльності.

Рис 33. Інвестиційні ділянки комунальної власності для видобутку води (с. Городище) та створення аграрного виробничо-логістичного комплексу (с. Білоусівка)

На основі наявних факторів та бізнес-ідей, які користуються попитом, але не мають місцевої підприємницької пропозиції, розроблено та оприлюднено на офіційному сайті громади ряд інвестиційних пропозицій, які можуть бути забезпечені інвестиційним ресурсом на території громади. До пріоритетних для розвитку громади напрямків діяльності належать:

[26] https://chornuhynska-gromada.gov.ua/investicijnij-pasport-ta-propozicii-14-25-38-09-11-2022

- виробництво продовольчих товарів, кормів, кормових, інших біодобавок та ветеринарних матеріалів;
- переробка відходів деревини та рослинництва на твердопаливні матеріали;
- переробка вторинної полімерної сировини на будівельні матеріали та іншу полімер-піщану продукцію, виробництво тарної/пакувальної продукції;
- виробництво готових грунтів, органічних добрив та біодобавок з торфу, відходів рослинництва, деревини для використання в овочівництві, квітникарстві, для побутових потреб;
- організація виробничо-логістичного центру, кластеризація виробництва;
- овочівництво/тепличне господарство;
- видобування та бутелювання прісної та мінеральної води;
- рекреаційна та медично-реабілітаційна діяльність;
- створення готельного господарства;
- інші види бізнесу, що створюють умови зайнятості місцевого населення, реалізації місцевої сировинної продукції та інвестиційних ресурсів.

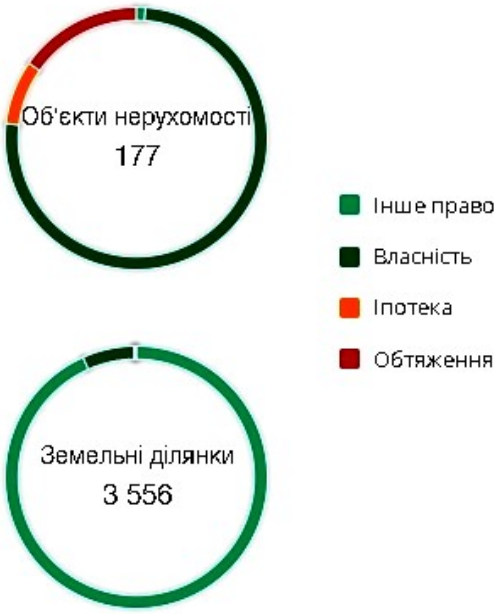

Рис 34. Розподіл майна на території громади за видами

Кілька інвестиційних пропозицій громади представлено на WEB-ресурсі «ВС: Ділові громади України»: будівництво сховищ плодоовочевої продукції, потужностей з переробки сільськогосподарської продукції, видобування та бутелювання прісної та мінеральної води, садівництво.

Чорнухинська громада має додаткові можливості створити якісну та широку промоцію власному інвестиційному потенціалу на основі культурно-туристичного ресурсу. З метою його розробки, картування та популяризації протягом 2020 - 2021 років група фахівців Чорнухинської територіальної громади пройшла відповідну підготовку у спільному проекті Міністерства культури та інформаційної політики України, Goethe-Institut та Програми «HouseofEurope» Cultural Leadership Academy.

Крім того, розвиток туристичної сфери є сприятливим фактором для пожвавлення приватних, особливо внутрішніх інвестицій, розвитку підприємництва та само зайнятості місцевого населення. Гостьова діяльність потребує цілого ряду супутніх сервісів, стабільного постачання якісної та органічної сільськогосподарської продукції, благоустрою та якісної організації дозвілля. Так, 2022 року завершено створення другої агросадиби в с.Піски Удайські (ФОП Ліщенюк О.Ф.), розширено городнє господарство садиби, запроваджено переробку вирощеної сільськогосподарської продукції, виникла потреба створення об'єкту громадського харчування, тепличного господарства, пасажирського перевезення, тощо.

Дедалі зростають рекреаційні потреби вітчизняного суспільства, особливо з урахуванням сучасних подій та їх наслідків. Територія Чорнухинської громади багата ресурсами, необхідними для здійснення рекреаційного бізнесу. Сукупність наявних природних умов та об'єктів, майнових комплексів та інфраструктури, об'єктів історико-культурної спадщини, здатна сприяти відновленню фізичного і духовного здоров'я людини та розвитку медично-реабілітаційного бізнесу. На території громади наявні вільні об'єкти нерухомості, наближені до

рекреаційних зон.

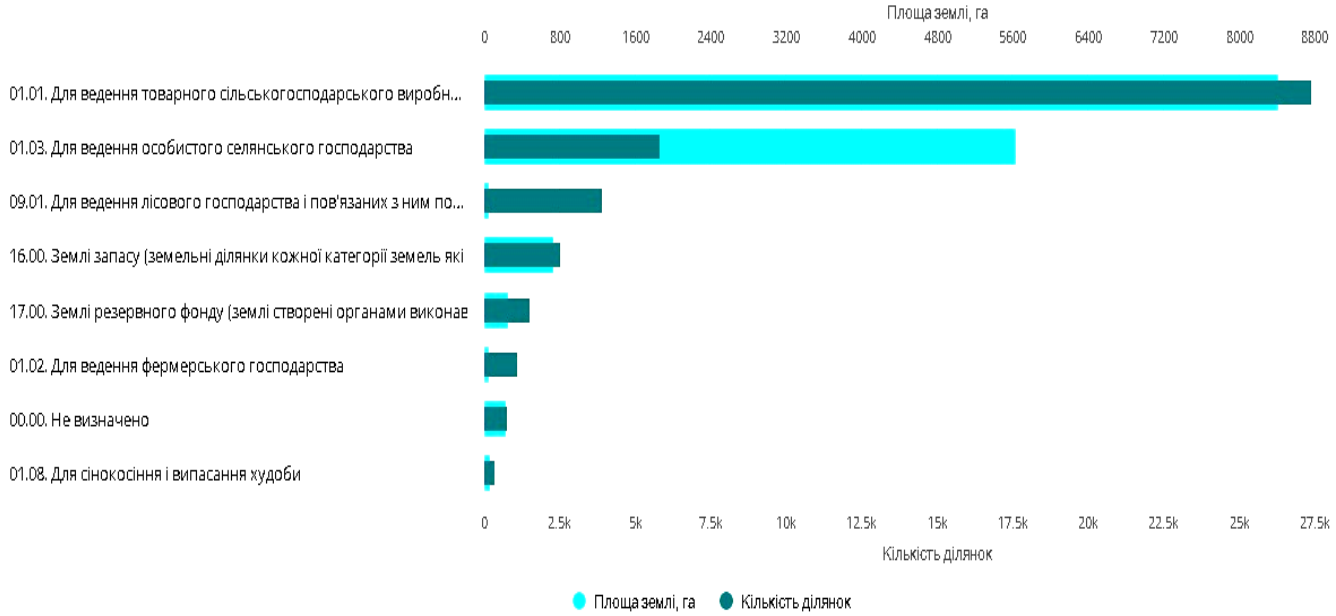

Рис 35. Розподіл земель громади за цільовим призначенням

Висновки розділу 6.:

1) Економічна активність на території громади зосереджена переважно в сільському господарстві, головним чином - в рослинництві.

2) На території громади 974,6 га земель відведено для громадських пасовищ, 197,9 га земель - для сінокосіння та випасання худоби надано в оренду фізичним особам, 199,0 га земель надано в оренду фізичним особам для огородництва, понад 43 га становить площа громадських садів.

3) Наявний цілий ряд інших видів діяльності, що мають стабільний або зростаючий попит, але не охоплені підприємницькою пропозицією, відсутня переробка вирощеної сільськогосподарської продукції, у тому числі в домогосподарствах населення.

4) Територія громади має сприятливі природні передумови для розвитку економічної активності у сфері тваринництва, бджільництва, садівництва, ягідництва, городництва, розвитку агротуризму, у тому числі й серед населення.

5) Зернова, овочева, фруктово-ягідна, молочна та інша аграрна продукція, вирощена та заготовлена місцевими фермерами, одноосібниками та домогосподарствами не має організованого та стабільного збуту, реалізується як сировина, без підвищення доданої вартості.

6) В структурі підприємницької зайнятості громади за видами економічної діяльності переважає роздрібна торгівля товарами продовольчої та промислової груп.

7) Серед основних проблем підприємницької зайнятості залишаються: високі зовнішні ризики підприємницької діяльності, низький рівень оплати праці та соціальних гарантій працівників, що посилює трудову міграцію працездатного та кваліфікованого населення; відсутність знань щодо споживчих запитів та можливостей розвитку підприємницької діяльності у нових, не реалізованих на території громади напрямках.

8) Громада має вільні земельні ділянки типу Brownfield та Groundfield, вільні будівлі та майнові комплекси, у тому числі комунальної власності, придатні для реалізації інвестиційних проектів та підприємницьких ініціатив.

9) Розроблено та розміщено у вільному доступі інвестиційний паспорт громади.

10) Сформовано та підтримується в актуальному стані база інвестиційних ресурсів та бізнес-пропозицій, які мають споживчий попит та можуть бути забезпечені інвестиційним ресурсом для реалізації на території громади.

7. ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ

Доходи

Річний доход бюджету Чорнухинської селищної ради протягом 2019 - 2023 років становив від 85 114,3 тис грн.. у 2019 році до 117 894,5 тис грн. у 2023 році. Найбільший показник доходу бюджету у цей період громада отримала 2021 року - 130 060,3 тис грн..

Виконання доходної частини бюджету Чорнухинської селищної ради протягом 2019 - 2023 років щороку складає 104,2 - 110,9% та мало найбільший показник 2020 року.

За 2023 рік дохід бюджету забезпечено в сумі 117 894,5 тис. грн. Надходження по загальному фонду бюджету – 115 621,0 тис. грн.., та спеціальному фонду - 2272,7 тис. грн.

За 2022 рік надходження загального фонду без урахування міжбюджетних трансфертів склали 75895,4 тис. грн (113,5 % плану), що на 9001,7 тис. грн більше від запланованого обсягу (66 893,7 тис. грн.), та на 1700,0 тис. грн (2,3 %) більше проти 2021 року 74195,4 тис. грн.

Таблиця 34. Дані бюджетних показників Чорнухинської громади, млн грн.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Прибутковий податок з громадян/ Податок з доходів фізичних осіб	27,4	28,8	40,8	42,1	44,5
Єдиний податок (крім с/г виробників)	5,2	3,8	3,9	4,0	5,5
Єдиний податок від с/г виробників	6,4	6,4	8,4	8,2	8,4
Доходи від відчуження нерухомості та землі	0	0	0	0	0
Податок на прибуток підприємств комун. власності	0	0	0	0	0
Плата за землю	10,5	11,7	15,9	18,1	21,3
Податок на нерухомість	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6
Акцизний збір	1,9	2,1	2,3	1,2	1,4
Інші місцеві податки та збори	0,8	0,9	1,2	1,2	1,4
Податкові надходження разом	52,9	54,3	73,1	75,5	83,1
Дохід від оренди комунального майна	0	0	0	0	0
Інше	32,2	37,3	57,0	32,2	48,7

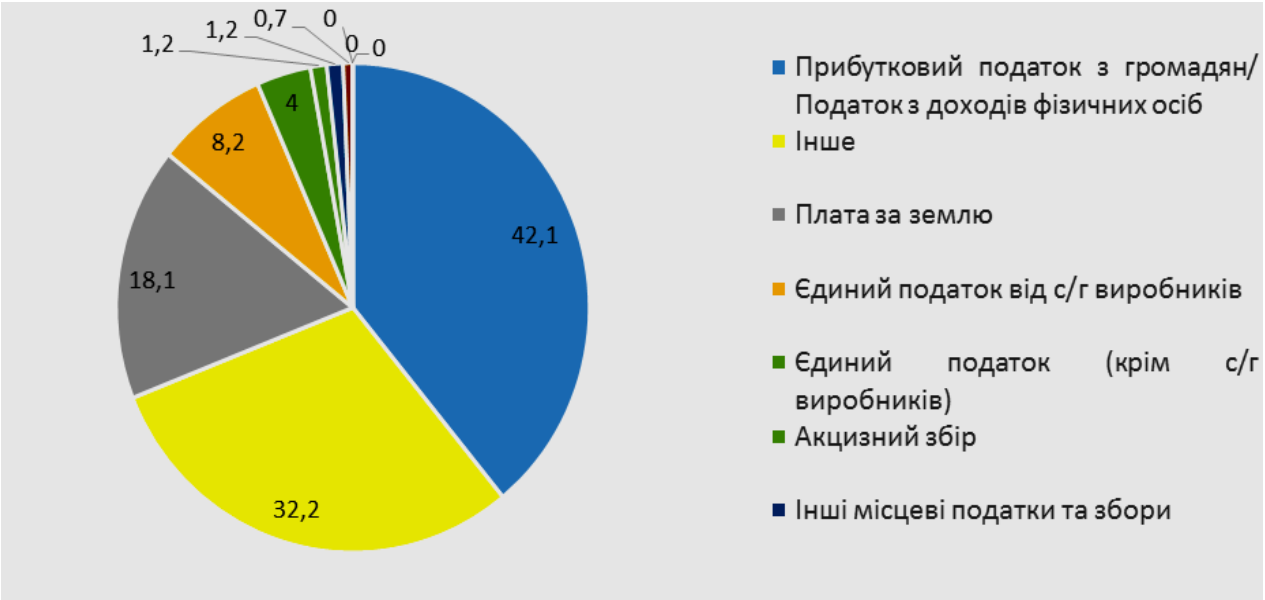

Рис. 36. Структура бюджету громади за 2022 рік, %

Табл 35. Динаміка дохідної частини бюджету Чорнухинської громади, тис. грн.

	Факт				2023	Прогноз		
	2019	2020	2021	2022		2024	2025	2026
Податкові надходження, т.ч	52934,6	54314,0	73102,1	75507,8	79870,9	81693,4	82360,0	82370,0
Податок на доходи фізичних осіб	27406,4	28832,5	40787,5	42148,4	43220,0	44236,4	44299,0	44300,0
Податок на прибуток підприємств	11,4	51,6	48,5	26,0	25,9	26,0	40,0	40,0
Рентна плата за використання інших природних ресурсів	883,0	832,9	1164,4	1165,6	1295,0	1283,4	1900,0	1900,0
Внутрішні податки на товари та послуги	1882,8	2081,0	2309,4	1220,7	1300,0	1260,0	1300,0	1300,0
Місцеві податки та збори, у т.ч:	22723,2	22484,7	28772,3	30930,7	34000,0	34854,5	34800,0	34800,0
- *Єдиний податок*	11557,7	10175,9	12261,3	12153,2	13545,0	14100,0	14000,0	14000,0
- *Податок на майно*	11165,4	12308,8	16511,0	18777,5	20455,0	20754,5	20800,0	20800,0
- *Інші податки та збори*	27,8	31,3	20,0	16,4	30,0	33,1	30,0	30,0
Неподаткові надходження, у т.ч:	2890,4	5070,5	6760,2	2596,2	3174,5	3259,3	3100,0	3300,0
Адміністративні збори та платежі	313,0	324,8	791,2	337,9	600,0	216,3	200,0	400,0
Власні надходження бюджетних установ	2438,1	4517,4	5648,7	2192,1	2400,0	2866,0	2800,0	2800,0
Доходи від власності та підприємницької діяльності	42,2	63,7	105,5	33,9	44,0	77,0	50,0	50,0
Інші неподаткові надходження	97,1	164,6	214,8	32,3	130,5	100,0	50,0	50,0
Доходи від операцій з капіталом	0,0	0,0	1,7	0,0	1,0	0,0	200,0	200,0
Офіційні трансферти	29012,1	31840,2	49796,3	29533,6	42529,5	34618,2	36600,0	39162,0
Цільові фонди	277,3	330,0	400,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
ВСЬОГО	**85114,3**	**91554,7**	**130060,3**	**107687,6**	**125571,9**	**119570,9**	**122260,0**	**125032,0**

Табл.36 Показники спроможності громади в частині фінансового забезпечення[27] за І півріччя 2021 року

Назва показника, одиниця виміру	Значення показника		
	по громаді	середнє по Україні	частка громад, до якої належить громада за даним показником, %
Сума надходжень до місцевого бюджету (загальний фонд), тис грн	30034,18	76 300.0	23,0
Частка місцевих податків в доходній частині бюджету загального фонду, %	39,46	34,0	67,2
Надходження акцизу на 1 жителя, грн./1 жителя	97,7	138,3	20,0
Надходження єдиного податку на 1 жителя, грн./1 жителя	473,27	339,3	42,0
надходження плати за землю, грн./1 жителя	645,46	396,5	20,8
Частка витрат на оплату праці загальнодержавних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини бюджету загального фонду, %	25,34	26,4	35,4

Ряд фінансових показників включено до переліку індикаторів спроможності територіальних громад, створених в результаті зміни кількості та меж районів на 20. Більшість з них мають середнє або вище середнього значення по Україні (табл..3). Бюджет громади самодостатній, індекс податкоспроможності 2021 року - 0,98.

Табл.37 Динаміка показників виконання бюджету громади

Назва показника, %				
	2019	2020	2021	2022
Виконання бюджету за:				
- Доходами	109,1	110,9	109,2	109,1
- Видатками	96,8	100,7	92,9	90,7
В структурі доходів бюджету:				
- Податкові надходження	62,2	59,3	56,2	70,1
- Офіційні трансферти	34,1	34,8	38,9	27,4

В структурі бюджету за доходами переважають податкові надходження та офіційні трансферти. Решта доходів - неподаткові надходження (від 5,5% у 2020 році до 2,4% за 2022 рік) та цільові фонди (щороку - менше 1 %).

Протягом 2019 - 2022 року виконання бюджету за доходами підтримувалось на рівні 109 - 110 %, за видатками здійснювалось в межах запланованого. Зменшення податкових надходжень та частки офіційних трансфертів 2023 року порівняно з попередніми роками зумовлене зовнішніми факторами непереборної дії. В структурі дохідної частини бюджету 2023 року 64,5% склали податкові надходження, 33,03% - офіційні трансферти та 2,5% - неподаткові надходження.

[27] https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/MapJournal/index.html?appid=47f24b79311f44e2863eabe27ccbdc81&fbclid=IwAR3NdmVaXZD_ojyJnqt41UF01jJ5eOuNZLfJALashZLhfl2mg8w5

cdv0ohk#

Табл.38 Доходи бюджету громади на 1 мешканця, тис грн

Період	Податок на доходи фізичних осіб	Єдиний податок	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
2019 р.	2,43	1,23	2,43	1,12	5,66	0
2022 р.	4,22	1,22	3,10	1,81	7,56	0
І півріччя 2023	2,00	0,64	1,78	1,11	3,90	0

Найбільші платники податків

2022 року найбільшими платниками податку на доходи фізичних осіб на території громади стали:

- ТОВ «Баришівська зернова компанія» – 6867,1 тис. грн (16,3 %);
- Відділ освіти, молоді та спорту Чорнухинської СР- 3994,4 тис. грн.. (9,5%),
- ТОВ «Райз-Схід» - 3010,1 тис. грн.. (7,1%);
- ТОВ «Перемога» - 2835,2 тис. грн.. (6,7%).

Серед аграрних товаровиробників, що працюють на території громади, найбільшими платниками єдиного податку з сільськогосподарських товаровиробників є:

- ТОВ «Баришівська зернова компанія» – 2426,0 тис. грн.. (29,8 %);
- ТОВ «Райз-Схід» - 2078,5 тис. грн.. (25,5%);
- СТОВ «Дружба-Нова» - 758,2 тис. грн.. (9,3%);
- СТОВ «Перемога» - 509,1 тис. грн.. (6,2%).

Табл.39. Динаміка показників фінансової спроможності громади за роками

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 (прогноз)
Середній дохід (ЗФ), грн/1 ос.	9275,7	7428,45	7730,23	3947,11
Дохід, млн. грн	92,6	74,2	75,9	38,75
Надходження акцизу, грн/1 ос.	202,1	228,45	124,3	64,08
Індекс податкоспроможності	н/д	0,98	0,97	0,67
Надходження плати за землю, грн/1 ос.	н/д	95,5	107,2	н/д
Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення, грн/1 ос.	н/д	45,94	34,01	н/д

Видатки

Видаткова частина бюджету громади за січень - листопад 2023 року виконана на 82,4% плану в сумі 111 000,9 тис. грн., з них видатки на економічну діяльність та на охорону навколишнього середовища виконані відповідно на 32,17% та на 17,84% від уточненого розпису. Деталізована структура витрат бюджету за 2022 рік наведена у Додатку 2.

В структурі видатків бюджету (Таб. 41) переважають видатки на освіту (від 21,2% за 2019 рік до 52,5 % у 2022 році) та виконання загальнодержавних функцій (від 20,4% у 2020 році до 17,8% за 2022 рік). Щороку близько 20-30% видатків бюджету громади припадає на охорону здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення, житлово-комунальне господарство, духовний та фізичний розвиток (5-7% за кожним з напрямків).

[28] https://tdukr.maps.arcgis.com/

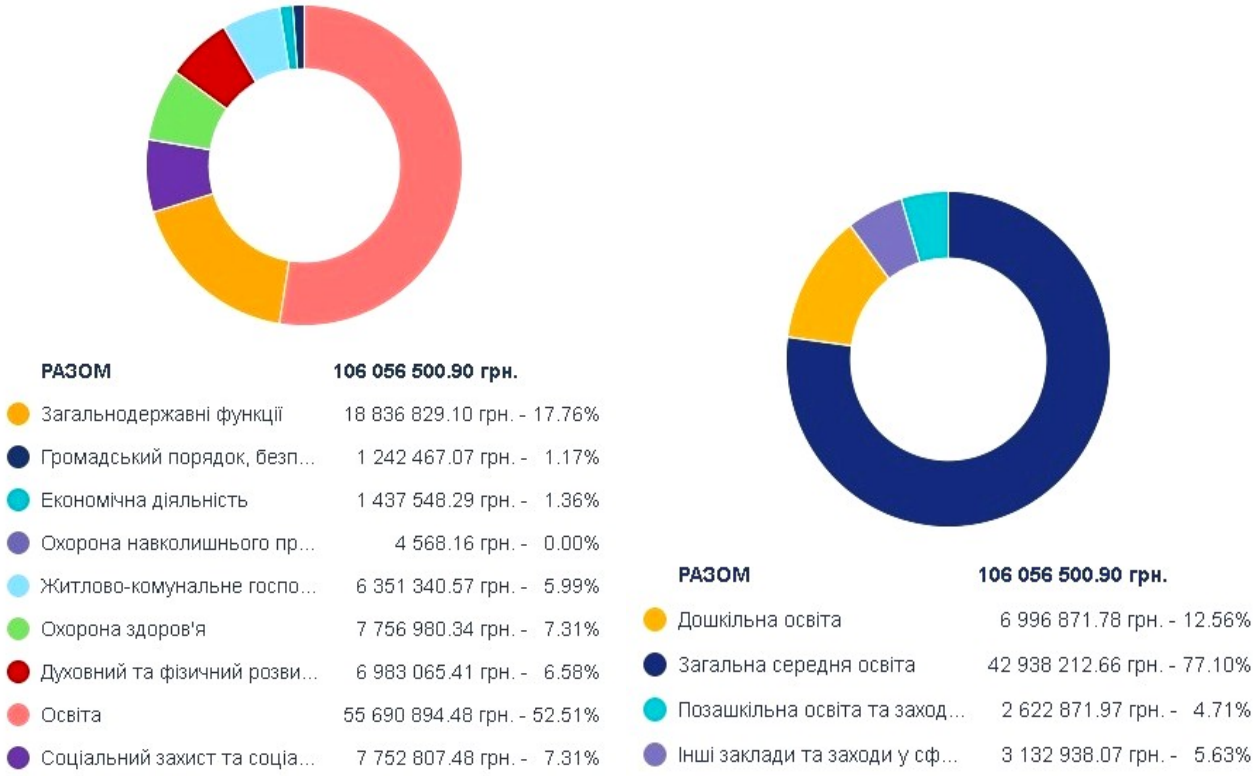

Рис. 37. Загальна структура видатків бюджету громади та видатки на освітню галузь за 2022 рік, тис. грн., %

Близько половини бюджетних видатків громада спрямовує на один з пріоритетних напрямків - забезпечення роботи освітніх закладів - надання послуг дошкільної, середньої освіти, утримання інклюзивно-ресурсного центру та роботу позашкільних закладів. В структурі видатків на освітню галузь 2022 року забезпечено:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату – 46075,1 тис. грн; (89,7 %);
- предмети, матеріали, обладнання та інвентар – 608,1 тис. грн.,
- медикаменти та перев'язувальні матеріали - 7,7 тис. грн;
- продукти харчування – 609,5 тис. грн;
- оплата послуг (крім комунальних) – 689,6 тис. грн.
- видатки на відрядження – 0,6 тис. грн;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 3331,7 тис. грн;
- інші виплати населенню – 7,6 тис. грн;
- інші видатки -0,8 тис. грн.

Табл.40. Динаміка видатків бюджету на потреби освітньої галузі

Показники за роками	сума, тис. грн.	Частка в загальній сумі видатків бюджету, %
2020	49 772,5	53,5
2021	57 814,5	48,0
2022	55 690,9	52,5

Видатки спеціального фонду в бюджеті громади 2022 року склали 4360,2 тис. грн. 58% суми використано на потреби у галузі освіти - 3446,2 тис. грн. в тому числі:

- придбання генераторів для загальноосвітніх шкіл в сумі - 99,8 тис. грн;
- придбання електричних насосів для котелень шкіл в сумі – 44,2 тис. грн;
- капітальний ремонт підвального приміщення інтернату (укриття) Чорнухинського ліцею ім. Г.С. Сковороди на суму - 3097,7 тис. грн;
- придбано мультимедійне обладнання (кошти ЮНІСЕФ) - 186,6 тис. грн;

- поповнення бібліотечного фонду на суму - 17,9 тис. грн.

Кошти, виділені на державне управління (загальний фонд) на 2022 рік, використані на 90,6%. Порівняно з 2021 роком видатки зменшились на 1148,1 тис. грн, або на - 6,3 % (факт 2021 року – 18006,7 тис. грн). видатки на державне управління 2022 року розподілено на:

- оплату праці і нарахування на заробітну плату - 14778,9 тис. грн;
- предмети, матеріали, обладнання та інвентар - 652,7 тис. грн;
- оплата послуг (крім комунальних) - 571,9 тис. грн;
- видатки на відрядження - 32,4 тис. грн;
- оплата комунальних послуг та енергоносіїв - 820,7 тис. грн;
- інші видатки - 2,0 тис. грн.

Динаміка видаткової частини бюджету громади за 2019 - 2022 роки та прогноз до 2027 року наведено в табл.. 40.

Порівняна фінансова спроможність громади

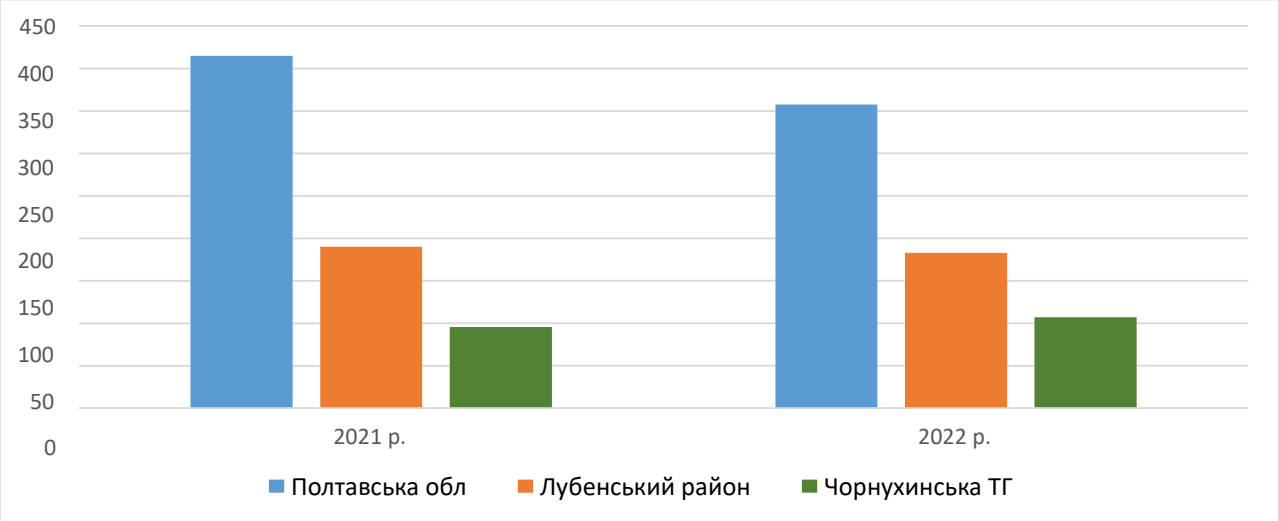

Рис. 38. Середня плата за землю, грн./1 жителя.

Для порівняння обрані співмірні та сусідні з Чорнухинською громадою, громади Полтавської та Чернігівської областей. Частка витрат на оплату праці за останні роки у Чорнухинській громаді майже незміні – приблизно 22% від дохідної частини бюджету.

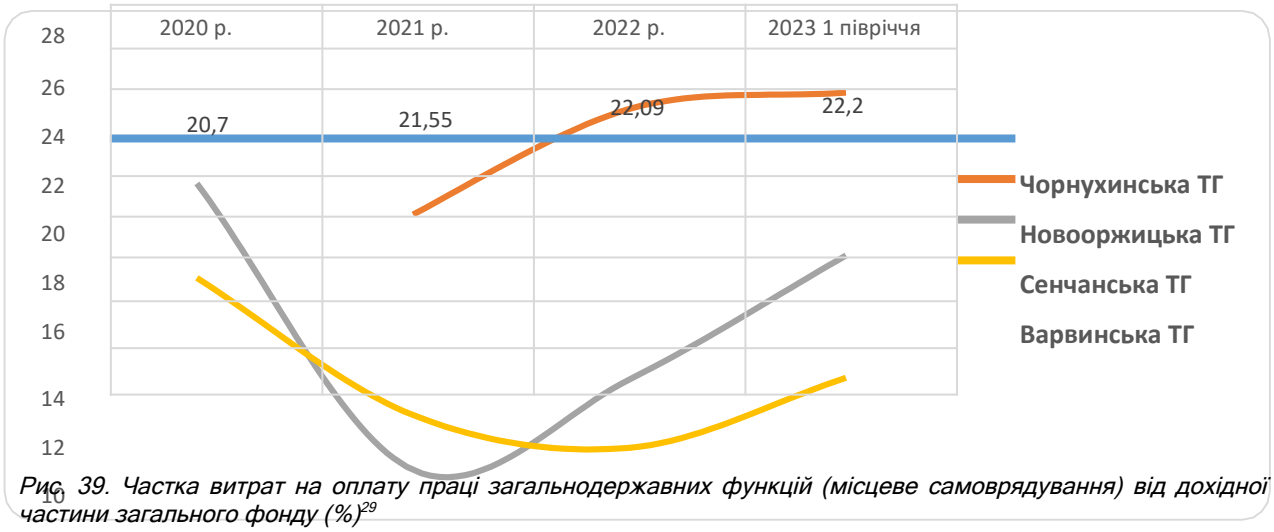

Рис. 39. Частка витрат на оплату праці загальнодержавних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини загального фонду (%)[29]

Одним із джерел наповнення бюджету громади є надходження плати за землю (Рис..37) У 2021 році надходження плати за землю в Чорнухинській громаді склали 954,4 тис. грн., у 2022 році надходження збільшилися до 1052,8 тис. грн.

[29] https://tdukr.maps.arcgis.com/apps/dashboards/8c3f1d6197f54c658bab1ed62f305a22

Таблиця 41. Динаміка видаткової частини бюджету Чорнухинської громади, тис. грн.

	Факт				2023	Прогноз		
	2019	2020	2021	2022		2024	2025	2026
Державне управління	13276,4	15378,5	19609,5	17397,0	19830,5	19638,0	20079,4	20531,2
Освіта	17691,9	49772,5	57814,5	55690,9	61830,5	64298,6	65745,0	67242,0
Охорона здоров'я	0,0	1116,7	6727,8	7757,0	11249,4	6843,6	6997,6	7154,0
Соціальний захист та соціальне забезпечення	1226,7	5462,7	6937,8	7752,8	9276,3	8346,2	8534,0	8720,0
Культура і мистецтво	2280,5	3856,9	7084,4	6120,5	7082,5	7364,5	7530,2	7703,4
Фізична культура	266,4	734,2	985,2	862,6	891,8	1034,9	1058,2	1082,5
Житлово-комунальне господарство	4896,8	5571,8	7050,2	6351,4	8084,7	8050,0	8231,1	8420,4
Економічна діяльність	11766,1	6634,9	11455,2	1437,5	7026,3	1941,0	1984,2	2029,8
Інша діяльність	652,2	910,9	1523,9	1247,0	1336,1	1683,1	1721,0	1760,6
Міжбюджетні трансферти	31347,3	3542,0	1340,3	1439,8	4864,9	371,0	379,3	388,0
ВСЬОГО	83404,3	92981,1	120528,8	106056,5	131473,0	119570,9	117297,0	123872,4

Висновки розділу 7:

1) Найбільшими платниками податків в громаді є сільськогосподарські підприємства.

2) Структура податкових надходжень диверсифікована, у громади не існує залежності від великих платників податків.

3) Плата за землю у перерахунку на 1 мешканця громади значно менша за відповідні значення цього показника в середньому по Полтавській області та по Лубенському району.

4) Повільне зростання та зменшення індексів та відносних показників податкоспроможності, надходження акцизу, рентної плати за користування надрами загальнодержавного значення приводить до повільного зростання середнього доходу на одного жителя громади.

5) Частка витрат на оплату праці загально державних функцій (місцеве самоврядування) від дохідної частини бюджету за останні роки у Чорнухинській громаді майже незмінні – приблизно 22% від дохідної частини загального фонду.

6) Планувальний та бюджетний процес в громаді проводиться програмно-цільовим методом. Селищна рада розробила та користується широким переліком програм розвитку.

8. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ

Структура органу місцевого самоврядування та виконавчого комітету

Депутатський склад Чорнухинської селищної ради формує 21 депутат, що за партійною належністю та кількістю мандатів розподіляється наступним чином:

- ПП «Довіра» - 9;
- ВО «Батьківщина» - 4;
- ПП «За майбутнє» - 4;
- ПП «Рідне місто»- 2;
- позапартійний - 1;
- ПП «Радикальна партія Олега Ляшка»- 1.

До складу виконавчого комітету селищної ради входять керівництво апарату виконавчого комітету селищної ради, начальники структурних підрозділів виконавчих органів ради, старости, керівники КНП «Чорнухинська лікарня», КНП «Чорнухинський центр первинної медико-санітарної допомоги» та «Чорнухинський центр надання соціальних послуг». Всього – 22 особи.

Таблиця 42. Структура та загальна чисельність виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради

Назва посади/підрозділу	кількість штатних осіб	вакансії
Селищний голова	1	
Секретар селищної ради	1	
Заступник голови (комунальна та інвестиційні сфера)	1	
Заступник голови (соціальна сфера)	1	1
Керуючий справами (секретар)	1	
Головний спеціаліст з юридичних питань	1	
Головний спеціаліст	1	
Староста	7	
Відділ організаційної та кадрової роботи	5	
Відділ бухгалтерського обліку та фінансової звітності	5	
Відділ комунальної власності та земельних відносин	12	1
Відділ економічного розвитку та інвестицій	3	1
Центр надання адміністративних послуг	19	1
Відділ містобудування, архітектури та житлово-комунального господарства	6	1
Фінансовий відділ	4	
Відділ освіти, молоді та спорту	9	
Сектор культури, туризму та охорони культурної спадщини	2	1
Служба у справах дітей	2	
Відділ соціального захисту та охорони здоров'я	4	

Чорнухинською селищною радою протягом 2019 - 2022 років утворені комунальні підприємства: Комунальне підприємство «ЧОРНУХИ БЛАГОУСТРІЙ», Спеціалізоване комунальне підприємство «ЧОРНУХИ ЗЕЛЕНБУД». Від колишньої Чорнухинської районної ради отримано у власність та управління комунальне підприємство КП «ЧОРНУХИ КОМУНГОСП».

Досвід проєктної діяльності

Досвід проектної діяльності Чорнухинська територіальна громада почала формувати 2008 року в межах реалізації проектних ініціатив сільського населення в ПРООН/ЄС «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Протягом 2008 - 2010 років на принципі партисипації та залучення донорських коштівбуло створено 5 громадських організацій та реалізовано мікропроекти у напрямку вирішення проблеми водопостачання сільського населення та транспортної доступності сільських населених пунктів.

Протягом 2012 - 2020 років на території Чорнухинської громади реалізовано загалом 32 проекти - переможці обласного конкурсу проектів розвитку територіальних громад Полтавської області та Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування, спрямованих на розвиток соціальної інфраструктури, запровадження енергоощадного врядування, збереження народних традицій, розвитку культури, естетичного виховання, покращення екологічної ситуації та туристичної привабливості громади.

З 2019 року Чорнухинська громада - активна учасниця конкурсів громадських ініціатив Полтавської обласної ради - обласного Бюджету участі, громад сикх екологічних ініціатив, Шкільного громадського убюджету.

2019 року реалізацовано проєкт-переможець обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області 2018 року «Удосконалення системи збирання твердих побутових відходів шляхом впровадження системи роздільного збору сміття в Чорнухинській об'єднаній територіальній громаді», в результаті якого облаштовано 29 майданчиків для роздільного збору ТПВ в 15 селах та центрі громади.

2020 рік - реалізація проєкту-переможця обласного конкурсу проєктів розвитку територіальних громад Полтавської області 2019 року «Створення умов для стабільного та якісного надання адміністративних послуг на території Чорнухинської об'єднаної громади», в результаті якого проведено капітальний ремонт фасаду приміщення ЦНАП з утепленням, облаштуванням водовідведення та благоустрою території.

2020 рік - в межах державної програми «Велике будівництво» реалізовано проект «Тепло – в кожен клас: створення якісних умов для формування нового освітнього простору Чорнухинського ліцею ім. Г. С. Сковороди», в результаті якого капітально відремонтовано фасад приміщення закладу, створено умови комфортного перебування в ньому та енергоощадного утримання закладу в холодну пору року.

2020/21 рік у співпраці з Програмою «U-LEAD з Європою: створення центрів надання адміністративних послуг», фазою впровадження (Раунд 2), створено Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради.

2021 рік - реалізація проекту-переможця Бюджету участі Полтавської області - громадської ініціативи «Клас на свіжому повітрі» в результаті якого створено умови для роботи з дітьми, у тому числі у форматі уроків, на свіжому повітрі.

2021 рік - реалізація проєктів Шкільного громадського бюджету Полтавської області - громадських ініціатив

«Комп'ютерний клас - друге дихання», результатом якого стало створення якісного комп'ютерного класу Харсіцької школи-філії Чорнухинського ліцею ім. Г. С. Сковороди.

«Міні-конференц зал: оснащення мультимедійною системою актової зали ліцею», в результаті якого оновлено технічне оснащення актової зали ліцею ім. Г. С. Сковороди.

У 2022 році Чорнухинська громада стала однією з пілотних громад проєкту «Німецько-український агрополітичний діалог» (АПД), що реалізується у партнерстві Міністерства аграрної політики та продовольства України, Всеукраїнської асоціації громад та Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб України «Дорада» від України та ТОВ ІАК Аграр Консалтинг і Лейбніц Інститутом аграрного розвитку в країнах перехідної економіки за підтримки Міністерства продовольства та сільського господарства Федеративної республіки Німеччина, Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Києві та Робочої групи з питань сільського господарства Східного комітету німецької економіки, товариства з управління та реалізації земель BVVG. За експертного супроводу проєкту здійснюється підготовка агро-інвестиційного паспорту громади, розробка концепції розвитку економічної активності в

аграрній сфері та концепції управління земельними ресурсами громади.

В 2022 році Чорнухинська громада представила Полтавську область в реалізації проєктної ініціативи Клубу ділових людей України «Громада, дружня до бізнесу. Інструменти сприяння бізнесу у громадах», що була реалізована в Україні за підтримки Програми «U-LEAD з Європою». В межах проєкт у було розроблено та публічно презентовано план активізації інвестиційної діяльності, інвестиційний паспорт громади та інвестиційні пропозиції на основі наявних сприятливих факторів та бізнес-ідей, що користуються попитом, але не мали підприємницької пропозиції на території громади.

Протягом 2022 року за підтримки донорських програм та проєктів, у тому числі міжнародної технічної допомоги проведено значну роботу щодо підтримки господарської активності у напрямку забезпечення внутрішньої продовольчої безпеки. До програм було активно залучено місцеве населення та внутрішньо переміщені особи, які переїхали на проживання до Чорнухинської громади. Зокрема, було надано допомогу суб'єктам господарювання та населенню, що займаються городництвом, у вигляді посадкового та насіннєвого матеріалу, ветеринарних засобів, тощо.

Міжмуніципальне співробітництво

На принципі міжмуніципальної співпраці та співфінансування з бюджетів Гребінківської, Новооржицької, Пирятинської та Чорнухинської громад 2023 року було створено КП «Екосервіс-2022».

Перший етап роботи - роздільний збір та вивезення, сортування твердого сухого сміття, наступні етапи – поступове запровадження збору, сортування, переробки та утилізації всіх видів сміття. У перспективному результаті планується ліквідація усіх сміттєзвалищ на території громади. Оформлення правовстановлюючих та розробка проєктних документів на місця видалення відходів та будівництво полігонів для відходів на території громади.

Проекти міжнародної технічної допомоги на території громади

2020 / 2021 роки - створено Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Чорнухинської селищної ради у співпраці з Програмою «U-LEAD з Європою» «Створення центрів надання адміністративних послуг» (Раунд 2).

2021 рік - спільно з фондом «Регіональний центр економічних досліджень та підтримки бізнесу та клімату" розроблено план SECAP Плану Дій Сталого Енергетичного Розвитку та Клімату.

2022 рік - «Громада, дружня до бізнесу. Інструменти сприяння бізнесу у громадах» за підтримки Програми «U-LEAD з Європою» (в межах ініціативи Клубу ділових людей України) розроблено, публічно презентовано та розміщено на офіційному сайті селищної ради інвестиційний паспорт та інвестиційні пропозиції громади.

2022 / 2023 роки - проєкт «Німецько-український агрополітичний діалог» (APD), що реалізується за фінансової підтримки Міністерства продовольства та сільського господарства Федеративної республіки Німеччина, впроваджується ТОВ ІАК Аграр Консалтинг і Лейбніц Інститутом аграрного розвитку в країнах перехідної економіки та підтримується Центром Міжнародної міграції та розвитку.

2023 року за донорської підтримки програми німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ реалізовано проект міжмуніципальної співпраці з Гребінківською, Новооржицькою та Пирятинською громадами Лубенського району щодо створення спільного комунального підприємства КП «Екосервіс-2022».

2023 рік - проект МОМ "Людський вимір: ефективне управління за допомогою даних, співпраці та залучення громади" та грантові програми МОМ для підприємців.

2023 рік - Українсько-Канадський проєкт "We Prosper": матеріально-технічна підтримка жіночого бізнесу - надання обладнання, яке підвищує продуктивність, зменшує ручну та важку фізичну роботу, а також сприяє екологічності аграрного виробництва.

Місцеві громадські організації та об'днання

2008 року на території громади з метою активізації місцевої громадської ініціативи в межах реалізації проєкт у «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» ПРООН/ЄС створено 5 громадських організацій, ГО «Вікторія», ГО «За рідний Гілецький край», ГО «Джерело», ГО «Маяк» та ГО «Удай». На території колишнього Чорнухинського району було реалізовано перші громадські ініціативи: ремонти водопостачальних мереж, водозабірних пунктів, придбано перший громадський автобус.

Активним партнером в реалізації проєктів Чорнухинської районної ради була ГО «За рідний Гілецький край», основним напрямком діяльності якої є соціальний розвиток та благоустрій села. В 2015 році з використанням її інституційного потенціалу та за підтримки Швейцарсько-українського проєкту DESPRO реалізовано проєкт реконструкції найбільшого з водогонів та водозабірних пунктів в смт Чорнухи.

На сьогодні також залишаються активними ГО «Джерело» та ГО «Удай», які сприяють забезпеченню питною водою населення віддалених населених пунктів Мокіївського старостату.

2016 року створено громадську організацію «Чорнухинське земляцтво».

За рахунок місцевого бюджету Чорнухинської громади утримуються Громадська організація «Всеукраїнське фізкультурно-спортивне товариство «Колос» та місцевий відокремлений підрозділ організації ветеранів України.

Рішенням 18 сесії 8 скликання під час дії воєнного стану №962 від 29.06.2023 створено молодіжну раду Чорнухинської територіальної громади.

Результати опитування заінтересованих сторін

Дослідження здійснювалося методом анкетування мешканців громади змішаної форми. Опитано 4,1% генеральної сукупності населення громади.

Загалом в опитуванні взяло участь 402 громадян, у тому числі 310 жінок та 92 чоловіки.

При проведенні опитування було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також (за бажанням) додати власну відповідь на питання. Для отримання максимально об'єктивних даних опитування проводилось анонімно.

60,2 % респондентів взяло участь в опитуванні он-лайн, шляхом заповнення відповідної Google Форми. 39,8 % учасників дослідження - переважно віддалених сільських населених пунктів - заповнили анкети у паперовому форматі, подали їх через місцевих адміністраторів ЦНАП та старост.

В опитуванні взяли участь 13 (9,8% респондентів) внутрішньо переміщених осіб, що проживають на території Чорнухинської громади. Загалом 138 осіб (32,8%) - учасників опитування - належать до різних соціально вразливих груп, серед яких були найактивнішими представники багатодітних сімей – 26 осіб (19,7%), одинокі матері/батьки - 19 осіб (14,4%), особи з інвалідністю - 13 осіб (9,8%), та інші.

Серед респондентів найбільша частка службовців - 139 осіб (41,9%) та найманих працівників – 99 осіб (25,6%). Взяли участь в опитуванні безробітні (56 осіб - 13,9%), пенсіонери (55 осіб - 13,7%), самозайняті громадяни (31 особа - 7,7%), студенти (8 осіб - 2%), підприємці (5 осіб – 1,2%) та інші групи зайнятості.

Населення громади виявило достатню зацікавленість щодо розробки стратегічного плану збереження та розвитку громади. Для встановлення об'єктивного результату опитування достатньо отримати 2,5% відповідей від генеральної сукупності населення. В даному дослідженні цей показник становить - 4,1%.

Загалом населення довіряє офіційній інформації селищної ради та виконавчого комітету. При цьому зберігається високий запит на особисте колективне спілкування з представниками місцевої влади - збори, зустрічі, слухання, тощо.

Мешканці громади досить високо оцінюють роботу фахівців виконавчого комітету та потребують більшої поінформованості про депутатську роботу на власних округах.

Респонденти виявили готовність спілкуватись з місцевою владою, надавши значну кількість (близько 67%) розгорнутих, у тому числі конструктивних, коментарів, відповідаючи на відкриті запитання анкети: «Що є найбільшою проблемою, повязаною з проживанням у нашій громаді?» та «Що варто було б змінити, щоб наша громада стала гарним місцем для життя?».

Передусім респонденти висловились щодо першочерговості подолання безробіття через створення робочих місць, особливо для молоді, підтримку підприємництва та само зайнятості населення, забезпечення умов для проживання, зайнятості та можливостей розвитку дітей та молоді, забезпечення рівного доступу до них незалежно від місця проживання у громаді. Серед пріоритетних завдань, жителі громади відзначають забезпечення доступу до якісних медичних послуг та збереження чистого довкілля, у тому числі за рахунок розумного використання агротехнічних хімічних засобів, ощадного ставлення до лісничого, водного та інших природних ресурсів.

Населення віддалених населених пунктів, крім проблем, властивих всій громаді, турбує перш за все територіальна доступність до всіх видів послуг, у тому числі медичних та соціальних, тому в його пріоритеті - вирішити питання транспортного сполучення з центром громади та проблему якості місцевих доріг.

Характерно та важливо, що 99,8% респондентів відзначили не особисті, а суспільні, як вузькопрофільні, так і загальні для громади/села, проблеми та явища.

Проблемами, що є пріоритетними для вирішення, місцеве населення визначило:

1. Безробіття – 57 %;
2. Відсутність якісних медичних послуг – 47 %;
3. Якість доріг між населеними пунктами – 36,8%;
4. Якість транспортного сполучення – 27,4%;
5. Міграція молоді – 26,6 %.

Респонденти визначили сфери, що потребують особливої та першочергової уваги і підтримки влади:

- охорона здоров'я та профілактики захворюваності – 52,2 %;
- стан місцевих доріг (45,8%);
- освіта і дошкільне виховання – 37,1%;
- благоустрій населених пунктів – 30,1%;
- розвиток самозайнятості та підприємництва – 20,9%.

У відкритих запитаннях респонденти висловились щодо першочерговості подолання безробіття через створення робочих місць, підтримку підприємництва та самозайнятості населення, забезпечення умов для проживання, зайнятості та можливостей розвитку молоді, забезпечення ощадливого ставлення до екології, та забезпечення доступу до якісних медичних послуг.

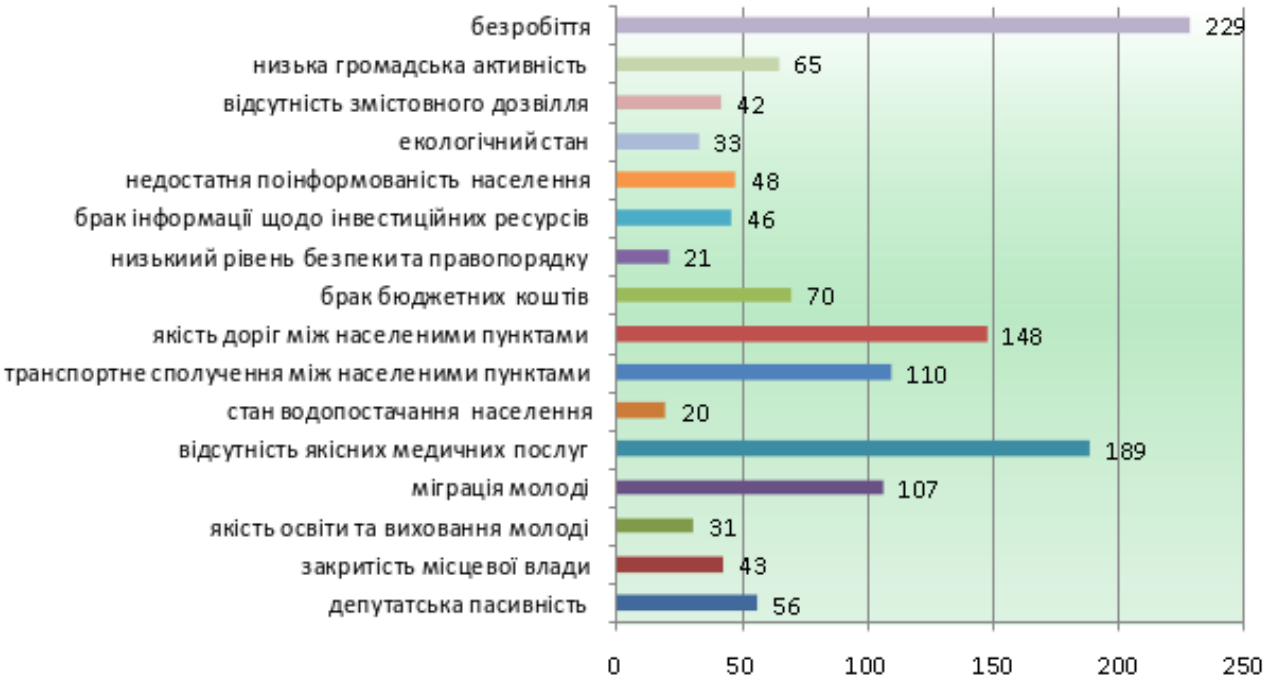

Рис. 40. Ранжування проблем місцевого розвитку визначених населенням громади пріоритетними для вирішення.

В другій групі анкетування заінтересованих сторін приймали участь представники місцевого бізнесу, які позитивно оцінили (85% від числа опитаних) роботу селищної ради та її виконкому щодо підтримки та розвитку бізнесу на території громади.

Серед пропозицій щодо пошуку інструментів співпраці бізнесу та економічної активності з боку місцевої влади були запропоновані наступні: консультація та зворотній зв'язок, програми по підтримці малого бізнесу, транспортне сполучення по селам громади тощо.

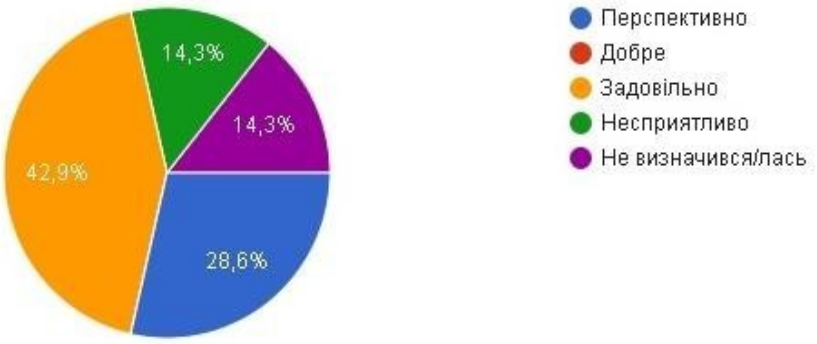

Рис. 41. Розподіл відповідей респондентів щодо оцінки бізнесклімату в громаді.

72 % представників бізнесу не відчувають брак кваліфікованих працівників для свого бізнесу, а серед тих, у кого є недостачу кадрів називають такі спеціальності робітників: фахівці з будівельних та ремонтних робіт, зокрема, плиточники, технологи в сфері харчових технологій, технологи з виробництва молочної продукції, трактористи, садівники, різноробочі, обслуговуючий персонал тощо.

57% представників бізнесу розглядають можливість розширення бізнесу за рахунок відкриття нових видів діяльності, таких як виробництво олії, переробка молока та виробництво сирів, переробка іншої сільськогосподарської продукції, обробка овечої шерсті та вироби з неї, торгівля та сервісна сфера.

Серед бажаних інструментів підтримки підприємництва з боку місцевої влади респонденти назвали (у порядку зменшення згадування):

1. Прозорий механізм надання в оренду земельних ділянок та комунального майна
2. Розвиток та цифровізація системи надання адміністративних послуг.
3. Фінансова підтримка розвитку бізнесу та зайнятості та сприяння залученню зовнішніх інвестицій.
4. Консультативна підтримка підприємців-початківців
5. Створення бізнес-центру (місця, де підприємці можуть орендувати офісні приміщення, проводити колективні заходи, тощо)/
6. Сприяння кластеризації місцевого бізнесу (неформальної взаємовигідного об'єднання навколо спільного інтересу, ресурсу, продукту, споживача, тощо).
7. Сприяння розвитку людського ресурсу (кадрового потенціалу).
8. Популяризація підприємництва, посилення мотивації.
9. Забезпечення стабільного зворотного зв'язку "бізнес - влада".

Ключові тези, визначені за результатами аналізу ггромадської думки, враховано при проведенні SWOT-аналізу громади, формулюванні її стратегічного бачення та місії.

Детальні результати опитування населення громади наведено у Додатку 1.

Висновки розділу 8.:

1) 43% депутатського складу селищної ради належить до ПП «Довіра».

2) До складу виконавчого комітету селищної ради входять керівники структурних підрозділів виконавчого комітету селищної ради, закладів охорони здоров'я та соціального захисту.

3) Громада має сформовану структуру профільних підрозділів виконавчого

комітету селищної ради та майже укомплектовану структуру: залишаються відкритим питання кадрового забезпечення у напрямку роботи з питань економічного розвитку та залучення інвестицій, комунального майна, архітектури та містобудування.

4) Громада має значний досвід успішної проєктної роботи.

5) Протягом 2019 – 2021 року на території громади активно популяризувалась партисипативна діяльність та залучався до проектної роботи громадський актив, особливо - діти та учнівська молодь.

6) На території Чорнухинської громади успішно реалізовано декілька проєктів міжнародної технічної допомоги; громада активно презентує Полтавщину в міжнародних проектах аграрно-економічного, екологічного та гуманітарного напрямку.

7) Реалізовано проєкт міжмуніципального співробітництва з сусідніми громадами Лубенського району із створення КП «Екосервіс-2022».

8) На території громади наявні осередки різнопрофільної громадської активності, частина з яких утримується за рахунок бюджету громади.

9) В результаті опитування виявлено небайдужість місцевого населення, потребу кращого сполучення між населеними пунктами, тіснішої комунікації з місцевою владою, посилення її прозорості та поінформованості місцевого населення.

10) Більшість підприємців-респондентів вважає територію громади задовільною та перспективною для ведення бізнесу. Опитувані внесли пропозиції щодо інструментів покращення бізнес-клімату на території громади.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

Звіт про результати опитування населення Чорнухинської територіальної громади щодо проблем та пріоритетів роботи до 2027 року

В процесі планування стратегічного розвитку Чорнухинської територіальної громади протягом лютого - березня 2023 року було проведено дослідження думки мешканців щодо проблем, потреб та пріоритетів роботи Чорнухинської селищної ради та її виконавчого комітету до 2027 року.

Мета дослідження - отримання достовірної та об'єктивної інформації для врахування її в процесі аналізу внутрішнього соціально-економічного середовища. Результати проведеного опитування дозволять забезпечити визначення цілей та завдань стратегії розвитку громади, орієнтованих на інтереси та місцевого населення, врахувати соціальні та гендерні потреби, розробити якісну комунікаційну стратегію.

Проведене опитування громадян - інструмент залучення населення до розробки та успішної реалізації Стратегії розвитку громади, що дозволив не лише зібрати об'єктивні дані для аналізу громадської думки щодо пріоритетів розвитку, а й сприяв поінформованості населення щодо розробки плану розвитку, орієнтованого на інтереси мешканців громади.

Виконавчий комітет Чорнухинської селищної ради висловлює вдячність усім громадянам, які присвятили свій час заповненню анкети та поділилися власними думками.

Загальні висновки

Дослідження здійснювалося методом анкетування мешканців громади змішаної форми. Опитано 4,1% генеральної сукупності населення громади. Для отримання максимально об'єктивних даних опитування проводилось анонімно. Звіт містить тільки узагальнені відповіді всіх респондентів.

60,2 % респондентів взяло участь в опитуванні он-лайн, шляхом заповнення відповідної Google Форми. 39,8 % учасників дослідження - переважно віддалених сільських населених пунктів - заповнили анкети у паперовому форматі, подали їх через місцевих адміністраторів ЦНАП та старост. Анкетні дані було додатково рознесено до Google Форми для формування загальної статистики та підсумкового звіту про результат опитування.

Загалом в опитуванні взяло участь 402 громадян, у тому числі 310 жінок та 92 чоловіки.

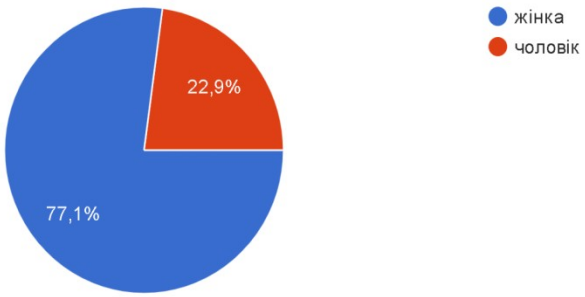

Діагр.1 Стать респондентів.

Найбільшу активність виявили громадяни віком 31 - 40 років (41,9%) та 41 - 50 років (25,6%). Участь в анкетуванні взяли також 3 громадян віком до 20 років та 6 громадян у віковій категорії «70+» (Діагр. 2).

Серед респондентів найбільша частка службовців - 139 ос. (41,9%) та найманих працівників - 99 ос. (25,6%). Взяли участь в опитуванні безробітні (56 ос. - 13,9%), пенсіонери (55 осіб - 13,7%), само зайняті громадяни (31 - 7,7%), студенти (8 ос. - 2%), підприємці (5 ос. - 1,2%) та інші групи зайнятості. (Діагр. 3).

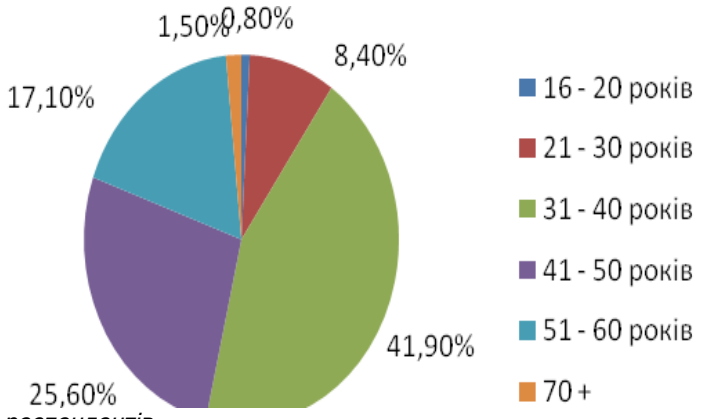

Діагр.2 Вікова структура респондентів.

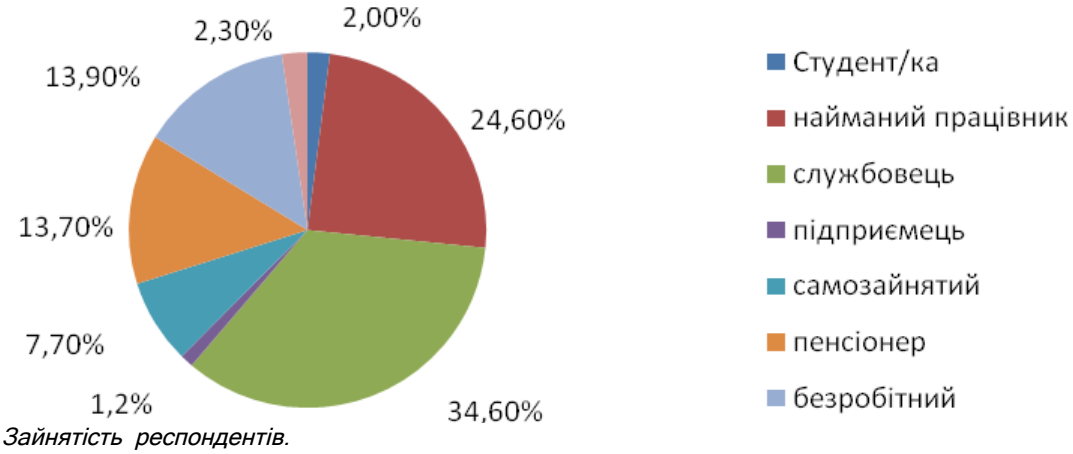

Діагр.3 Зайнятість респондентів.

В опитуванні взяли участь 13 (9,8% респондентів) внутрішньо переміщених осіб, що проживають на території Чорнухинської громади. Загалом 138 осіб (32,8%) - учасників опитування - належать до різних соціально вразливих груп, серед яких були найактивнішими представники багатодітних сімей - 26 осіб (19,7%), безробітні - 24 особи (18,2 %), одинокі матері/батьки - 19 осіб (14,4%) , особи з інвалідністю - 13 осіб (9,8%), та інші. (Діагр. 4).

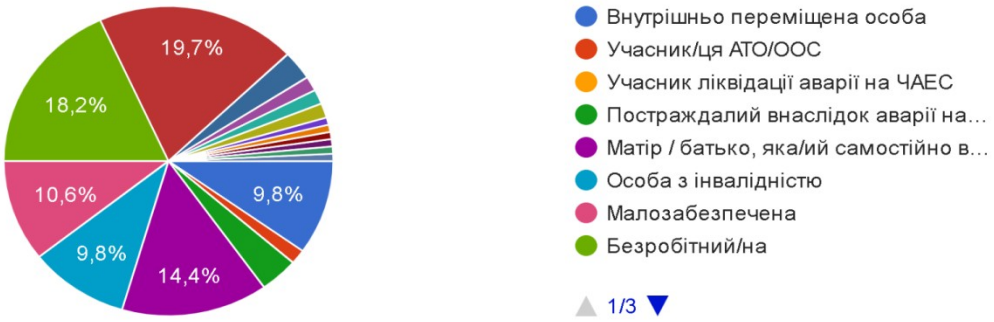

Діагр.4 Належність респондентів до соціально вразливих груп.

Діагр.5 Матеріальне становище домогосподарств учасників опитування.

Більшість респондентів характеризує матеріальне становище власного домогосподарства як скрутне: 265 осіб (69,1%) на відповідне запитання зазначили - «вистачає лише на основні потреби». Ще 36 осіб (9 %) не мають стабільного доходу, а 9 осіб (2,3%) - живуть дуже бідно. 19,3% (77 осіб) опитаних задоволені власним матеріальним становищем. (Діагр. 5).

52 % опитаних вважають територію громади досить безпечною для проживання, ще 40,3 % оцінюють ситуацію посередньо. Лише 7,7% опитаних вважають рівень небезпеки високим. (Діагр. 6).

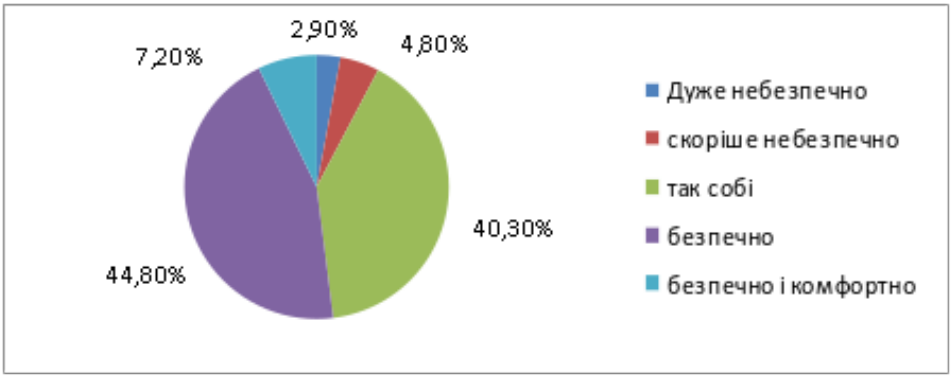

Діагр 6. Оцінка рівня безпеки на території громади.

Загалом понад 78 % опитуваних задоволені проживанням на території громади та лише 7,2 % (29 ос.) однозначно, за можливості, змінять місце проживання (Діагр. 7 та 8).

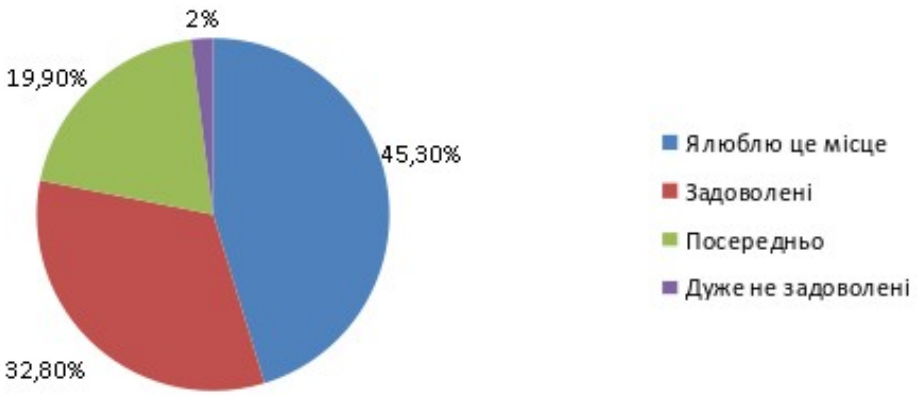

Діагр 7. Рівень задоволеності громадян проживанням на території громади.

Респонденти дали оцінку якості інформування про діяльність місцевої влади (Діагр. 9). Більшість (34,7%) опитаних вважають найзручнішим способом отримання офіційної інформації - публікації в соціальних інтернет-мережах.

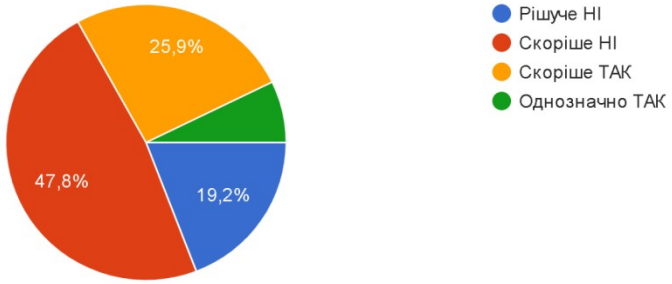

Діагр 8. Рівень готовності громадян виїхати для постійного проживання за межі громади.

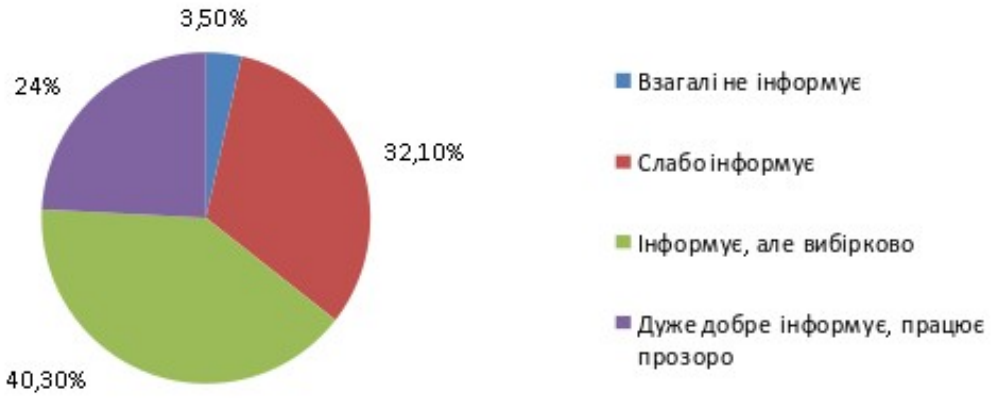

Діагр.9. Оцінка рівня інформування про діяльність місцевої влади .

Ще 25,7 % - довіряють офіційному WEB-сайту селищної ради, 22,5 % підтвердили потребу особистого спілкування представників влади з мешканцями. Крім того, опитувані запропонували запровадити паблік-чат з можливістю зворотнього зв'язку та звернення до уповноважених осіб (Діагр. 10)

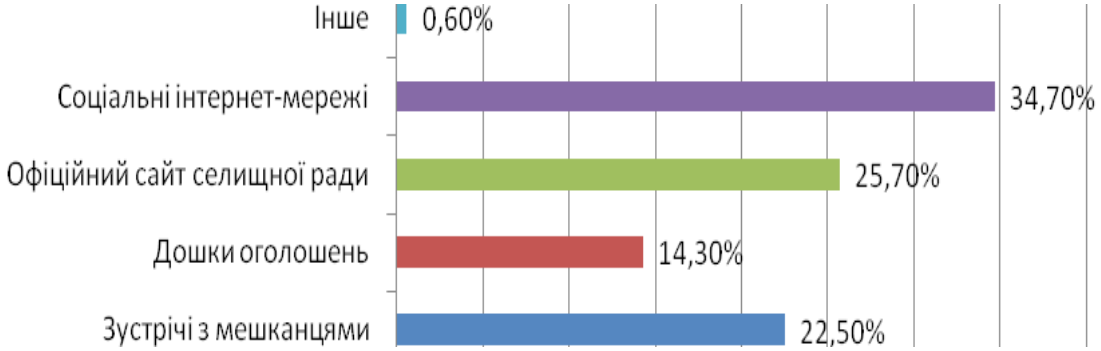

Діагр.10. Кращі способи інформування про діяльність влади .

Пріоритетні проблеми та напрямки роботи, визначені респондентами

Анкета розроблена таким чином, що дозволяє проаналізувати результати опитування не лише за факторами, а і в розрізі окремих старостинських округів та населених пунктів. Найбільшу активність виявили мешканці адміністративного центру громади - смт Чорнухи (34,6%) та села Богодарівка (12,5%). (*Діагр. 11*).

Узагальнені результати опитування можна проектувати на все населення громади, хоча громадська думка щодо проблем місцевого розвитку та пріоритетів роботи в різних округах відрізняється. Частину даних проаналізовано з урахуванням цих відмінностей.

Загалом високу оцінку рівня доступності на території громади отримали:

- доступність інтернет-зв'язку - 43.5 %;
- доступність мобільного зв'язку - 42,3%;
- наявність аптечних послуг - 41,8%;
- діяльність бібліотек - 41,3 %;
- якість послуг з водопостачання - 40,5 %
- естетика та комфортність приміщень громадських закладів - 36,8 %;
- чистота громадських місць - 36,1%;

Навпаки, незадовільну оцінку отримали:

- можливість скористатись транспортними послугами - 55,2 %;
- якість доріг між населеними пунктами - 46,3%;
- доступність послуг фахових лікарів - 45,3%;
- безпека на дорогах (розмітка, дорожні знаки, освітлення) - 37,6%;
- робота закладів охорони здоров'я - 30,6 %.

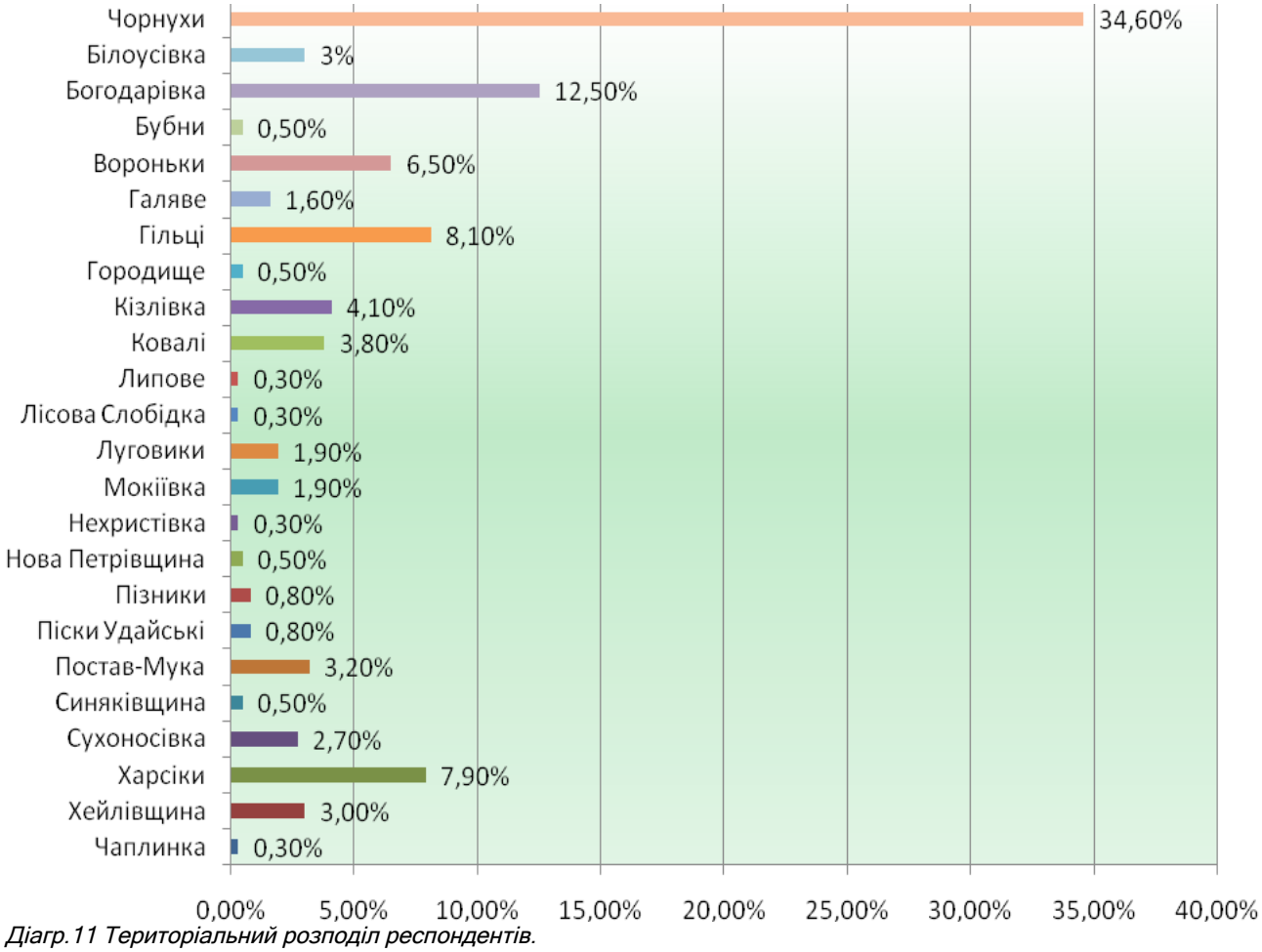

Діагр.11 Територіальний розподіл респондентів.

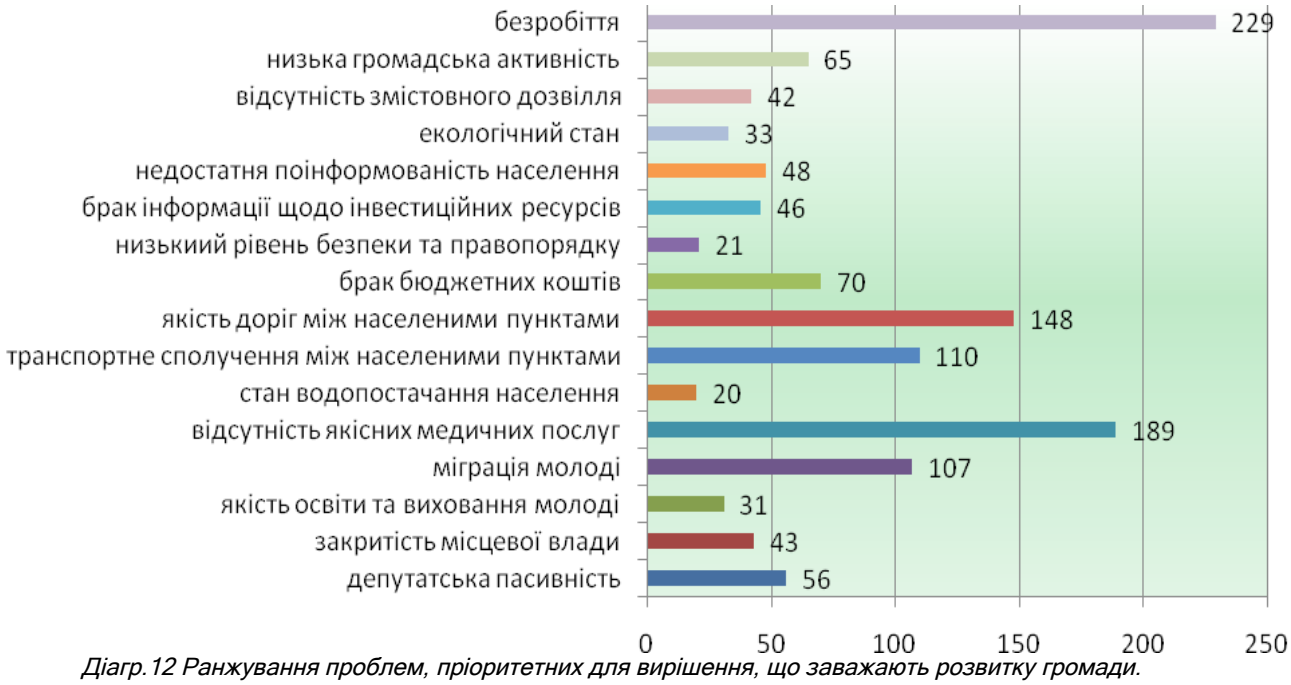

Діагр.12 Ранжування проблем, пріоритетних для вирішення, що заважають розвитку громади.

Проблемами, що на думку населення, заважають розвиткові громади та потребують першочергового вирішення є (Діагр. 12):

- безробіття - 57 %;
- відсутність якісних медичних послуг - 47 %;
- якість доріг між населеними пунктами - 36,8%;
- якість транспортного сполучення - 27,4%;
- міграція молоді - 26,6 %.

Респонденти визначили сфери, що потребують особливої та першочергової уваги і

підтримки влади (Діагр. 13):

- охорона здоров'я та профілактики захворюваності - 52,2 %;
- стан місцевих доріг (45,8%);
- освіта і дошкільне виховання - 37,1%;
- благоустрій населених пунктів - 30,1%;
- розвиток самозайнятості та підприємництва - 20,9%.

У відкритих запитаннях респонденти висловились щодо першочерговості подолання безробіття через створення робочих місць, підтримку підприємництва та само зайнятості населення, забезпечення умов для проживання, зайнятості та можливостей розвитку молоді, забезпечення ощадливого ставлення до екології, та забезпечення доступу до якісних медичних послуг.

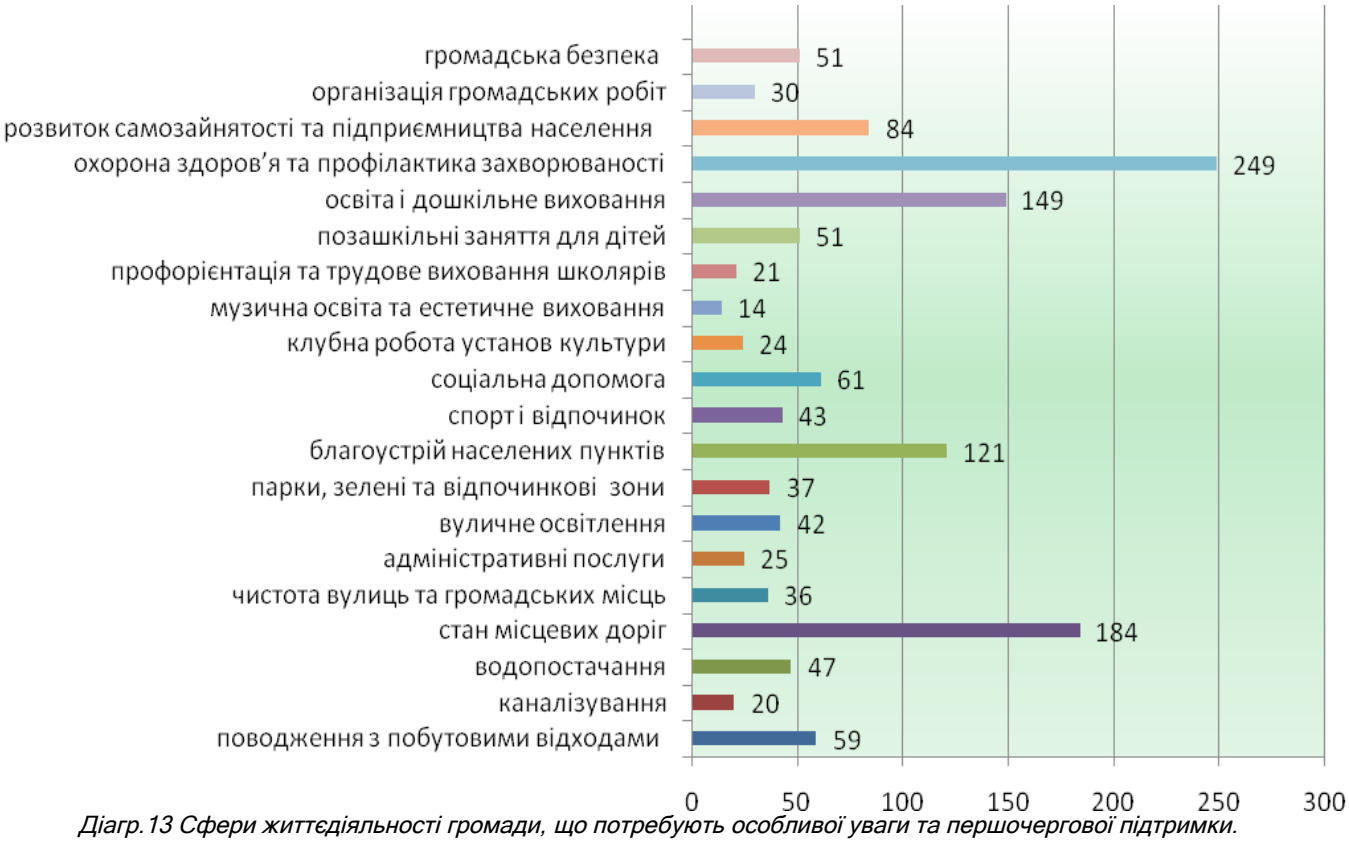

Діагр.13 Сфери життєдіяльності громади, що потребують особливої уваги та першочергової підтримки.

Населення віддалених населених пунктів, крім проблем, властивих всій громаді, турбує перш за все територіальна доступність до всіх видів послуг, у тому числі медичних та соціальних, тому в його пріоритеті – вирішити питання транспортного сполучення з центром громади та проблему якості місцевих доріг.

Структура витрат зведеного бюджету Чорнухинської ТГ, 2022 рік, грн[30]

КФК	Найменування КПК / КЕКВ	Профінансовано	Відсоток у загальних витратах
1	2	3	4
	РАЗОМ	106 056 500,90	
921	Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти	42 938 212,66	40,49%
111	Організаційне, інформаційно-аналітичне та матеріально-технічне забезпечення діяльності селищної ради	13 661 657,61	12,88%
910	Надання дошкільної освіти	6 996 871,78	6,60%
1020	Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю	5 961 100,42	5,62%
620	Організація благоустрою населених пунктів	5 543 384,41	5,23%
726	Первинна медична допомога населенню, що надається центрами первинної медичної (медико-санітарної) допомоги	3 887 448,63	3,67%
731	Багатопрофільна стаціонарна медична допомога населенню	3 828 235,71	3,61%
111	Керівництво і управління у відповідній сфері у селищній територіальній громаді	3 644 251,30	3,44%
828	Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів	3 322 564,77	3,13%
990	Забезпечення діяльності інших закладів у сфері освіти	1 823 222,19	1,72%
824	Забезпечення діяльності бібліотек	1 720 327,65	1,62%
960	Надання спеціалізованої освіти мистецькими школами	1 584 746,47	1,49%
990	Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок освітньої субвенції	1 111 529,83	1,05%
960	Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми	1 038 125,50	0,98%
180	Субвенція з місцевого бюджету на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах	999 999,92	0,94%
1090	Інші заходи у сфері соціального захисту і соціального забезпечення	911 042,00	0,86%
620	Забезпечення діяльності водопровідно-каналізаційного господарства	807 956,16	0,76%
810	Утримання та навчально-тренувальна робота комунальних дитячо-юнацьких спортивних шкіл	731 966,13	0,69%

[30] *За даними https://openbudget.gov.ua/ - витрати більше 10 000 грн за 2022 рік.*

1	2	3	4
824	Забезпечення діяльності музеїв і виставок	705 271,47	0,66%
320	Забезпечення діяльності місцевої та добровільної пожежної охорони	700 000,00	0,66%
460	Реалізація заходів, спрямованих на підвищення доступності широкосмугового доступу до Інтернету в сільській місцевості	559 000,00	0,53%
456	Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету	509 090,98	0,48%
1050	Організація та проведення громадських робіт	499 000,61	0,47%
180	Субвенція з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	368 936,27	0,35%
829	Забезпечення діяльності інших закладів в галузі культури і мистецтва	356 350,39	0,34%
380	Заходи та роботи з територіальної оборони	239 992,67	0,23%
380	Заходи та роботи з мобілізаційної підготовки місцевого значення	149 830,00	0,14%
1030	Надання фінансової підтримки громадським об'єднанням ветеранів і осіб з інвалідністю, діяльність яких має соціальну спрямованість	134 649,00	0,13%
320	Заходи із запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій та наслідків стихійного лиха	131 644,40	0,12%
810	Фінансова підтримка на утримання місцевих осередків (рад) всеукраїнських об`єднань фізкультурно-спортивної спрямованості	129 985,00	0,12%
451	Інші заходи у сфері автотранспорту	123 142,47	0,12%
1010	Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги	122 122,25	0,12%
490	Виконання заходів за рахунок цільових фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади і фондів, утворених Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і місцевими органами виконавчої влади	93 479,00	0,09%
133	Інша діяльність у сфері державного управління	91 096,00	0,09%
990	Надання освіти за рахунок субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	74 655,00	0,07%
180	Субвенція з місцевого бюджету на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування	70 888,00	0,07%
990	Забезпечення діяльності інклюзивно-ресурсних центрів за рахунок коштів місцевого бюджету	62 060,96	0,06%
1040	Інші заходи та заклади молодіжної політики	50 000,00	0,05%
443	Розроблення схем планування та забудови територій (містобудівної документації)	49 938,84	0,05%

1	2	3	4
990	Надання освіти за рахунок залишку коштів за субвенцією з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами	48 750,09	0,05%
421	Здійснення заходів із землеустрою	48 000,00	0,05%
763	Інші програми та заходи у сфері охорони здоров'я	41 296,00	0,04%
490	Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання	40 000,00	0,04%
1070	Пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	38 242,63	0,04%
1070	Видатки, пов'язані з наданням підтримки внутрішньо переміщеним та/або евакуйованим особам у зв'язку із введенням воєнного стану	29 498,66	0,03%
380	Інші заходи громадського порядку та безпеки	21 000,00	0,02%
829	Інші заходи в галузі культури і мистецтва	16 000,00	0,02%
490	Членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування	14 897,00	0,01%

ДОДАТОК 3

Перелік місцевих програм Чорнухинської селищної ради

Назва програми	Затверджено програму	Фактичні видатки на реалізацію програм за роками, тис. грн							
		2020		2021		2022		2023	
		Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
План соціально-економічного розвитку виконавсого комітету Чорнухинської територіальної громади на 2020 рік	Рішення 15 сесії 8 скликання від 23.12.2019 р.	1823,5	1690,8	101,7	1031,2	-	-	-	-
План соціально-економічного розвитку виконавсого комітету Чорнухинської територіальної громади на 2023 рік	Рішення 10 сесії 8 скликання від 22.12.2022 р. № 473	-	-	-	-	-	-	0,0	98,9
Програма громадської організації "Всеукраїнське фізкультурно-спортивне товариство "Колос" в смт. Чорнухи Лубенського району Полтавської області на території ЧТГ на 2022-2024 р.	Рішення 11 сесії 8 скликання від 22.07.2021 №1590	-	-	-	-	130,6	0,0	182,7	0,0
Програма благоустрою населених пунктів Чорнухинської селищної ради на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	4831,4	1965,2	-	-	-	-	-	-
Програма благоустрою населених пунктів Чорнухинської селищної ради на 2021 рік	Рішення 2 сесії 8 скликання від 17.12.2020р №30	-	-	3251,3	2152,8	-	-	-	-
Програма благоустрою населених пунктів Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021р №1592	-	-	-	-	748,6	0,0	742,3	77,5
Програма імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2021-2023 роки	Рішення 6 сесії 8 скликання від 25.03.2021 № 707	-	-	49,9	-	-	-	-	0,0
Програма імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб на 2022-2024 роки	Рішення 10 сесії 8 скликання від 08.07.2021 № 1568	-	-	-	-	0,2	0,0	2,0	0,0
Програма соціального захисту населення Чорнухинської селищної ради на 2019-2021 роки	Рішення 4 сесії від 22.02.2019 року №	585,9	0,0	619,3	0,0	-	-	-	-
Програма соціального захисту населення Чорнухинської селищної ради на 2021-2024 роки в новій ред..	Рішення 18 сесії від 25.01.2022 року №2601	-	-	-	-	998,5	0,0	1577,3	0,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма підтримки народжуваності на території Чорнухинської територіальної громади на 2020 рік	Рішення 17 сесії 8 скликання від 20.02.2020 року	175,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма підтримки народжуваності на території Чорнухинської територіальної громади на 2021 рік	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 року № 500	-	-	240,0	0,0	-	-	-	-
Програма підтримки народжуваності на території Чорнухинської територіальної громади на 2021-2024 роки	Рішення 10 сесії 8 скликання від 21.07.2021 року № 1564	-	-	-	-	135,0	0,0	140,0	0,0
Цільова соціальна програма пожежної безпеки та розвитку цивільного захисту населення Чорнухинської селищної ради на 2019-2022 роки	Рішення 4 сесії від 22.02.2019	473,9	0,0	634,8	0,0	-	-	-	-
Цільова соціальна програма пожежної безпеки та розвитку цивільного захисту населення Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії 8 скликання від 22.07.2021 року №1576	-	-	-	-	716,8	0,0	785,2	20,0
Програма організації харчування дітей пільгових категорій у закладах загальної середньої та дошкільної освіти на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	137,4	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма організації харчування дітей пільгових категорій у закладах загальної середньої та дошкільної освіти на 2021 рік	Рішення 2 сесії 8 скликання від 17.12.2020 р.	-	-	208,3	0,0	-	-	-	-
Програма організації харчування дітей пільгових категорій у закладах загальної середньої та дошкільної освіти на 2022-2024 роки	Рішення 13 сесії 8 скликання від 23.09.2021 р. № 1918	-	-	-	-	122,0	0,0	466,9	0,00
Програма озоровлення та відпочинку дітей Чорнухинської селищної ради на 2020 рік (пришкільні табори)	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма озоровлення та відпочинку дітей Чорнухинської селищної ради на 2021 рік (пришкільні табори)	Рішення 22 сесії 8 скликання від 17.12.2020 р.	-	-	19,8	0,0	-	-	-	-
Програма озоровлення та відпочинку дітей Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки (пришкільні табори)	Рішення 12 сесії 8 скликання від 27.08.2021 року №1711	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	0,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2021 рік	Рішення 3 сесії від 24.12.2020 р. № 205	-	-	0,0	0,0	-	-	-	-
Цільова програма національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2022-2024 роки	Рішення 12 сесії від 27.08.2021 р. № 1712	-	-	-	-	0,0	0,0	48,4	0,0
Програма зайнятості населення територіальної громади на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	342,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма зайнятості населення територіальної громади на 2021 рік	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 р. № 490	-	-	361,4	0,0	-	-	-	-
Програма зайнятості населення територіальної громади на 2022 рік	Рішення 4 сесії від 07.07.2022	-	-	-	-	80,5	0,0	-	-
Програма зайнятості населення територіальної громади на 2023 рік	Рішення 13 сесії від 23.03.2023 № 711	-	-	-	-	-	-	57,2	0,0
Програма розвитку місцевого самовряування Чорнухинської селищної раи на 2021 рік	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 №487	-	-	413,4	0,0	-	-	-	-
Програма розвитку місцевого самовряування Чорнухинської селищної раи на 2022 -2024 роки	Рішення 18 сесії від 25.01.2022 №2620	-	-	-	-	106,0	0,0	121,0	0,0
Програма розвитку земельних відносин, раціонального використання та охорони земель на території Чорнухинської ТГ на 2020 -2021 роки	Рішення 17 сесії 8 скликання від 20.02.2020 року	189,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Програма розвитку земельних відносин, раціонального використання та охорони земель на території Чорнухинської ТГ на 2022 -2024 роки	Рішення 18 сесії 8 скликання від 25.01.2022 року № 2622	-	-	-	-	0,0	48,0	4,0	43,2
Програма підтримки цивільного населення в умовах воєнного стану Чорнухинської селищної територіальної громади на 2022 рік	Рішення виконавчого комітету від 28.09.2022	-	-	-	-	0,0	2467,1	-	-
Програма підтримки цивільного населення в умовах воєнного стану Чорнухинської селищної територіальної громади на 2023 рік	Рішення 10 сесії від 22.12.2022 № 488	-	-	-	-	-	-	423,0	2098,1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма створення використання місцевого матеріального резерву для запобігання ліквідації назвичайних ситуацій на території Чорнухинської селищної ради на 2020 рік	Рішення 16 сесії від 28.01.2020 р.	29,7	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма створення використання місцевого матеріального резерву для запобігання ліквідації назвичайних ситуацій на території Чорнухинської селищної ради на 2021 рік	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 р. № 486	-	-	21,0	0,0	-	-	-	-
Програма створення використання місцевого матеріального резерву для запобігання ліквідації назвичайних ситуацій на території Чорнухинської селищної ради на 2022 рік	Рішення виконавчого комітету від 15.03.2022	-	-	-	-	114,9	0,0	-	-
Програма створення використання місцевого матеріального резерву для запобігання ліквідації назвичайних ситуацій на території Чорнухинської селищної ради на 2023 рік	9 сесія 8 скликання від 08.12.2022 №370	-	-	-	-	-	-	128,9	0,0
Програма компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян автомобільним транспортом та іншмх передбачних законодавством пільг на 2020-2022 роки Чорнухинської територіальної громади	Рішення 16 сесії від 28.01.2020 року	46,5	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма компенсації пільгових перевезень окремих категорій громадян автомобільним транспортом та іншмх передбачних законодавством пільг на 2021-2023 роки Чорнухинської територіальної громади	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 року	-	-	20,8	0,0	7,2	0,0	5,8	0,0
Програма розвитку та підтримки Територіального управління державного бюро розслідувань, розташоване в місті Полтава на 2023 рік	Рішення 14 сесії ві 20.04.2023 року № 789	-	-	-	-	-	-	0,0	0,0
Програма розвитку аграрного виробництва на території Чорнухинської селищної ради на 2021-2024 роки	Рішення 16 сесії від 20.04.2023 року №784	-	-	68,1	0,0	0,0	0,0	29,5	0,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма реалізації молодіжної політики, пітримки сімї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 року №21	24,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма реалізації молодіжної політики, пітримки сімї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2021 рік	Рішення 3 сесії від 24.12.2020 року №21	-	-	45,0	0,0	-	-	-	-
Програма реалізації молодіжної політики, пітримки сімї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2022-2024 роки	Рішення 12 сесії ві 27.08.2021 року №1713	-	-	-	-	57,6	0,0	64,3	0,0
Програма фінансової підтримки закладів охорони здоровя Чорнухинської селищної ради на 2020 рік	Рішення 16 сесії від 28.01.2020 року	2765,1	16,1	-	-	-	-	-	-
Програма фінансової підтримки закладів охорони здоровя Чорнухинської селищної ради на 2021 рік	Рішення 2 сесії від 17.12.2020 року	-	-	6114,8	12,0	-	-	-	-
Програма фінансової підтримки закладів охорони здоровя Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 17 сесії від 23.12.2021 року №2388	-	-	-	-	7066,2	97,9	10140,6	1044,6
Програма фінансової підтримки пасажирських перевезень, на території Чорнухинської селищної ради на 2021 рік	Рішення 2 сесії від 17.12.2020 р. №33	-	-	107,1	32,8	-	-	-	-
Програма фінансової підтримки пасажирських перевезень, на території Чорнухинської селищної ради на 2022 -2024 роки	Рішення 13 сесії від 23.09.2021 р. №1931	-	-	-	-	123,1	0,0	14,1	0,0
Програма фінансової підтримки комунальних підприємств Чорнухинської селищної ради на 2021	Рішення 2 сесії від 17.12.2020 року	-	-	4479,8	67,1	-	-	-	-
Програма фінансової підтримки комунального підприємства «Чорнухи комунгосп» Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021 р. № 1577	-	-	-	-	794,5	0,0	1024,9	50,1
Програма фінансової підтримки комунального підприємства «Чорнухи благоустрій» Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 17 сесії від 23.12.2021 року № 2369	-	-	-	-	3769,8	0,0	4252,1	0,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма фінансової підтримки спеціалізованого комунального підприємства "Чорнухи зеленбуд" Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021 року № 1578	-	-	-	-	1038,5	40,0	1771,8	166,1
Програма фінансової підтримки спільного комунального підприємства "Екосервіс" на 2023-2025 роки	Рішення9 сесії від 8.12.22 р №372	-	-	-	-	-	-	276,3	0,6
Програма збереження та розвитку дорожньо-транспортної мережі Чорнухинської селищної територіальної громади на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021 року № 1593	-	-	-	-	1509,1	0,0	3978,1	2987,8
Програма відзначення пам*ятних дат, ювілеїв та інших заходів на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	24,6	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма відзначення державних та професійних свят,ювілейних та святкових дат, здійснення представницьких та інших заходів Чорнухинської територіальної громади у 2023 році	Рішення 13 сесії від 23.03.2023 р № 709	-	-	-	-	-	-	34,3	0,0
Програма розробки Комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади, генеральних планів населених пунктів, детальних планів території Чорнухинської селищної ради на 2021 -2025 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021 року № 1574	-	-	0,0	0,0	0,0	49,9	0,0	117,5
Програма протидії злочинності та правопорушень на території Чорнухинської селищної ради на 2021-2023	Рішення 12 сесії від 27.08.2021 року №1730	-	-	-	-	0,0	0,0	49,8	0,0
Програма "Територіальна оборона" на 2022-2024 роки	Рішення 19 сесії від 16.02.2022 р. №2798	-	-	-	-	486,9	72,0	51,1	0,0
Програма покращення матеріально-технічного забезпечення підрозділів Управління Служби безпеки України в Полтавській області на 2022 рік	Рішення 8 сесії від 03.11.2022 р. №337	-	-	-	-	50,0	0,0	-	-
Програма покращення матеріально-технічного забезпечення підрозділів Управління Служби безпеки України в Полтавській області на 2023 рік	Рішення 13 сесії від 23.03.2023 р. №710	-	-	-	-	-	-	50,0	0,0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма "Безпечна громада на 2022-2024 роки"	Рішення 19 сесії від 16.02.2022 р.	-	-	-	-	21,0	0,0	34,1	0,0
Програма фінансової підтримки органів державної влади Лубенського району на 2023 рік	Рішення 12 сесії від 23.02.23 р. № 670	-	-	-	-	-	-	50,0	0,0
Цільова програма "Власний дім" на 2022 -2026 роки	Рішення18 сесії від 25.01.22 р № 2603	-	-	-	-	0,0	0,0	0,0	100,0
Програма підтримки відокремленого підрозділу організації ветеранів України у Чорнухинській селищній раді на 2021 рік	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 р	-	-	107,6	0,0	-	-	-	-
Програма підтримки відокремленого підрозділу організації ветеранів України у Чорнухинській селищній раді на 2022-2024 роки	Рішення 11 сесії від 22.07.2021 р № 1588	-	-	-	-	134,6	0,0	145,8	0,0
Програма забезпечення інвалідів та дітей-інвалідів технічними засобами на 2021-2022 роки	Рішення 5 сесії від 25.02.2021 №508	-	-	31,1	-	-	-	-	-
Програма забезпечення інвалідів та дітей-інвалідів технічними засобами на 2021-2024 роки	Рішення 10 сесії від 08.07.2021 №1567	-	-	-	-	41,1	0,0	62,2	0,0
Програма підтримки забезпечення обслуговування бюджетів та оперативного управління бюджетними коштами управління державної казначейської служби у Чорнухинському районі на 2020 рік	Рішення 16 сесії від 28.01.2020 р.	0,0	40,0	-	-	-	-	-	-
Програма підтримки забезпечення обслуговування бюджетів та оперативного управління бюджетними коштами управління державної казначейської служби у Чорнухинському районі на 2023 рік	Рішення 23 сесії 8 скликання від 04.10.2023 №1127	-	-	-	-	-	-	0,0	22,0
Програма охорони навколишнього природного середовища Чорнухинської селищної ради на 2022-2024 роки в новій редакції	Рішення17 сесії від 23.12.2021 року № 2368	-	-	-	-	0,0	0,0	99,0	0,0
Програма відзначення 300-річчя з дня народження Г.С. Сковороди у 2022 році	Рішення18 сесії від 25.01.2022 року № 2604	-	-	-	-	16,0	0,0	-	-

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Програма сприяння функціонування управління соціального захисту населення Чорнухинської районної державної адміністрації на 2020 -2021 роки	Рішення 17 сесії від 20.02.2020 р.	10,0	0,0	0,0	0,0	-	-	-	-
Програма фізичної культури та спорту на 2020-2021 роки	Рішення 4 сесії від 22.02.2019	190,7	0,0	250,0	0,0	-	-	-	-
Програма розвитку підприємництва на території Чорнухинської селищної територіальної громади на 2020 рік	Рішення 17 сесії від 20.02.2020 року	4,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма розвитку підприємництва на території Чорнухинської селищної територіальної громади на 2021 рік	Рішення 8 сесії від 25.05.2021 року №1087	-	-	250,0	0,0	-	-	-	-
Програма фінансової підтримки та забезпечення об*єктів державної власності на 2021 рік	Рішення 16 сесії від 25.11.2021 р.	-	-	22,0	0,0	-	-	-	-
Програма інформатизації Чорнухинської селищної територіальної громади на 2020 рік	Рішення 15 сесії від 23.12.2019 р.	30,2	95,6	-	-	-	-	-	-
Програма організації фінансового і матеріального забезпечення територіальної оборони, призову громадян на військову службу, мобілізаційної підготовки, мобілізацію людських і кранспортних ресурсів нам 2020 рік	Рішення 17 сесії від 20.02.2020 р.	0,0	75,0	-	-	-	-	-	-
Програма мобілізаційної підготовки та мобілізації на території Чорнухинської селищної територіальної громади на 2022-2023 роки	Рішення 12 сесії під час воєнного стану 8 скл від 23.02.2023 р № 657	-	-	-	-	149,8	0,0	259,1	0,0
Програма правової освіти населення Чорнухинської селищної ради	Рішення 17 сесії від 20.02.2020 р.	2,0	0,0	-	-	-	-	-	-
Програма сприяння діяльності Чорнухинського відділу Лубенської місцевої прокуратури на 2020 рік	Рішення 16 сесії від 28.01.2020 р.	0,0	0,0	-	-	-	-	-	-
	Всього	**11806,2**	**3882,7**	**17417,2**	**3295,9**	**18418,5**	**2774,9**	**27071,7**	**6826,4**